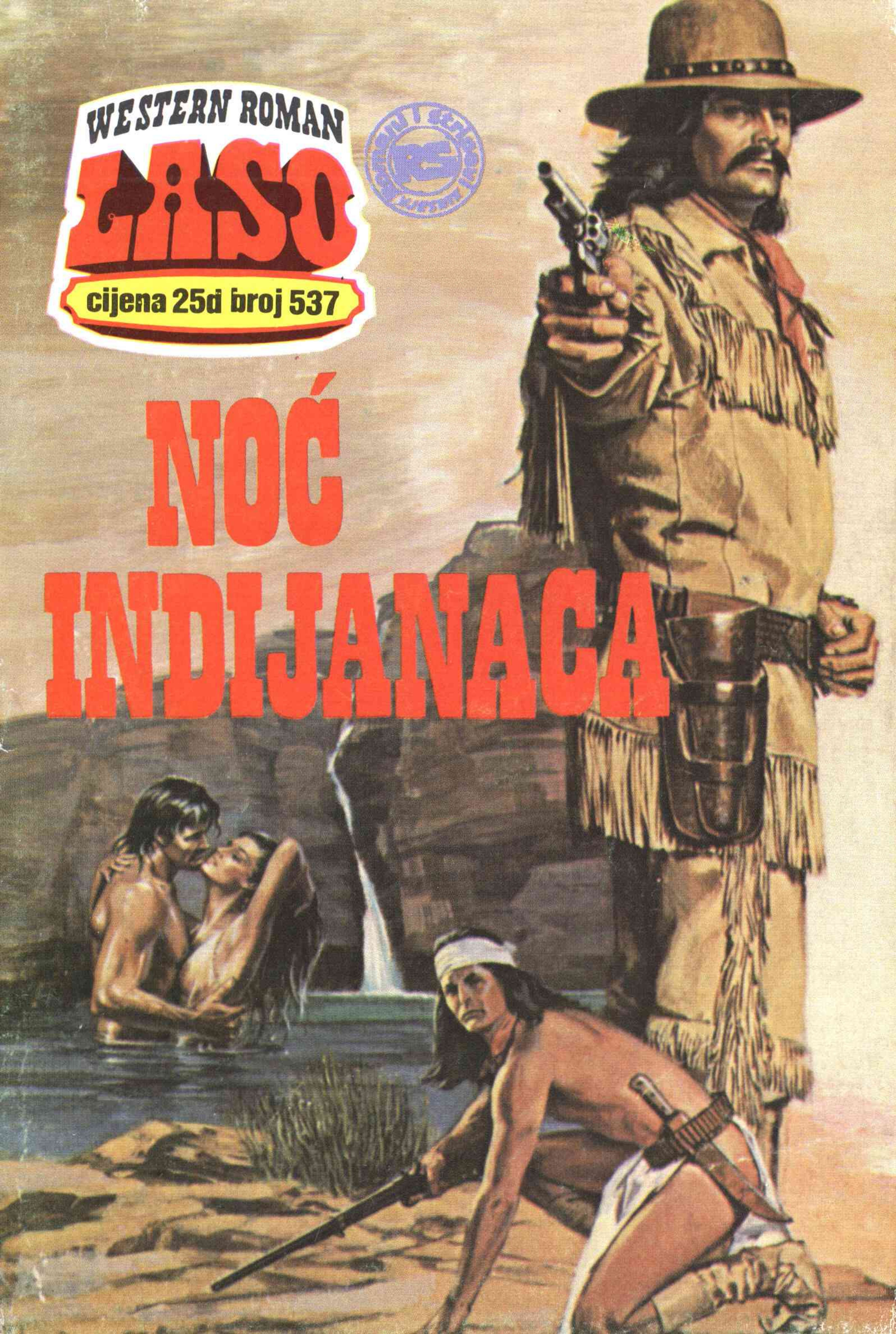

WESTERN ROMAN
LASO
cijena 25d broj 537

NOĆ INDIJANACA

Warren T. Longtree

NOĆ INDIJANACA

LASO 537

Warren T. Longtree: NOĆ INDIJANACA
Naslov originala: NIGHT OF THE APACHE

Recenzija: N. Kujundžić

Copyright: The New American Library, Inc.,
posredstvom G. P. A., München

Prijevod: D. Stojšavljević

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

SAVJET REDAKCIJE: Josip Adaković, dr Vladimir Anić,
dr Adolf Dragičević (predsjedavajući), Nenad Brixy,
Ljudevit Bauer, inž. Vesna Gazdag, Igor Golik, Marija
Jurela, Borivoj Jurković, Želimir Košćević, Nada Šoljan,
Ismet Voljevica, Ana Župan-Bender – **GLAVNI I OD-**
GOVORNI UREDNIK: Borivoj Jurković

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a
»Vjesnik« n.solo., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Adresa uredništva:
»Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4,
telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost »Vjesnik« n.solo.
– OOUR Novinska rotacija n.sub.o i OOUR TM n.sub.o., 41000 Zagreb, Avenija brat-
stva i jedinstva 4.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 1300 d ili 1170 d s popustom od 10 posto, a
za 6 mjeseci 650 d ili 585 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava
popust od 10 posto. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-
833-1216 SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za inozemstvo:
DM 2,00, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00. – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci:
DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00 HFL 37,00, US \$ 15,00 – Uplata
za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za »Laso«).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za Marketing Zagreb, Trg bratstva i
jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za
prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973

LASO 537 izlazi 21. 1. 1984.

Poznavao je Zapad — tu divlju zemlju nastanjenu grubim odmetnicima i hrabrim avanturistima — bolje nego itko drugi. Ruff Justice gledao je kako svi njegovi neprijatelji umiru pred njegovim očima zato što je u sebi imao snažno razvijeno šesto čulo, koje mu je pomagalo da preživi. Bio je izvidnik američke konjice, plaćen da štiti zakon i red, i nitko nije mogao brže od njega namirisati ubojicu, lopova ili varalicu.

Dobri su ga ljudi poštovali, zli su ga se pribojavali, a žene — dobre ili loše — željele su ga svom divljinom i strašću Starog Zapada.

I

Zemlja je bila divlja i surova. S golih i pustih visoravni ponegdje su se uzdizali vjetrom oblikovani čunjasti kameni blokovi i uzvisine strmih litica s ravnim, kao nožem odrezanim ravnjacima na vrhovima. Duž izbrazdanih i sasušenih ravnica, na kojima bi možda samo kojoti mogli preživjeti, pružala su se duboka korita kojima je voda

divljala samo jedanput godišnje, razorno lomeći stijene i čupajući ono malo stabala što su opstala na nezahvalnu tlu.

Visok muškarac dugačke tamne kose stajao je na prašnjavoj uzvisini i ledenoplavim očima promatrao pustinju Arizone. Činilo mu se da u pustinji ne živi ništa što nije bodljikavo, ili otrovno, a sva je prilika da su takvi i ljudi koji tu obitavaju.

Sunce se pretvorilo u treperavu, uzdrhtalu, užarenu loptu oslonjenu o blijedo nebo. Svaki je uzdisaj bio vruć, prašnjav. Voda na koju je Justice nailazio bila je ili lužnata, ili gorka, ili suviše muljevita da bi je mogao piti. Pa ipak, ljudi su se uporno držali te iste vode, vraćali su joj se da prežive. A tamo ispred njega... Ruff Justice se zagleda u spržene daljine... tamo nije bilo života.

— Trebat ćemo vremena da se privknemo na sve to, konjiću moj — reče Justice, pa izlije malo vode iz čuture u šešir. Sivac je halapljivo popi.

Ruffove hlače od srneće kože posve su mu prionule uz tijelo, znoj mu se slijevao niz vrat i curio niz čelo, štipajući ga za oči. Još je čašak promatrao krajolik ispred

sebe, zatim uhvati uzde i uzjaše. Jašući sjeverozapadno niz padinu uzvisine na kojoj se maločas bijaše zaustavio, nastavi svoje putovanje ka Fort Bowieu.

Napredujući proučavao je odlike i položaj predjela kojima je prolazio, spreman da brzo nauči što više može. Nije to bio običan izlet. Okruživala ga je surova zemlja nastanjena surovim ljudima. Apaši plemena Mescalero ponovno su bili u ratnom pohodu, pa je očekivao da će mu oni biti glavni neprijatelj. Isti oni Apaši za koje se govorilo da su najbolji borci koji su ikada kročili zemaljskom kuglom, ratnici koji su došli s vjetrom i s njime otišli, tihi i prašnjavi likovi koji su jedini mogli opstati na pustom tlu. Pričalo se da u borbu najradije odlaze pješice, iako su vrsni jahači.

Justice se prilično namučio da bi nešto saznao o plemenu Mescalero. Upoznao je njihovu religiju, povijest i umjetnost, ali je slutio da će mnogo toga što je saznavao iz druge ruke doživjeti znatne promjene kad se jednom nađe u njihovu kraju.

Jedno je čvrsto odlučio: pokušati da se bori protiv Apaša ne poznavajući njihove načine ratovanja bilo bi jednako samoubojstvu. I sam je krajolik bio potpuno nov, grub, surov. Prije nego što je uopće krenuo na put raspitivao se o tome kako se živi u pustinji. Na žalost malo je ljudi jahalo tim krajevima, još ih je manje u njima živjelo, pa je bilo vrlo teško prikupiti potrebne obavijesti.

— Idući put — obrati se Ruff sivcu, koji znatizeljno načuli uši — mirno ću držati ruke na stolu.

Ruff više nije nimalo sumnjao u razloge koji su ga natjerali na to putovanje. Prokleti kapetan Caven-

dish, baš se te noći morao opijati na oficirskom balu u tvrđavi Kerney i baš je tada Ruff u pogrešno vrijeme morao ući u dvoranu s hitnim izvještajem za pukovnika Mitchella.

Cavendish je ovlaš pogledao visokog izvidnika kovrčave kose, odjevenog u bijele kožne hlače i sa šeširrom široka oboda o koji je bilo nemarno zadjenuto crveno pero, pa mu je nešto zlobno dobacio.

Nešto o »pomodnim momcima«, prisjeti se Ruff. Odglumio je da ništa nije čuo pa je sjeo pored pukovnika. Uslijedila je još jedna opaska i Ruff se više nije mogao suzdržati.

Tek je poslije otkrio da su Cavendish i pukovnik Mitchell stari znanci. Kad je poslije Cavendish s povojem oko slomljena nosa stajao pored Mitchella, ovaj je Ruffu ponudio jasan izbor: Arizona ili van iz armije!

Bio je dovoljno bijesan da odmah odbrusi Mitchellu što da uradi s cijelom Arizonom, ali su ga neka prijašnja razmišljanja naglala da prihvati ponudu. Bio je to izazov, a on je već i prije osjećao kako je došlo vrijeme da krene dalje, u novo.

Ruff zaustavi sivca i, nagnuvši se preko hrpta, obriše mokro čelo.

— Eto je — reče konju. — Naš novi, privremeni dom. Na prvi pogled ne izgleda bog zna kako, zar ne?

Sivac podigne glavu kao da ga je razumio. Vjerojatno je osjetio miris drugih konja, čak i na toj daljini. Tvrđava Bowie, ili ono što je od nje ostalo, ležala je u ravnici ispod njih. Utvrda od debala dovezenih iz velike daljine okruživala je skupinu niskih, vremenom nagriženih zgrada. Unutar utvrde stajala su tri zidana zdanja; vjero-

jatno glavni štab, oružarnica i stražarnica.

Unutar palisade vidjela se i prijava naseobina koja se sastojala od običnih koliba i kućeraka od nepečene opeke, među kojima su se isticale dvije neoličene nove zgrade od sirovog drveta, nedvojbeno, saluni.

Vidio sam i gore od toga, pomisli Ruff. Tada, namjestivši šešir, odjaše niz padinu k tvrđavi, praćen večernjim suncem koje je pred njim iscrtavalo dugačke sjene.

Baš su zatvarali vrata na utvrdi od balvana kada je Ruff dojahao, osjećajući kako mu stomak snažno reagira na mirise graha i šunke koji su odnekud dopirali. Stražar u plavoj uniformi proviri preko ograde i uzvikne:

– Tko dolazi?

– Ruffin T. Justice, izvidnik, na raport pukovniku Lassemanu.

Trenutak je vladala tišina, zatim se velika vrata pokrenuše škripeći na metalnim šarkama. Ruff utjera sivca u tvrđavu. Narednik s vinčsterkom bezizražajno je promatrao Ruffa.

– Pukovnik baš sada večera – obavijesti ga odmah. – Ako ne možete pričekati do sutra, njegove se odaje nalaze iza oružarnice.

Glavom je pokazao u smjeru velike zidane zgrade, iza koje se nalazilo prebivalište iz čijeg je starinskog dimnjaka lijeno izlazio dim.

– Hvala – odgovori Ruff.

Cvokne jezikom i sivac hitro zagradi preko terena za jutarnje smotre i svečane parade, dižući iza sebe oblačiće prašine.

– Vidi, vidi. Nije li to nešto? – obrati se narednik stražaru koji je stajao pokraj njega.

Kaplarov se pogled podiže k visokom došljaku u kožnim hlačama.

Tek tada opazi kovrčavu kosu do ramena i crveno pero zataknuto o vrpцу široka šešira. Potom ravnoćušno sliježe ramenima i vrati se na stražarsko mjesto. Narednik još jednom lagano zakima. Pošto je bacio brz pogled na udaljene planine koje su lagano tonule u noć, krene prema barakama. Uz put je razmišljao što bi sve jedan Casqual dao da se domogne takva skalpa.

Kroz prozor pukovnikove kuće prodiralo je svjetlo, a zrakom se širio miris kuhane govedine. Ruff strese sa sebe prašinu, olabavi remen sedla i zakorači na trijem provlačeći prste kroz kosu. Pokuca i pričekaj. Kad su se vrata otvorila okrene se i zagleda u par iznenadujuće zelenih očiju. Zelenih i zavodljivih koliko i lijepo lice kojem su pripadale. Pred njim je stajala mlada žena punih čvrstih grudi i zamamnih bokova. Punašne se usne napućiše s očekivanjem.

– Dužan sam raportirati pukovniku Lassemanu – reče Ruff polako dok su njegove oči pretraživale njezino tijelo. Kad mu se pogled ponovno susreo s njezinim, ugleda joj u očima iskrice zadovoljstva i bljesak zavodljivosti.

– Udite – odgovori žena. – Pukovnik baš sada večera...

Tonom u kojem Ruff nasluti oklijevanje doda: – Ja sam gospoda Lasseman.

Ušao je, sagnuvši se malo da izbjegne gornji dio dovratka, i sa šeširrom u rukama, slijedio je kroz ugodnu i lijepo uređenu primaću sobu. Pukovnik Lasseman večerao je u prostoriji do te. Mutnim je očima pogledao Justicea dok ga je njegova supruga uvodila.

Ispod Lassemanove kratko ošišane bijele kose mlitave su crte

lica okruživale malena i tvrda usta. O okovratnik košulje bio mu je zataknut ubrus, a vojnička je odora ležala na podu pokraj njega... nemarnost koja natjera Ruffa da se lagano namršti. Pozna-
vao je mnoge armijske ljude: dobre, loše ili ravnodušne, ali ništa nije bilo tako rijetko kao neuredan oficir, posebno visoka ranga, čiji se život zasnivao baš na organiziranosti, redu i disciplini.

– Tko ste vi? – progunda Lasseman.

– Ruffin T. Justice – odgovori visoki došljak.

Koraknuo je još korak naprijed i uspravno stao ispred stola, a hladne plave oči mirno su dočekale pukovnikov pogled.

– Imam naredjenja generala Franklina...

– Znam, sve znam – prekine ga Lasseman prezirno odmahnuvši rukom. – Sjećam se, samo nisam očekivao da ćete se pojaviti tako brzo.

Iz tona njegova glasa Ruff nasluti kako je pukovnik očekivao da se on nikada ni neće pojaviti. Lasseman se podrobno zagleda u Justicea, pokušavajući proniknuti u muškarca koji je stajao pred njim. Zatim uzdahne, kao da kaže »Što li sam to samo napravio da sam to zaslužio?« Tada se ponovno baci na odrezak.

– Sjednite, Justice, sjednite!

Ruff kimne, pa sjedne nasuprot pukovniku. Pogledavši uokolo, osjeti na sebi zelene oči gospode Lasseman. Diskretno mu se nasmiješila i upitala:

– Želite li kavu, gospodine Justice?

– Ovog časa ništa ne želim toliko koliko šalicu kave – odgovori on sa smiješkom.

Lasseman ih oštro pogleda, najprije Justicea pa suprugu, a zatim se zagleda u tanjur na kojem više nije bilo ništa osim kosti i soka od pečenke. Pošto je žena izišla, pukovnik reče promuklim glasom:

– Ne volim mutivode i izazivače neprilika, gospodine Justice.

– Ni ja, gospodine. Tu sam baš zato da jednome od njih stanem na kraj.

– Da... da. – Lasseman zamišljeno kimne, okrene se i iz ormarića iza stolca izvadi cigaru.

– Pušite li?

Ruff zaniječe. Promatrao je pukovnika kako pali cigaretu držeći je iznad plamena šibice gotovo punu minutu. U to se vrati gospoda Lasseman s posudom za kavu i dvije šalice. Izišla je čim ih je poslužila, dobacivši Ruffu prije toga hitar i oprezan pogled.

– Kao što sam već rekao – nastavi Lasseman – ne volim izazivače nereda, gospodine Justice. Imam dovoljno neprilika s održavanjem reda u ovom dijelu Arizone, pa dodatne ne priželjkujem. Na vratu imam apaškog odmetnika poznatog po imenu Casqual, koji obožava jahati ovim krajem i usput ljudima skidati skalpove, klati i spaljivati. Imam još tisuću njih kao što je on pritvorenih u rezervatu... tamo, s onu stranu tvrđave – Lasseman ušuti, prsta uperena u neodređenu točku. Zatim nastavi:

– Imam iscrpljene konjanike, nestručnog liječnika, mršave zalihe hrane i golem, prazan teritorij u kojem se već ovoga časa može baš sve dogoditi... Vjerojatno se i događa – doda zamišljeno.

– O čemu je, zapravo, riječ?

– Kako to mislite?

– Što Casqual želi, što prigovara? Zašto su Apaši krenuli u ratni pohod?

– Svemu je uzrok indijanska priroda, njihov mentalitet. Mislio sam da to čovjek vašeg iskustva dobro zna. Do vraga, ti su divljaci međusobno ratovali još od dana kada je bog zasadio njihove crvene noge na ovaj kontinent. Da im je na raspolaganju bilo evropsko oružje dok su se međusobno tukli, danas ne bi bilo nijednog živog crvenokošca. Ponavljam, riječ je o njihovoj prirodi, o njihovim sklonostima.

– Ne vjerujem u to – mirno će Ruff.

– Ne vjerujete? Ne morate, Justice, ali to je tako. Casqual je divlji, krvožedni ubojica.

– Sve što govorite samo je dijelom točno – odgovori Ruff, nagne se naprijed i prekriži ruke na stolu. – Indijanski način života doista je bio ratnički obojen, ali to je, čini mi se, osobina cijeloga ljudskog roda. Indijanac danas dobro zna da se sukobio s nečim što ne može pobijediti. U najvećem je broju slučajeva pristajao na mir. Zatim smo mi prekršili sporazum, ubijali smo bizone, oduzimali indijansku zemlju...

– Nitko se neće boriti protiv Casquala za tu prokletu pustinju, Justice! To je svijet u kojem bijelac nikada neće živjeti. Neka mu bude i neka bude proklet! Bizona, pak, nikada nije bilo mnogo u Arizoni. Malo je ispaše, još manje vode. No, ne slažem se s vama – odlučno reče Lasseman i doda:

– Casqual nema nikakvih motiva za to što čini osim opakosti. To dobro znam.

– A licu, – Ostali?

Lasseman uzdahne, ustane, ode do bara i natoči viski.

– Vjerojatno mislite na Apaše pritvorene u rezervatu? – upita. – Čini se da im nimalo ne smeta što smo ih zatvorili u tako malen prostor. Do vraga, Justice! Da ih pustim, iste bi se sekunde pridružili Casqualu.

Međutim, zašto vas sve to tako prokleta zanima? Izvidnik, pukovniče. Samo se budala bori viskiju.

neprijatelja kojeg ne poznaje. Zato želim upoznati ovdašnje prilike, saznati Casqualove namjere, njegovu snagu, slabosti...

Pukovnik prezirno progunda:

– Gustyju je pucao prsluk za takvim podacima.

– Tko je Gusty?

– Gusty Winds. Pravo mu je divljački zapravo, Gustav Windts.

On je moj stalni izvidnik. Dobar je tragač, nije mu teško preživjeti u pustinji... i dobar je borac. A znate li se vi boriti, Justice? I hoćete li?

Justiceove se oči iznenada suziše.

– Tamo, u onoj omotnici – odgovori – naći ćete kopiju izvještaja o mom armijskom službovanju, zajedno s datim mi naredenjima.

– Nije to bilo ništa osobno, Justice.

Pukovnik je to izrekao tonom koji Ruffa nagna da pomisli kako je baš to u pitanju. Promatrao je Lassemāna kako još jednom puni čašu žestokim pićem.

– Nisam ni pomislio da je u pitanju nešto osobno – odgovori.

– Ali ja već imam izvidnika. Točnije, trojicu ako računam i Muledeera, Indijanca plemena Navajo. Ponavljam, Gusty je već obavio posao za mene. Ne mogu ni zamisliti zašto vas je general Franklin poslao čak ovamo – reče Lasseman ovlaš čitajući naredenja koja je

Ruff dobio prije polaska u Arizonu.

– Možda zato, pukovniče, što i pored vaših dobrih izvidnika, Casqual još slobodno juri ovim krajevima.

– A vi ćete ga pronaći? – Lasseman se nasmije.

– I pronaći i privesti ga, ne brinite. Možda će se takvo što biti potrebno vremena, pukovniče, ali već se sada možete okladiti da ću pronaći tog čovjeka.

Stojeći nasuprot Justiceu i promatrajući visoku pojavu, hladne plave oči i tvrde, odlučne crte lica, Lasseman nije mogao a da ne pomisli kako posjeduje sve ono što je nužno da uhvati Casquala.

– Laku noć, gospodine!

Justice stavi šešir na glavu. Lasseman je samo kimnuo dok se visoki brkati ravničar okretao i krenuo k vratima. Malo zatim uđe pukovnikova supruga s nesigurnim osmijehom na licu.

– Pravi muškarac, zar ne?

– Suviše muškarac, Carry, suviše. Suviše je muškarac da bi ga ti mogla ukrotiti. Možda to ni meni neće poći za rukom, ali, pustinji...

– Lasseman ispije piće i, ne skrivajući grimasu na licu; doda: – Pustinja će se pobrinuti za gospodina Justicea. Pustinja i Casqual. I to, čini mi se, što prije to bolje.

– Pa ipak...

Carry Lasseman ušuti i polako ode do prozora. Dok je suprug promatrao njezina vitka leđa, razmakne zavjese, dovoljno da vidi visokog došljaka kako odvodi sivca i nestaje u tami. Zatim osjeti da je suprug iza nje, pa se okrene da bi ga pogledala. Zatim osjeti da je suprug iza nje, pa se okrene da bi ga pogledala. Zaudarao je po znoju, duhanu i viskiju.

I on se nagne naprijed, pa pogleda kroz prozor.

– Pogledaj ga dobro, Carry! Dobro pogledaj gospodina Justicea...

– Ali, Hugh... – zausti ona sa smijehom, ali smijeh prijede u paniku kada je Lasseman hitrim pokretom ruke čvrsto zgrabi za kestenjastu kosu. Ljutito je drmao glavom, divljački pritišćući njezino lice o staklo:

– Gledaj! – dahtao joj je u uho.

– Do vraga, gledaj ga, Carry, jer ti se kunem da ga nećeš dugo gledati.

Osjetila je kako njegov stisak polako popušta, ali se nije usudila ni pomaknuti. Stajala je licem prislonjena uz hladno staklo, a srce joj je lupalo kao čekić. Nije se pokrenula sve dok se on nije udaljio i zastao pred barom.

II

Vrata se treskom otvore i Gusty Winds načas ugleda zvijezdu kako lebdi na mirnom pustinjskom nebu, a onda se vrata zatvore.

U to malo vremena vidio je i visokog muškarca sa sedlom prebačenim preko ramena kako ulazi u odaju. Sada ga je čuo kako spušta sedlo u kut, a uz pomoć ono malo slabašnog svjetla što je dopiralo kroz rešetke prozora smještenog visokog gore mogao je nazrijeti da dugajlija skida šešir i provlači ruke kroz kosu.

– Upali svjetiljku, ako želiš – reče Gusty. – Ionako sam budan.

Nakon kraće stanke ugleda zapaljenu šibicu koja bi ugašena čim je plamen uhvatio stijenj zidne svjetiljke. Visoki muškarac podesi stijenj, pa vrati cilindar na mjesto. Bila je to dobra prilika da ga Gusty bolje pogleda.

Visok dva metra, dugačke kose i dugačkih tamnih brkova koji se spuštaju sve do vilice. Ima izgled čovjeka iz prerije i oči indijanskog borca. Pa ipak, u tom čovjeku bijaše nečeg skladnog, posebno u načinu na koji je pomicao ruke.

– Jesi li ti Winds? – upita Justice.

Oniži bradati izvidnik uspravi se na ležaju, žmirkajući prema svjetlu:

– Taj sam, no ti me zovi Gusty. Samo Gusty. A ti se zoveš Justice, ha?

– Da. Zar si znao da dolazim?

– Načuo sam.

– Nadam se da ćemo zajedno raditi.

– Da, i ja se tome nadam, Justice.

Ruff razveže bisage i izvadi britvu s drškom od ebanovine, sapun i četkicu. Gusty ga je promatrao kako skida i slaže košulju, pa oštiri britvu o potplatu. Imao je široka ali ne i prejaka prsa, nabrekle i snažne mišiće koji su se talasali pri svakom pokretu ruke dok se brijao, te bijelu put, osim na rukama i licu gdje su pustinjsko sunce i vjetar već napravili svoje.

U blizini ključne kosti jasno su se nazirala dva naborana ožiljka, stare rane od metaka a na prsnom košu dugačak ožiljak. Taj čovjek mora da je iskusio gadne neprilike u svom životu, pomisli Gusty.

Ruff pažljivo pomakne brk na stranu i u razlupanom zrcalu ugleda Windsov pogled.

– Samo sam znatiželjan – prozbori izvidnik. – Ne mogu ni zamisliti nekoga tko se brije osim kad to baš mora.

– Čista navika – odgovori Ruff sa smiješkom.

– Čini mi se da je to navika koju čovjek stječe kada ne spava sam.

Ruff nije odgovorio. Nagnuo se naprijed i isprao lice, a zatim ga obrisao ručnikom.

– Jesi li već imao kakvih iskustava s crvenkošćima? – upita Gusty opazivši tipične indijanske ukrase od šarenih kuglica na Justiceovoj košulji, šeširu i navlaci za pušku. – Je li to rad Indijanaca plemena Crnih Nogu?

– Ne, Vrana – odgovori Ruff kratko, pa ode do vrata i prospe iskorištenu vodu na dvorište.

– Zar si se spetljao s nekom njihovom? – upita Gusty pučkajući lulu.

– Jesam. Jednom davno.

Gusty kimne zamišljen.

– A Casqual? – upita Justice.

Bio je ledima okrenut Gustyju, ali se sada okrene i oštro ga pogleda dok je košulju opasivao remenom od sirove kože.

– Alaj si ti ozbiljan! Sav si se pretvorio u dužnost, ha, Justice?

– Čini mi se da takvi moramo biti ako ga želimo uhvatiti.

– Tu divlju mačku?! Za to bi bila potrebna cijela armija. Kažem ti, Casqual je pravi divlji oganj, duh, dnevna sjena. Pola medvjed, pola vrag. Pakao na kotačima, momče, kratko i jasno rečeno.

– Znači li to da se ne želiš petljati u potragu za njim?

– Što je manje moguće, sine – smijuckao se Gusty, a zatim ozbiljnim glasom dodao: – Uopće nije važno što ja želim ili ne želim. Ako mi se pruži prilika, suprotstaviti ću mu se, pa izgubio ili pobijedio.

– Zar dosad nije bilo takve prilike?

– Nekoliko manjih prilika, s vrlo neodređenim rezultatima. Hej,

momče, ne vidiš li da je riječ o velikom zalogaju?

– Ne razumijem te.

Gusty se ponovno nasmije, kimne i uzdahne:

– Znači, na svijetu ipak još ima djevica, budimo blagosloveni! Sine, ova je zemlja ovdje ravna kao dlan, ni slična onoj na kojoj obitavaju Vrane. Tvrda, surova zemlja, vruće sunce... Sve je drugačije...

– Uopće te ne razumijem – prekine ga Ruff.

– Ne? – Gusty će nevino. – Ni djevica isprva ništa ne razumije. Ali shvatit ćeš ti to, Justice. Shvatit ćeš.

– Windse, pokušavaš mi nešto reći, no neka sam proklet ako razumijem. Nikada nisam bio dobar u rješavanju zagonetki.

– Ne? – Gusty se zavalio na ležaj, ruku podvučenih pod glavu, pa nastavi: – Tada se lako može dogoditi da si se našao na pogrešnom mjestu, prijatelju moj. I to na vrlo pogrešnom mjestu.

Ruff odmahne glavom u nevjerici. Najprije ga je pukovnik Lasseman dočekao kao ljutita guja, a sada ga i ovaj sastavljač zagonetki pokušava zbuniti. Što se to događa? Nije doduše očekivao li-menu glazbu za dobrodošlicu, ali je sve što je međuvremenu doživio bilo manje i od najmanje dobrodošlice. No mučili su ga i drugi problemi, pa zapita Windsa kao da se ništa nije dogodilo:

– Ulazeći u tvrđavu namirisao sam prženu šunku i grah. Gdje to služe?

– U ovo doba nigdje. Menza je već davno zatvorena. Zar ti pukovnik nije ponudio večeru?

– Zanemario je takav poziv.

– Tada je najbolje da odeš do *drpigrada*, u lokal „Stafford“.

Tamo služe dobre odreske s krumpirom.

– Zvuči kao djelić raja – uzdahne Ruff. – Jašući ovamo puna sam dva tjedna živio na suhom mesu i sušenim jabukama.

– U „Staffordu“ nije loše – umiri ga Gusty i doda. – Ugasi svjetiljku prije nego što izadeš, molim te.

Ruff ustane i priguši stijenj. Gusty je već gromko hrkao kad je za sobom zatvorio vrata i krenuo u vedru i sparnu noć. Iz daljine dopirao je zvuk glazbe razlijevajući se iz *drpigrada* preko vojnog vježbališta. Nadimak *drpigrad* dobivale su sve naseobine, pa i ova pored tvrđave Bowie, koje su nicala u blizini armijskih logora s jednim jedinim ciljem: da vojnicima drpe novac od plaće nudeći im žene, viski i kocku.

U zraku se osjećao miris piva što su ga vojnici u plavim uniformama nesmiljeno ispijali uz točionike, kao i zadah neopranog, bučnoga grada. Svuda pokraj puta kojim je prolazio ležalo je smeće.

No jače od svega toga u zraku se osjećao zamamni miris svježe pečene govedine, tek pečenoga kruha i kave. Slijedio je svoj nos sve do „Stafforda“, restorana koji mu je preporučio Gusty.

Odrezak kojim ga je poslužila nepočešljana plavojka s previše pudera na obrazima bio je ako ne najbolji ali jedan od najvećih koje je ikada pojeo. Potpuno je prekrivao drveni tanjur na kojem je bio poslužen i još virio sa svih strana. Krumpir su mu donijeli u posebnoj plitici, a nakon jela poslužiše ga kavom i velikom kriškom pite od jabuka.

Nije mu bilo nimalo teško da sve smaže do posljednjeg zalogaja, pa

se nije osjećao prevarenim kad je platio račun. Popio je posljednji gutljaj crne gorkaste kave, proučavajući druge goste. Blizu njega sjedila su dvojica polupijanih vojnika, pripadnika konjice, mlitavo oslo-njeni o stol. Nedaleko od njih neki je čovjek, izgledom kočijaš, halap-ljivo jeo rukama. U restoran je na-čas ušla i mlada, upadljivo našmin-kana žena. Pogledala je Ruffa i nasmiješila mu se, pa se okrenula i izišla u noć.

Ruff je platio jelo parom novih dolara iz Carson Cityja. Prije nego je izišao iz posude na točioniku uze čačkalicu. Koračajući dašča-nim nogostupom, zaključa po buci da se zabava u *drpigradu* bliži vrhuncu. Neko je vrijeme pažljivo promatrao što se događa. S druge strane ceste, na ogradi hotela na prvom katu visio je vojnik, opasno se ljuljajući amo-tamo. Zatim je pao ravno na leđa. Dugo se vre-mena nije ni pomaknuo. Onda je, kad mu se polako povratio dah, nekako ustao i oteturao u noć.

U tom je času pored Ruffa proju-rio konj vukući za sobom muš-karca koji je prestravljeno vrištao. Netko se glasno nasmijao i opalio u zrak. Ruff kimne i odluči da se vrati u tvrđavu. Na suprotnoj strani ulice ugleda prolaz koji je vodio ravno do tvrđave, pa krene u tom smjeru. Neka je žena vikala nešto za njim. Čim je ušao u pro-laz, glasovi i buka naglo prestanu. Noć je opet postojala sve tiša i tiša, gotovo ugodna.

Lijeno pogleda uvis i otkrije da su zidovi dviju zgrada što čine pro-laz vrlo visoki i da nema prozora. Naleti na psa koji je spavao i pre-straši ga, a zatim nastavi prema glavnoj palisadi tvrđave Bowie, si-lueta se jasno ocrtavala na poza-dini noćnog neba.

Prešao je preko livade prepune razne starudije i konzervi, pa skre-nuo do dna plitkog potoka, uz čije su usko korito rasli vrbe i šaš. Iz trske je dopirao neumorni kreket žaba.

Bilo je prohladno i mirno. A onda se, iznenada, noć razjapila.

Zaskočili su ga iz vrbika. Ruff je ugledao kako mu se brzo pribli-žava nečija sjena i začuo šum ko-raka. Imao je tek toliko vremena da zgrabi kolt kad je osjetio nečije tijelo na sebi. Pao je na zemlju.

Napadač je sada bio iznad njega i Ruff ugleda odsjaj zvijezde na oštrici noža. Istog časa povuče oba-rač velikoga plavog kolta. Vedrom noći kao da je opalio grom.

Metak je snažno odbacio čovjeka koji ga je napao. Dok je padao, mahao je rukama kao krpena lutka. Drugi je napadač stajao po-red Ruffa, skamenjen onim što je vidio. Onda se, svjestan da se Ruff okreće prema njemu i cilja, hitro baci u šiblje.

Ruff ga je čuo kako nestaje u tami. Zatim dašćući, ustane, po-digne šešir i okrene se prema po-godenom napadaču. I on je nestao, iako ga je pogodio. I to gadno. Raz-bojnici su odvukli svog ranjenika...

Polako vrati kolt u korice, osvr-ćući se po koritu potoka. Ništa i nikoga nije vidio, ništa nije čuo sve dok se žabe, koje su uznemirene iznenadnom pucnjavom utihnule, nisu ponovno oglasile umirujućim kreketanjem.

Tko god bili, razbojnici nisu po-kazali neko veliko umijeće i baš ga je to začudilo. Tko su bili ti ljudi? Vjerojatno propalice skrivene u šašu koji noću dočekuju vojnike na kraćem putu prema tvrđavi. Bilo je to najlogičnije objašnjenje, ali on nije njime bio posve zadovoljan.

U svakom slučaju bila je to paklena dobrodošlica u tvrđavi Bowie: pukovnik koji ga ne podnosi i njegova supruga koja bi ga i te kako podnijela, izvidnik koji govori u zagonetkama i Apaš koji želi njegov skalp, sada i razbojnici. Možda je doista trebao držati ruke na stolu u tvrđavi Kearney.

Poljska kućica u kojoj su izvidnici spavali bila je tiha ali je mirisala po pljesni. Gusty je hrkao kao da se u međuvremenu uopće nije budio, no Justice je odmah zapazio da je netko prekopavao po njegovim stvarima. Čovjek koji mnogo putuje pakuje stvari na vrlo osoben način, stavljajući sitnice koje najčešće koristi tamo gdje je do njih najlakše doći, i samim će dodirrom osjetiti da je tuda ruka prekopavala po prtljazi. Nije bilo nikakve sumnje da je netko nešto tražio među njegovim stvarima. Winds? Što bi on tražio? Novac, britvicu, sapun? Ili je to bio netko drugi...

Ruffa počeo obuzimati zle slutnje, ali onda se utješi mislju da je možda ipak u pitanju samo znatiželja vezana uz dolazak neznanca?

Kad se smjestio na laki tvrdi ležaj, u ruci je za svaki slučaj zadržao kolt.

Probudio se u ranu zoru, začuđen što nije čuo budnicu. Justice nije imao tvrd san. Tamo gdje je on živio ljudi koji spavaju dubokim snom ne žive dugo. Uskočio je u čizme i nabio šešir na glavu, opazivši da Windsa nema i da je njegov ležaj već složen. Kad je otvorio vrata, prohladni jutarnji zrak ispuni sobu.

Iako je obzorje na istoku još bilo zaogruto narančastom odorom rane zore, tvrđava je već trebala biti budna. A nije bila. Nigdje ni

traga konjici koja stoji u stroju, ni traga dimu koji bi u to doba već trebao lebdjeti iznad kuhinje i blagovaonice. Zatečen, Ruff na brzinu navuče košulju, zgrabi spensericu i izide.

Ugledao je stražare na njihovim mjestima uz ogradu od balvana

na dva promatračka tornja, ali ostatak utvrde je bio tih. Nije bilo ranojutarnje buke, tako tipične za vojni logor. Nije se čuo ni kovačev čekić, ni poziv trokuta na zajutrak. Činilo se da su barake puste.

Mršteći se, Justice prijede preko vojnog vježbališta i uputi se trgovini. Vrata su bila otvorena, a neki je indijanski mladac čistio ulaz. Trgovac je bio zauzet razmještanjem konzervi na police od borovine. Bio je to čvrsto građen Švedanin blijedih plavih očiju i andeoskog smiješka. Čim je ugledao Ruffa, kimnu mu i side s ljestvi.

– Mogu li vam pomoći?

– Kupio bih nekoliko stvarčica – odgovori Ruff. Stotinu metaka kalibra .44, plosku od šest litara, papir i tintu.

– Ploske... imam ih samo nekoliko od po tri litre.

– Uzet ću dvije.

Trgovac kimne, pa stavi na tezgu dvije kutije s po pedeset metaka, a onda donese i posude za vodu.

– Treba li vam kalibar .52, za pušku? – upita.

– Dobro sam opskrbljen, hvala.

– A ploske... znači li to da namjeravate krenuti u pustinju? – Namjeravam ja vidjeti mnogo toga – odgovori Ruff. – Zovem se Justice. Poslali su me ovamo da nađem Casquala.

– Casquala? – Trgovac kao da je bio neugodno zbunjen. Zatim brzo doda: – Pa, čini mi se da su vaši izgledi da ga nađete, barem u

hvalisanju, jednaki izgledima svih drugih... ako ga ovog puta ne uhvate i dovedu ovamo.

— Ovog puta? — Ruff prestane spremati kupljenu robu u resaste bisage i oštro pogleda trgovca — Kako to mislite?

— Pa ... Kapetan Tandy izjahao je sa skupinom konjanika prije nešto više od dva sata u potjeru za Casqualom. S njima je bio i Gusty, vidio sam ga. Zar vam on nije...

— Nije mi rekao ni riječi. Ni on ni pukovnik — zamišljeno će Ruff i namršti se. — Čini se da ovdje nisam u milosti.

— Možda su samo pomislili da ste umorni nakon dugačkog putovanja ovamo. Ili neiskusni. Ili su jednostavno zaključili da još niste spremni za takve potjere. Siguran sam! Mora da je to u pitanju — uzvikne Švedanin prijateljski, oza-rena lica.

— Možda...

Možda je doista i bilo tako, ali zašto mu nitko nije rekao ni riječi? Ni pukovnik Lasseman, ni Gusty... Kao da su se bojali da će im se nametnuti. Možda Gusty nije želio biti zamijenjen novim izvidnikom? Možda je Lasseman u njemu vidio motivodu i izazivača nepri-liku? Do vraga, pa oni čak nisu ni bili obavezni da ga o ičemu obavijeste! Ipak, u želucu osjeti mučninu.

Podigavši bisage, krene prema vratima i gotovo se sudari s Indijancem odjevenim u tamnu odjeću i crvenu svilenu košulju, s crnom kapom na glavi. Nešto kao smiješak razvuče njegova široka usta prije nego što je upitao:

— Treba li vam pomoć? — Indijancu bijaše visok, jak i neobično tamnoput, njegova kosa dugačka i sjajna. Očito nije Apaš, pomisli

Ruff. Vjerojatno je pripadnik plemena Navajo, nagadao je.

— Snaći ću se i sam, hvala — odgovori i prođe pored Indijanca, kimnuvši, no ovaj ga je uporno pratio. Na trijemu trgovine već je bilo vruće, jer se sunce izdiglo iznad utvrde. Ruff pogleda Indijanca iskosa:

— Želite li još što?

— Samo sam pomislio kako bi bilo dobro da se upoznamo kad već radimo isti posao. Ja sam Johnny Muledeer — odgovori Indijancu pružajući snažnu, smeđu i žuljevitru ruku. — Točnije, jedan sam od Gustyjevih izvidnika regrutiranih iz plemena Navajo.

— Pa zašto niste s njima u pustinji?

— Ostavili su me. — Indijancu sliježe ramenima, pa se nasmiješi: — Zapravo, mislim da se od mene očekuje da pazim na vas, Justice.

— A zašto su mene ostavili u tvrđavi? — upita Ruff koračajući prema baraci za izvidnike ukorak praćen Johnnyjem.

— Ne znam točno... Netko je pustio glasinu da si suviše zelen. Ili kapetan Tandy ili pukovnik osobno naredili su da te se ne budi. Nemoj da te to suviše muči, Justice. Neće oni danas dospjeti ni blizu Casqualu. Moje mi veze javljaju da je on u Meksiku.

— Zar to nisi rekao pukovniku?

— upita Ruff otvorivši vrata brvnare jednim zamahom noge.

— Znaju oni to! — Johnny ga je slijedio unutra i sjeo na Gustyjev ležaj, sa zlobnim smiješkom na licu. — Ne misliš valjda da ga oni doista žele naći i uhvatiti? To bi značilo rat, gospodine moj. Pravi rat.

Ruff pogleda Muledeera:

— Kukavičluk?

– Ne bih ni pomislio da kažem ista slično. – Navajo poprati svoju izjavu brzim smiješkom. – Meni je ovaj posao izuzetno važan.

Ruff se mrštio čak i dok se umivao.

– Bit ćeš uz mene cijeli dan? – upita.

– Da – kratko odgovori Johnny.

– Pa, hajde da korisno potrošimo ovaj dan, Johnny.

Muledeer ga pogleda s očekivanjem.

– Zapravo, možda imaju pravo. Doista sam pomalo zelen i neiskusn kad su u pitanju pustinja i Apaši, ali ti nisi, Johnny. Želim proučiti teren, upoznati ga, saznati gdje sve ima vode ili što sve čovjek može pojesti od pustinskih biljaka da preživi, a najviše me zanima sve što znaš o Casqualu, o njegovu načinu razmišljanja, o ratovanju. Kakav je to čovjek?

Johnny Muledeer zbunjeno kimne i opet se nasmiješi.

– To je prvi puta da me je itko ikada ista upitao o toj proklesnoj pustinji ili Casqualu.

– Ne vjerujem!

Bilo je to potpuno besmisleno. Indijanac je dobro poznavao pustinju. Svaki bi inteligentan oficir izvukao iz njega što više može. Ipak, činilo se da je sve što je Johnny rekao istina. Što u tom slučaju kazati za Lassemana? Da je budala? Ili kukavica? Možda samo pokušava preživjeti dok ga ne umirove. Sve to suviše je zakučasto, isto kao i zagonetan govor Gustyja Windsa. Nešto se događa u tvrđavi Bowie i u pustinji, ali je Ruff mogao samo bespomoćno nagađati što je posrijedi. Nadao se da će dovoljno dugo živjeti da to sazna.

– Idemo na jahanje – predloži Ruff i dohvati pušku.

– Želiš li vidjeti pravu pustinju?
– To je samo dio onoga što želim vidjeti! Zanima me i rezervat.
– Vrijedi! Odvest ću te i tamo. Možemo razgovarati dok jašemo. Možda ću te doista moći uputiti u pokoju tajnu pustinja. Dovoljno da ti omogućim da preživiš, nađeš li se u neprilici. Tvrdokorna je majka, Justice, ta naša pustinja. Brzo kažnjava, polako oprašta, puna ljubavi čak i kad je najstrašnija. Baš kao žena, ha? – doda Johnny čeznutljivo. – Ljepotica je to, Justice, ali silno ubojita. Možda... možda si baš ti čovjek koji joj je ravan.

III

Obasjan jutarnjim svjetlom pustinski je pijesak bio izrazite boje jantara. Pješčano se more prema jugu pretvaralo u sve više i više sipine. Tamo bi, reče Johnny Muledeer, teretna kola sa zapregom mogla nestati bez traga. Nailazili su na tamnocrvene tvrde pješčane humke obrasle zelenkastoplavom travom, na izbrazdane stupove pješčenjaka i druge čudesne oblike koje su zajedno izdjelali vjetar i vrijeme.

Uz suha korita rijeka ponegdje je rasla topola, a vidjeli su i Primerke željeznog drveta*, kao i visoka bodljikava stabla ocotilla,** s plodovima u obliku svijeće, prekrasnih grimiznih cvjetova.

Iako se ništa živo nije kretalo, Ruff je kao iskusan tragač odmah ugledao tragove jelena, ovaca i

* Željezno drvo – poznatije pod imenom američki grab (op. ur.)

** Ocotillo – pustinski grm sličan kaktusu (op. ur.)

pokojeg jazavca, ali i mnoge druge njemu potpuno nepoznate tragove, s kojima ga je Johnny upoznavao. Indijanac mu je pokazao i jestive plodove paloverdea, biljke povijehnih bodljikavih grana i žutih cvjetova.

— Mnoge su biljke i jestive i korisne za zacjeljivanje rana, na primjer ona agava tamo — govorio je Johnny. — To je južna, zbog oblika listova poznata i kao španjolski bodež. A kada ugledaš smrdljivu, Justice, kao što je ona tamo, znaj da ćeš plitko ispod nje naći vodu — nastavio je Johnny, pokazujući rukom prema onizoj biljci paučinastih listova.

Bilo je i ljepote u toj pustoši. Tragovi lave, rascvjetani kaktusi, nakupine intenzivno žutog i crvenog cvijeta, gotovo nevjerojatno crvenog na bjelkastoj pozadini pustinje.

— Sve je to tako lijepo — reče Ruff dok su se zajedno s konjima odmarali u sjeni drveta s granama koje su izgledale kao ruke ispružene prema nebu.

— Da, lijepo je — suglasi se Johnny. — Mnogo je i skrivenih ljepota, kao što su stari gradovi plemena Navajo, onih koji su došli i otišli prije nas. Međutim, Ruffe, to što si danas vidio nije sve što se u pustinji može naći. Još je više toga tamo. — Johnny glavom pokaza u smjeru obzora, pa nastavi: — Suha jezera — u kojima stoljećima nije ništa živjelo, gdje je zemlja pretvorena u sol i pečenu glinu. Škorpioni, zvečarke, otrovni gušteri gila... sve je to tamo, u srcu pustinje. Samo oni i mogu tamo preživjeti. Oni i Casqual.

— Sada imaš dovoljno vode — nastavi Johnny — i pun trbuh, a u blizini nema Apaša. Ali tamo... I tamo je lijepo, na neki poseban

način. Međutim, tamo čovjeku, oči nisu potrebne da bi gledao ljepotu, nego da gleda kako će preživjeti. Da nađe guštera kojeg će pojesti, ili malo rose ispod granita. Ljepota postoji samo kada čovjek ima pun trbuh i siguran zaklon u kojem će o njoj razmišljati. Zato uživaj u ljepoti, Riffe, ali joj ne dopusti da te uljuljka. Dogodi li se to pustinja će te ne oklijevajući ubiti!

Jahali su još nešto više od milje prije nego što su stigli do rezervata koji je svojim izgledom zaprepastio Ruffa. Skupina starih i zakrpanih armijskih šatora, ruševne barake i ležaji na otvorenom, zaštićeni zaklonima od granja i dasaka na drvenim stupovima, a sve to ograđeno bodljikavom žicom razapetom o drvene ogradne nosače u obliku slova X.

Dojenčad je ljutito plakala u suho kristalno nebo, psi su bijesno škljocali gubicama boreći se za tužne ostatke hrane, a žene su žurno pretraživale neplodnu zemlju rezervata veličine jednog jutra skupljajući suho granje i šibljice za vatru. Stariji su muškarci sjedili zajedno mirno razgovarajući. Tek bi se tu i tamo vidio pokoji mladi Indijanac brončanih prsa i snažnih mišica, kako mrko gleda jahalice koji su se približavali.

— Koliko je tu ljudi? — Ruff nije mogao prikriti zaprepaštenje.

— Četiri stotine. Muškarci, žene, djeca. Većinom pripadnici su plemena Mescalero i Jicarillo, manje Pima, te nekoliko pripadnika plemena Navajo i Utah.

— A ja sam shvatio pukovnika drugačije: da su tu samo Casqualovi ljudi pripadnici plemena Mescalero.

— Možda ih pukovnik ne razlikuje — sa smiješkom na licu ali s

ogorčenjem u glasu odgovori Indijanac.

Nije bilo dovoljno mjesta za sve ljude strpane u rezervat, a nisu zadovoljavale ni zdravstvene mjere.

Kad su dojahali do vrata u bodljikavoj žici, zaustave ih dva stražara s puškama.

– Što radiš ovdje, Johnny? – upita krupniji.

– Dovodim novog izvidnika pukovnika Lassemana. Želi porazgovarati s nekoliko Casqualovih ljudi.

Narednik pogleda Justicea, pa pljune na suhu zemlju.

– Pusti ih da uđu, Frank – reče. Drugi stražar otvori vrata.

Lagano su kaskali rezervatom i promatrali suhonjava lica muškaraca i žena upalih očiju. Ljudi se ubrzo počnu gurati oko dvojice jahaća koji su se približavali drvenjari na suprotnoj strani rezervata, u kojoj je živio indijanski zastupnik i u kojoj su dijelili hranu, lijekove, robu...

Začuse se povici na putu kojim se kretao Ruffov sivač. Žena divljih crnih očiju, s povećom brazgotinom na bradi, držala je visoko u zraku golo dojenče koje je vrištalo. Ruff uspori konja. Johnny je gledao ravno preda se, sjedeći kruto u sedlu. Tihim je glasom vodio šarca kroz sve veću gužvu, cokćući jezikom i umirujući životinju.

Ponovno se začuju glasni protesti, a onda nešto proleti zrakom. Ruff u posljednji čas sagne glavu i tako izbjegne suhu konjsku balegu koja pogodi Johnnyja.

– Ti si prostačina, Crna Vrano! Prostačina! – vikne ljutito Johnny i skrene konja prema sjedokosom Indijancu koji ga je pogodio. Ruff ga je slijedio, praćen gomilom ljudi

i psima koji su bijesno ulijetali u sivčeve noge.

– Čini se da su ljuti na tebe – dobaci Ruff.

– Da – nasmiješi se Johnny ogorčeno. – Oni su ovdje, unutra, a ja vani, s onu stranu žice.

Dok su se s mukom probijali, praćeni sve većom grajom, Ruff opazi da je na vrata barake indijanskog zastupnika izišao čovjek u bijelom kaputu i šeširu. Što su se više približavali zgradi to je gužva više jenjavala, pa je mogao bolje pogledati čovjeka koji ih je čekao. Bio je niska rasta, širok i nabijen. S kao kreda bijelog lica očitavala se neizmijerna snuždenost, gotovo obeshrabrenost.

Pošto su sjahali, on im pride i pruži Ruffu ruku, pa se jednostavno predstavi:

– William Law.

– Justice – odgovori Ruff, pa upita: – Poznajete li Johnnyja Muledeera?

– Dakako da ga poznajem. – Law se nasmiješi, ali bio je to neprirodan, suviše puta ponovljen, isproban, gotovo politički osmijeh. – Udite! Danas je vani neizdrživo vruće... Bolje rećeno uvijek je tako – progunda.

– Samo vi udite – reče Johnny.

– Ostat ću ovdje s konjima.

Izgovorio je to tako zajedljivo da Ruff pomisli kako Johnny ne želi biti pod istim krovom s indijanskim zastupnikom, ili Law ne želi tretirati Muledeera kao bijelca. A možda je posrijedi oboje.

– Želio sam vidjeti rezervat i to mi je već pošlo za rukom. Tu se, zapravo, ni nema što vidjeti, nije li tako? Čini se da oni ljudi tamo – Ruff pokaže glavom prema prozoru – nisu odjeveni kako treba, da nemaju dovoljno hrane. Vidio

sam i nekolicinu kojima je potrebna hitna medicinska pomoć.

– Imate pravo – Law uzdahne.

– Potpuno pravo, gospodine Justice. Ničega nemaju dovoljno, čak ni prostora po kojem bi se kretali. Mogu vam potvrditi i to da među njima ima ljudi koji su i te kako bijesni zbog takvih prilika.

– Dovoljno bijesni da ponovno krenu u borbu?

– I više od toga, vjerujte.

– Proizlazi da ta naša vojna rezervatska politika samu sebe pokopava.

– Da, gospodine – potvrdi Law, lupnuvši šakom o stol. – Osnovna je zamisao bila da ove ljude zadržimo u rezervatu dok ne uhvate i objese Casquala. Teškoća je u tome što oni u međuvremenu postaju vrlo nezadovoljni što ovako žive. Što ja tu mogu? – Besspomoćno je raširio ruke. – Tražio sam hranu i oruđe da ih zaposlim i tako njihovu pažnju skrenem na drugo. Tražio sam i odjeću i gunjeve, ali ništa od toga ne stiže. Uvjeravam vas da ovdje sjedim na buretu baruta.

– A Lasseman? Zar ne bi mogao zahtijevati uredniju i bržu opskrbu?

– Pukovnik? Sumnjam da na njih uopće i pomisli nakon što ih uhvati i zatvori. Ne, sve što on može to je već uradio.

Ruff zamišljeno kimne. Sve što je čuo jako smrdi. Bure baruta, kako to reče Law. Da, ali s opasno kratkim stijenjem.

– Volio bih porazgovarati s nekolicinom Indijanaca – reče Ruff.

– Ne bih vam to preporučio. Moglo bi biti opasno.

– Svjestan sam toga.

William Law ustane i osloni se o rub stola:

– Smijem li pitati što namjeravate time postići?

– Tražim jednog čovjeka – odgovori Ruff gledajući Lawa u oči – pa vjerujem da bi netko u rezervatu mogao znati gdje da ga nađem.

– Casquala! – Law se iznenađeno nasmije. – Nikada vam ga neće odati. Mescalero će prije umrijeti nego odati Casquala.

– A drugi? Nisu svi iz plemena Mescalero. Koliko sam shvatio, Casqual je u ratnim odnosima i s plemenima čiji pojedini pripadnici čame u ovom rezervatu, pa je zapravo odgovoran što su oni tu. Kad bih nekoga od njih mogao natjerati da sve to tako shvati...

– Samo će se budala latiti takvog pothvata – naruga se Law.

– Možda imate pravo, ali ipak bih volio pokušati.

Kako vam drago, vi raspolazete svojim zdravljem – odgovori Law. Izidu na trijem.

– Landa! – vikne Law.

Ruff ugleda kako se neka mlada žena okreće prema njima.

– Govori tri jezika – objasni mu Law, pa opet dovikne: – Dodi ovamo, djevojko!

Oklijevajući ona im pride i pogleda ih tvrdim pogledom crnih očiju.

– Ako želite, odredit ću dva stražara da vas prate – reče Law.

– Ne, hvala – odgovori Ruff, ne skidajući pogled s ponosnih crnih očiju Indijanke.

Raskopča opasač s revolverom i pruži ga Lawu, a onda odloži spensericu. Tada side s trijema slijedeći ukorak mlađu ženu.

Oči koje su sa svih strana pratile Ruffovo kretanje bile su zle ili preplašene, ili jednostavno znatiželjne. Mnogi su se mrštili na viso-

kog čovjeka čije prisustvo među njima nisu mogli ničim opravdati.

I Ruff je njih proučavao ledeno-plavim očima. Pogled mu je neprestano kružio uokolo, od šatora do šatora, od bosih nogu do pokrpane odjeće i prnja. Pogledavao bi i Landu, koja se kretala gracioznošću kakvu nije očekivao. Nije joj bilo više od dvadeset godina, onako vitkoj i elastičnoj. Na glatkom, pomalo duguljastom licu isticao se ravan nos, a iz pogleda ponosnih i oštih očiju iznad njega izbijao je nedvosmisleni prezir.

— Što tražiš ovdje, visoki čovječe? — upita ga djevojka nena-dano.

— Justice — ispravi je Ruff, predstavivši se.

— To svi traže — odgovori ona, pogrešno protumačivši prezime, koje na engleskom znači *pravda*. Bio je to klasičan jezični nesporezum koji se mogao dogoditi bilo gdje u svijetu.

U blizini južnog dijela ograde prekrivenih su nogu sjedila četvorica mladih Indijanaca i besposleno crtkarala po pijesku. Pogledali su uvis tek kad ih je prekrila Ruffova sjena. Bijahu to ratnici plemena Mescalero, ljudi čiji je život bio sazdan od rata i krvoprolića. Ruff pomisli da je i njegov vlastiti život sazdan od sličnih stvari. Postoji li među njima uopće kakva razlika?

Landa im je nešto objašnjavala, a iz njezina se glasa dalo naslutiti omalovažavanje. Jedan od mladića pljune u prašinu, drugi odmjeri Ruffa gotovo divljačkim pogledom, treći ustane i obiđe ga, gledajući hlače od jelenje kože, ukrašene indijanskim ručnim radom i dugačke crne kovrče koje su strancu padale do ramena. Tada zastane ispred Yusticea, ruku prekrivenih

na prsima, i polagano izgovori na engleskom:

— Ti bi htio pronaći Casquala? Jedan Casqualov pogled dovoljan je da ti rastoči kosti, bijeli izvidnice. Svaka njegova žena ima više snage u svojim rukama od tebe. Ti si pas koji bi slijedio pustinskog medvjeda... Kakve li šale! — Indijanc pljune na zemlju, pa nastavi. — Da barem znam gdje je Casqual, pa da te pošaljem njemu! Tvoja bi krv bila samo još jedna bijela mrija na crvenomu pustinskom pijesku. No ne znam gdje je sada taj veliki čovjek, pa smatraj to svojom srećom.

Ponovo sjedne na pijesak, odbijajući daljnji razgovor.

— Pokušaj s preostalom trojicom — reče Ruff Landi.

Ona mu se nasmije u lice.

— Manso je govorio za sve njih, gospodine Justice. Izgledaju li vam ovi ljudi kao kukavice ili izdajnici?

— Ne.

Nije ni očekivao da će od tih Mescalera nešto saznati, ali je ipak želio vidjeti ih i s njima razgovarati. Htio je saznati je li Casqual još općepriznati vođa plemena Mescalero, a iz ovoga što je maločas čuo u to nije bilo nikakve sumnje.

— Manso? — Ruff zakorači naprijed i tek ga tada mladi Indijanc pogleda. — Ja sam taj čovjek! Donio me je sjeverni vjetar. Ja sam čovjek koji će dovesti Casquala ovamo, da vam se pridruži. Ili ću ga promatrati kako umire u pustinji.

Manso nije odgovorio, ali se više nije smijao.

— Želio sam im reći tko sam — objasni Ruff Landi, pa se okrene i krene dalje.

Slijedila ga je, govoreći:

– Uzalud ti je sve to. Nitko u rezervatu neće progovoriti ni riječi. Kad bi se pročulo da ti je netko od Pima nešto rekao? Što misliš, što bi se dogodilo kad bi se pročulo da ti je netko od Pima nešto rekao? I oni se pribojavaju Mescaleroa.

Osim toga, Casqual nije takav nitkov prema Navajima, Pimama i Opatama kao što se to misli. Točno je da su se borili protiv njega, ali ga i poštuju.

Iznenada im se pridruži mladić odjeven u košulju ukrašenu resicama. Glavu je držao visoko, a usta prezirno skupljena. Nije mu bilo više od osamnaest ili devetnaest godina.

– Casqual će doći – progovori on nakon kraćeg oklijevanja. – Ja sam Pima, ali ću ipak jahati s Casqualom. On će se vratiti da nas oslobodi iz ovog tora za stoku.

– A baš je on glavni razlog što si ovdje, momče – reče Ruff tiho. – Onog dana kada te oslobodimo, bit će to zato što će neki naš vojnik metkom raznijeti Casqualovu glavu.

– Vidiš li, Wolf Track – obrati se Landa mladiću otrovnim glasom – kako je bijeli izvidnik pаметan čovjek? Ovdje je manje od pola sata i već sve razumije bolje od nas! On točno zna zašto dojenčad plače. Mi smo mislili da plače zato što je izgladnjela, zato što nam bijeli čovjek nije donio hranu. Ali ne, svemu je kriv Casqual!

Vratili su se do brvnare. Landa je stajala sa strane dok je Ruff opasivao kolt. Pridruži im se i Johnny Muledeer.

– Hvala vam na pomoći – reče Ruff djevojci.

– Nema na čemu. Bilo je vrlo zabavno. – Njezine su riječi bile

tvrdе, pune potisnutog neprijateljstva. – Dodite nam opet, gospodine Justice... Oh, pa ja sam zaboravila da vi već znate sve o tome kako ovdje živimo i morate nastaviti s pokušajima da ubijete Casquala kako biste nas oslobodili!

Ušuti, okrene se i ode, ljutitio šutkajući pijesak nogom. Justice reče Johnnyju:

– Bogami, komad i po žene!

– Englezi bi rekli: goropadnica – odgovori Johnny. Lice mu je bilo napeto kad je nastavio: – Ruffe, moram te zamoliti da sam odjašeš natrag u Fort Bowie. Susreo sam ovdje jednog svog rođaka. Budem li razgovarao s Lawom, možda ću ga osloboditi. Dugujem mu to, jer je i on meni jednom tako pomogao.

– Mogu li ti što pomoći?

– Ne. Bolje je ovako. Valja ispuniti mnogo papira... Osim toga, mislim da se Law ne bi osjećao ugodno ako ti budeš u blizini.

Justice kimne. Slutio je da je sve to povezano s podmićivanjem. Johnny je htio da se on sam vrati u Bowie, pa nije bilo potrebno da tura nos tamo gdje ga ne žele.

Napredujući kroz pijesak pošto je napustio rezervat, razmišljao je o svemu što je proteklog jutra doživio. Iako je rezervat prava sramota, shvaćao je i vojnu stranu cijele stvari. Uhvaćeni ratnici nisu se više mogli pridružiti Casqualu, a rezervat je ipak bolji od zatvorske ćelije.

Sve je to bilo donekle shvatljivo, pa ipak je osjećao kako ga obuzima silna ljutnja dok je jahao. Vidjeti obje strane medalje nije značilo ne vidjeti neljudske uvjete u kojima žive Indijanci u rezervatu. Ni dovoljno prostora da se kreću, ni dovoljno hrane, ni pravog zaklona. A za takvo što oprosta nije bilo.

Iznenada uspori konja i hitro se osvrne na put kojim je jahao. Začuje mukli udarac kopita o kamen.

Netko dolazi, slijedi ga. Znao je da to nije Muledeer, pa skrene s utrte staze i izvući pušku. Već je osjećao prašinu u nosnicama i čuo kako netko razmiče žbunje. Znoj mu se slijevao niz ruku, spremnu da povuče okidač na spenserici. Čekao je.

IV

Čim je ugledao nečiju odjeću, uperi pušku u tom smjeru. Točno u trenutku kad je kroz visoko žbunje pred njega banuo konj.

– Zdravo! – Smiješila se, a njezine su ga zelene oči promatrale i podrugljivo i izazovno. – Obećajem, gospodine Justice, da vam ta puška neće biti potrebna.

– Zna li vi koliko riskirate jašući ovuda posve sami, gospodo Lasseman? I tako ste neoprezno izjahali iz grmlja! Netko bi vas mogao upucati.

– Ne budite glupi!

Pritjera konja do Ruffovog. Na glavi je imala maleni šeširić s velom prebačenim straga, pa ništa nije skrivalo njezino glatko, kao alabastar bijelo lice, pune usne i izazovne oči.

– Znala sam da nisam sama – nastavi – a znala sam i to da ste vi ovdje, gospodine Justice. A što se tiče upucavanja, ne bojim se toga kada je u pitanju čovjek kao što ste vi. Sigurna sam da ne povlačite taj okidač prije nego što vidite u što pucate.

– Čini se da mnogo toga znate o meni nakon tako kratkog poznanstva, gospodo Lasseman – reče Ruff spremajući pušku.

– Zovi me Carry, a ne gospodo Lasseman – odgovori mu ona kao da je ljuti prezime koje nosi, kao da joj je odvratn muškarac kome pripada. – Znam štošta o vama, no voljela bih vas bolje upoznati. – Opet mu se nasmiješila, ovaj put prilično čedno, pa i upitala: – Hoćemo li nastaviti zajedno, gospodine Justice?

– Zašto ne bismo?

Nakon kraćeg vremena dojahali su do potoka koji je tekao kroz Fort Bowie, pa Ruff skrene u tom smjeru.

– Ne tamo! – uzvikne Carry Lasseman. – Želim vam nešto pokazati.

Teren se polako uzdizao. Uskoro je korito potoka ostalo iza njih i počeli su se uspinjati prema golemoj crvenoj stijeni što se okomila visoko iznad njih.

Carry je s lakoćom jahala ispred Ruffa, pokazujući mu put. Zaprepastio se kad je natjerala konja u nešto što se njemu činilo kao čvrsta, tvrda stijena i – iščeznula. Namršti se i usmjeri konja u istom smjeru kroz gusto žbunje.

Tek tada ugleda ulaz u uski kanjon, u kojem se vjerojatno nalazio i izvor potoka uz korito kojega su jahali. Visoke crvene stijene ustobočile su se prema plavom nebu. Na puteljku kojim su polako napredovali sve je bilo u sjeni. Kako su dublje napredovali uz kanjon, put se postepeno širio. Ruff ugleda i pokoji bor. Uz puteljak je rasla trava, a na visokim grebenima cedar.

Iznenada kanjon završi granitnom stijenom prošaranom vapnencem. U ugodnom hladu Carry sjaše s dugonogog ridana, smiješeći se Ruffu. Iz srca planine isticao je potok, rušeći se niz omanju stijenu.

Njegov je slap završavao u malom jezeru ispred njih, odakle je voda kretala niz kanjon.

Justice olabavi kolan i pusti sivca da pase travu što je rasla u hladu. Zrak je i tu bio suh, ali je temperatura bila barem dvadesetak stupnjeva niža negoli dolje u pustinji. S visina je pirkao lagani vjetroć.

– Zar nije divno? – zapita Carry.

– Doista jest!

Ruff pogledom obuhvati crvenu stijenu, slap i jezerce ispred njih. Kad je ponovno pogledao Carry, skidala je šešir i zatresla glavom da bi joj kosa slobodno padala. Ta rasna kosa bila je duža nego što je mislio i u valovima se spuštala gotovo do pojasa.

– Je li to dolično? – podsmjehnu se Ruff.

– Pa ne mogu plivati sa šeširićem na glavi!

Njezine oči, blještave i uzbudljive poput smaragda, izazovno su ga promatrale dok je raskopčavala odjeću. Skinuvši je, uredno je složi, pa se u hipu oslobodi i donjeg rublja.

– Tako! – uzvikne.

Rekla je to gotovo pobjedonosno stojeći ispred Justicea, svjesna ljepote svoga tijela, bijelog i glatkog kao mramor. Žilice što su joj prošarale ramena i pune čvrste grudi vidjele su se kroz njezinu gotovo prozirnu kožu.

– Hajde, pridruži mi se! – veselo uzvikne Carry.

Pride obali, skoči i znalački zaroni u vodu. Nekoliko trenutaka zatim izroni na suprotnoj strani jezerceta, u neposrednoj blizini slapa.

– Dodi! – pozva ga izazovno.

Ruff raskopča košulju, izuje čizme i svuče hlače, svjestan Carryna blistavog pogleda uperenog u njegove prepone. Osjećajući kako ga suhi topli vjetar ugodno šaklja po tijelu, uđe u vodu. Zaroni, ali ne izroni odmah.

Pojavio se na površini tek kad je stigao do nje. Zagrli je. Gladno je prilijepila usne uz njegove i žudno podrhtavala dok su im se mokra tijela spajala, pritišćući grudi o njezova snažna prsa.

Ruff joj usnama nježno poljubi dojke, osjećajući njihovu čvrstinu i glatkost. Ružičaste su se bradavice čvrsto napinjale dok ih je lagano milovao jezikom. Privuče je sasvim uza se, istražujući rukama njezina bedra i stražnjicu. Osjeti kako mu se tijelo budi u snažnoj i nezaustavljivoj erekciji.

Zabacila je glavu i rukama obujmila njegove mišićave noge, osjećajući kako joj krv snažno pulsira.

Dok je ljubio njezin vrat i obraze, te jezikom nježno prelazio po ušnoj školjci, Carryne se ruke pozabaviše njegovim snažnim preponama, a usne širokim prsima.

Njezine su oči sada bile poluzatvorene, a glava joj mirno visjela po strani, no tijelo joj se počelo pokretati u sporim, jednoličnim zamahima. Ruff je još čvršće nategne, uživajući, i pridruži joj se u toj poganskoj, svetkovini. Zašavši duboko u nju, osjeti grčevito trzanje mišića...

Ruke su joj počivale na njegovim ramenima, nokti se zariše u njegovo meso. On se nasmiješi i poljubi je u čelo, uživajući u sretnom smiješku što joj je titrao na usnama. Iznenada ona silovito pokrene svoje tijelo, gnječeći rukama njegova ramena, prsa i bedra. Disala je sve teže, osjećajući kako se u noj budi orgazam.

Voda se oko njih uzburkala dok je Ruff čvrsto držao njezino zanosno tijelo uz svoje. Carry nije čekala, nije više mogla čekati. Privuče se posve uz njega, grickajući zubima njegova prsa, a iz grla joj navre serija nerazumljivih slogova.

– Nikad nisam iskusila nešto slično – reče ona tihim glasom.

– Drago mi je što to čujem.

Nasmiješio se i ponovno je nježno poljubio, a zatim s dva snažna zamaha ruku otpliva do obližnje stijene i hitro se uzverne. Osjeti vrelinu sunca na tijelu. Ispruži se na leđa, opuštajući se na toplomu glatkom kamenu. Daleko iznad sebe ugleda usamljenog orla kako kruži praznim nebom.

Budeći se, začuje nježan glas i osjeti nečiju ruku na stegnu. Otvori oči i ugleda Carry kako sjedi pored njega.

– Ni ne slutiš koliko je vremena prošlo otkako sam posljednji puta... I nikada nije tako dobro – šapne ona.

– A tvoj suprug? – upita Ruff pospanim glasom.

– On to ne može... barem ja mislim da ne može. Ili mu do toga jednostavno više nije stalo. Nikada nismo razgovarali o tome... Ukratko, ne vodimo ljubav.

Ruff kimne. Mora da to nije bilo nimalo ugodno za Carry, od koje je pukovnik bio znatno stariji.

– Zašto uopće živiš s njime?

– A što drugo ženi preostaje? Brine se o meni. Jednog će dana biti bogat...

– Vrijeme je da krenemo. Opažit će da nas nema – reče Justice, gladeći joj prstima vrat i uho. Ona kimne i odmah ustane. Gledao je kako zaranja u vodu dok je bjelina njezinih nogu nestajala pod površinom kobaltno plave vode. Samo su

mjehurići zraka označavali smjer kojim je ronila. Nekoliko trenutaka zatim pojavila se na drugoj obali, cijedeći vodu iz kose. Gutao je očima raskošnu ljepotu njezina golog tijela. Zatim je nestala među drvećem, gdje se odjenula i uredila kosu. Krenuo je tek kada je ona otišla.

Kad je Ruff stigao u Fort Bowie, dim se već dizao iz kuhinje i baraka. Pobrinuo se za konja, pa krenuo prema nastambi izvidnika s puškom u rukama.

Johnny Muledeer sjedio je pognut na ulazu, djelajući nožem komad drveta. Oči su mu radosno bljesnule kad je ugledao Ruffa.

– Već sam pomislio da sam te izgubio – nasmijulji se Indijanac.

– Vidim da se potjera vratila – reče Ruff umjesto da komentira, pa upita: – Jesu li imali sreće?

– A što misliš?

– Zar ti nisu oderali kožu zato što si me izgubio? – znatiželjno upita Ruff.

– Zamalo, ali je vrijedilo! Izbavio sam rodaka iz rezervata.

Vrata se naglo otvore i iz brvnare iziđe Gusty Winds, prašnjav i neobrijan.

– Gdje si to, do vraga, bio, Justice? – upita.

– Razgledavao sam pustinju – odgovori Ruff, pa uđe u spavaonicu.

Johnny krene prema stajama, a Gusty uđe u brvnaru.

– Kapetanu Tandyju nije se nimalo svidjelo što te nije našao kad se vratio i kad je saznao da te nema. Ni stari nije bio oduševljen kad je čuo da si odjahao u rezervat.

– Ma, hajde? – ravnodušno će Ruff bacajući šešir na svoj ležaj. – Nitko mi nije dao nikakva naređe-

nja. Skine opasač i stavi kolt pored ležaja, a zatim svuče i košulju.

Gusty se odjednom počne smijuljiti.

– Znači... razgledavao si pustinju? – upita ne mogavši suspregnuti smijeh.

– Jasno da jesam.

– Mora da je to bilo vrlo poučno i vrlo temeljito razgledavanje!

Misleći da je to još jedna od Gustyjevih zagonetki Ruff sliježe ramenima a onda se ugleda u ogledalu. Ramena i prsa gotovo izgorjela na suncu, bila su ružičasta kao meso lososa, a tamo gdje zbog hlaća inače ostaje bjelina boja kože nije se razlikovala od ostalih dijelova tijela.

– Čini se da sam dobro uhvatio boju – reče kao da se to samo po sebi razumije.

– I dobro i jednolično – rugao se Gusty. I dalje je pažljivo promatrao sugovornika žmirkajući očima. – Korisno je, gospodine Justice, uhvatiti malo slobodnog vremena i osunčati se. Pazi samo da ne uhvatiš vruga za rep. – Namignuo je, svalio se na ležaj i nabio šešir na oči.

I Ruffa su proganjale slične misli. Nadao se da Carry Lassemann nije tip žene ... a i takvih ima ... koja strusi cijelu istinu o svojim izletima supругu u lice kad pomisli da je za to pravi čas.

Nekoliko narednih dana nije vidio ni nju ni Lassemannu. Napokon je sreo i kapetana Tandyja, čovjeka uska lica i izbočenih jagodica, koji mu je samo rekao:

– Dakle, ti si Justice?

Ruff nije mogao da to ne potvrdi, pa je tako završio njihov prvi razgovor. Tandy nije pokazao ni najmanju namjeru da se bolje upozna s novim izvidnicima.

Najveći dio vremena Ruff je provodio s Muledeerom, učeći od njega sve što bi mu moglo pomoći nade li se jednom sam u pustinji. Obojici je bio nadređen prvi narednik McCarver, snažan i debeo muškarac, ali je on imao mnogo drugih zaduženja. Kako je bio i veliki prijatelj boce kad nije imao posla, Ruff i Johnny su većinu vremena provodili sami. Razgovarali su o svemu i svačemu, ucrtavajući najvažnije točke terena koji ih je okruživao u zamišljenu mapu na prljavom stajskom pijesku.

Dani su bili vrući, lijeni, pa je najugodnije bilo u stajama visokih stropova, kroz koje je zbog konja neprestano protjecala svježa voda.

Ruff se polako prilagođavao životu u tvrđavi. Samo je jednom vidio Carry. Jedne ga je večeri promatrala kroz prozor kako besposleno šeće logorom, ali je nestala čim je ponovno pogledao u njezinu smjeru.

A onda ga, jednog jutra, Gusty vrlo rano probudi.

– Došao je i taj dan. Želiš li se okušati u potrazi za Casqualom, hvataj čizme i pušku, pa put pod noge!

V

Ruff izide u sivo, tamno jutro. Koračajući prema staji gdje su se okupljali članovi patrola, iznenadi se kad pod nogama osjeti inje. Mraz. Kuhar je bio spreman, pa je u tri velike posude već kipjela kava. Konjanici su je polako pijucali, umirujući nemirne konje i čekajući narednja.

Bio je tamo i Johnny Muledeer, s vunanim rukavicama na rukama koje su mu prekrivale sve osim vrhova prsta.

– Jesi li spreman za jahanje? – upita on Ruffa.

– U svako doba.

Pojavi se i kapetan Tandy, zaogrnut vojničkom kabanicom. Oštro je pogledao Justicea i nastavio razgovarati s narednikom.

– Zar pukovnik neće s nama? – upita Ruff tražeći ga očima među prisutnima.

– Neće. Nije on za to. Lasseman namjerava nadživjeti Casquala – promrmlja Johnny.

Ruff se progura kroz gužvu koja je iznenada nastala i uđe u staju da osedla konja. Pažljivo je napunio sve tri ploske vodom i tek tada izjahao. Pritjerao je konja Johnnyju i naredniku McCarveru, koji mu reče:

– Justice, drži se Gustyja, pa nećeš upasti ni u kakve neprilike. I ponesi hrane, jer je od drugih nećeš dobiti.

Dobro.

Spreman da se suglasi sa svime što mu narede, Ruff napuni bisage već zamotanim paketima govedine i kruha što je priredio kuhar, pa se pridruži Johnnyju.

Proteklo je još pola sata prije nego što se pojavilo sunce. Bljesnulo je iznenada, razdvajajući tamom obavijenu zemlju i tamno nebo na istoku.

– Krenimo! – poviče kapetan Tandy.

Odmah potom začu se glasna naredba narednika McCarvera:

– Uzjaši!

Ruff se baci u sedlo i krene uko-rak s Gustyjem, čija su skupljena ramena još drhturila na jutarnjoj hladnoći. Usprkos hladnoći, stari izvidnik nije nosio kaput.

Dobro je znao da će za samo sat vremena temperatura biti viša od dvadeset stupnjeva i da će se oko

podneva pustinjska površina pretvoriti u pakao.

Napustili su tvrđavu u koloni i zašli u pustinju dok je sunce bojilo zoru narančastim i crvenkastim tonovima. Jahali su u dugačkoj liniji prema jugu. Ruff je jahao pored šutljivog Gustyja Windsa, koji je vrijeme provodio žvačući duhan i pljučkajući na sve pored čega su prolazili.

Slušajući uporno zveckanje vojničke opreme i oružja, Ruff se zamišljeno pitao kako bi takva vojska koja iza sebe ostavlja oblake uskovitlane prašine uopće mogla pronaći Casquala ili nekoga drugog Indijanca... osim ako to progonjeni sami ne poželeva.

– Kamo idemo, Gusty? – htjede saznati Ruff.

– Na jug.

Ruff odmahne glavom. Ako je uopće postojao ikakav plan, on o njemu još ništa nije čuo.

Negdje oko podneva, Johnny Muldeer malo zaostane i pridruži se Ruffu, koji je baš pio vodu. Zapita Johnnyja isto što i Gustyja toga jutra.

– Kamo idemo?

– Tko bi to znao. – Indijanac sliježe ramenima. – U ovim se krajevima koješta zbiva drugačije, Ruff. Izvidnici većinu vremena provode u tvrđavi, a u pustinju ih šalju kao tragače tek kad nadređeni oficir dobije mig s terena o mogućem kretanju neprijatelja. A ovaj naš oficir na dužnosti – Johnny pokazuje glavom prema kapetanu Tandyju – ne dobiva često takve obavijesti s terena.

– Sve je to besmisleno – ljutito odgovori Ruff.

– Znam, ali je plaćeno.

– Idem porazgovarati s tim čovjekom!

Ruff potjera sivca i pridruži se kapetanu Tandyju čije je lice prašnjavo i znojno, pokazalo znake nemira čim je ugledao izvidnika.

– Kako vam se čini, gospodine?

– zapita Ruff.

– Tiho – progunda ovaj.

– Što mislite, koliko nam još treba do susreta s neprijateljem?

– Ruff bijaše odlučan da sazna što ih sve očekuje.

– To ne bih znao kazati. Očito je, Justice, da mi ne znamo gdje se Casqual nalazi i kako bih onda mogao znati gdje ćemo naletjeti na njega?

– Mislite, jašimo naslijepo... i održavamo kondiciju naših konja?

Tandy ga mrko pogleda, no ledenoplave oči visokog izvidnika mirno su ga promatrale.

– Izviđamo područje za koje se zna da je jedno od Casqualovih mogućih utočišta – reče Tandy s prilično oštine u glasu.

– Zar dolina Lawson? – Ruff se nasmija. Tandy naroguši. – Ne mogu u to povjerovati, gospodine. Ako je Casqual uopće dospio tako daleko na sjever, mislim da bi bilo mnogo pametnije potražiti ga na području Crackerboxa. Tamo ima na raspolaganju dovoljno vode i dovoljno uzvisina s kojih nas može ugledati miljama daleko. Ako je namjeravao napasti neka naselja istočno od Cuahlinge, sigurno je tamo... čak i ako je htio dospjeti do granice, Crackerbox je dovoljno blizu.

Tandy je bio crven u licu. Gdje li je, do vraga, taj čovjek naučio toliko o ovim krajevima? Koga to pokušava nadmašiti? Tandy pažljivo pogleda uokolo, kako bi bio siguran da ga nitko ne može čuti, pa procijedi kroza zube:

– Slušaj me, pažljivo, Justice! Ja točno znam što radim. Zatim, za ovu sam patrolu ja zadužen i ti ćeš jahati iza mene, zatvorene gubice. Da mi je samo znati što umišljaš da jesi?!

– Ja sam čovjek kojeg je general Franklin poslao ovamo da pro-nađe Casquala – prekine ga Ruff ostrim glasom. – Jahat ću iza vas, kapetane Tandy, ako su takva vaša naređenja, a neće mi biti teško ni držati usta zatvorenima. No bio proklet ako vi i slutite što radite! Casqual nije viden u dolini Lawson već punih šest mjeseci i vi to vrlo dobro znate.

Ruff uspori sivca i zaostane. Tandyjeve su ga oči krvoločno pratile sve dok nije zauzeo svoje mjesto pored Gustyja.

– Pa, što ti je kazao kapetan? – upita Muledeer.

– Da ni on ne zna kamo idemo.

Johnny se glasno nasmije, Gusty zagrcne od duhana. Narednik McCarver, koji ih je čuo, okrene se prema njima i ostrim glasom dobaci:

– Želite li vi, skitnice, i dalje primati armijsku plaću, zadržite svoja mišljenja za sebe, a jezike za zubima.

– Dobro – Gusty odmahne rukom.

– Skitnice? – zapita Ruff. – On me nazvao skitnicom? A ja sam uvijek mislio da su takve protuhe ljudi koji uzimaju plaću za posao koji ne obavljaju.

Pogledao je McCarvera nedužno, gotovo nevino.

– Baš imaš velika usta, Justice, a to ti ovdje neće mnogo koristiti – upozori ga McCarver.

– Znam, samo što ja nikada nisam dopustio svojim ustima da se bore umjesto mene.

McCarver bijesno pogleda visokog izvidnika, pljune i ljutito prekune, pa podbode konja. Ostavio je trojicu izvidnika iza sebe, da sami slijede kolonu.

— Je li to kod tebe urođeno da uvijek nekoga podbadaš, Justice?

— zapita Gusty. — Čovječe, nismo pošteno ni krenuli a već imaš protiv sebe i Tandyja i McCarvera. Baš voliš stvarati neprilike!

— Kao što sam čuo — ubaci se Johnny — ni pukovnik Lasseman te mnogo ne cijeni.

— Znam... on misli da sam mutivoda i izazivač neprilika.

— Ne misli on više ništa, čovječe — nasmije se Johnny. — On već sve zna! Barem se tako priča...

— Možda pukovnik ima pravo, Justice — dobaci Gusty, pljunuvši u vrh kaktusa pored puta. — Ništa nećeš dobiti time što ćeš uznemiriti i naljutiti ove ljude. Osim što će oni biti još uvjereniji da se pravila važna i smogut.

— Ma, hajde! — Ruff zabaci šešir, pa iskreno i odrešito reče Gustyju: — E pa dopusti da ti kažem što o svemu tome mislim. Igramo opesnu igru. Znam da će biti vrlo različitih mišljenja o načinu na koji bismo je trebali dobiti i o mezinu ishodu. Konačnu odluku, ustalom, moraju donijeti oficiri. Tandy i Laseman. Međutim, čim se pokaže da su neodlučni i prestrašeni pri donošenju odluka, nema više mjesta mudrovanju. Dovoljno je da zaključim kako su kukavice. Kako da se pouzdam u takve ljude? Kako da očekujem da će me, ako postane vruće braniti iz pozadine i pokrivati me, ili mi stvarno pomoći?

— Mislim da bi oni to učinili. — Gusty bijaše uvjeren u to što je rekao.

— Možda imaš pravo — odgovori Justice — ali razmisli o svemu ovako: ti su ljudi plaćeni da štite stanovništvo Arizone, nije li tako? I dok mi ovuda jašemo, uživajući na svježem zraku, Casqual najvjerojatnije mirno nastavlja svoj redovni posao: krvoproliće. Možda je jutros neko dijete zaklano zato što Lasseman želi nadživjeti Casquala i preživjeti do mirovine, ili zato što kapetan Tandy ne zna kamo idemo i što nam je cilj. Žao mi je, momci, ali mislim da to nije u redu. Što mogu, takav sam! Pa, ako netko ne može izdržati slušajući me, neka odjaše dalje, jer ću ja uvijek i uporno ponavljati to što sam maločas kazao i tako ću misliti sve dok me jednog dana neki Casqual negdje ne obori s konja. Ili ja njega.

Ne kazavši više ni riječi, Justice podbode sivca i napusti glavnu kolonu.

Gusty i Johnny samo se pogledaju. Tek poslije podulje šutnje, Gusty prvi prozbori:

— Na koga to podsjeća, Johnny?

— Na mene. Na tebe. Na nas obolice prije nego što smo postali samodostajni kao i svi drugi.

— On je pravi muškarac, pravi čovjek. — U Gustyjevu se glasu osjećalo iskreno poštovanje. — No prije ili poslije oni će ga svladati. Na kraju će ga smožditi.

— Vjerujem da hoće — suglasi se Johnny. — Međutim, kada tom čovjeku doista dođe kraj, bit će to kao da je eksplodiralo zapaljeno bure baruta. Uz bljesak i paklensku buku.

* * *

Ruff je cijelog dana jahao ukolo, u širokim krugovima, presijecajući pustinju, u nadi da će

naći na kakav trag iako je znao da je to gotovo nemoguće. Htio je, međutim, osjetiti pustinju, taj novi, nepoznati i divlji krajolik kojim je jahao.

Cijeli je dan proveo tako, kušajući raznovrsno bilje i iskušavajući sebe. I cijeli je dan bio na oprezu, često upirući pogled ka Crackerboxu, niskoj liniji brda koja su se nazirala u daljini na zapadu.

Gledana tako, brda su izgledala obla, kao da tvore jedinstvenu cjelinu, iako ga je Johnny uvjeravao da su posrijedi razdvojeni masivi, s kanjonima, skrivenim prolazima, pješčenjacima i kamenim nakupinama, koji se iz daljine nisu vidjeli. A tamo je bilo i vode i ispaše za konje.

Vidik je bio čist, ništa se nije pokretalo. Ako Casqual uopće jest u tom dijelu Arizone, razmišljao je Ruff, tada bi ga mogao pronaći samo tamo, u Crackerboxu.

Na južnom se obzorju nazirala niska linija planina Dragons, uz južno, podbrežje kojih se sterala granica. Ni u tim planinama boje čokolade nema mnogo života, razmišljao je Ruff, iako se sjećao svojedobnih nagađanja da tamo postoje bogata nalazišta zlata.

Sunce je već ležalo nisko iznad kreste zapadnih planina kad je Ruff usmjerio konja natrag, prema koloni vojnika na konjima. Zvuk čegrtuše iz obližnje hrpe kadulja upozori ga da naglo skrene u stranu na širokoj pješčanoj plitini kojom se kretao, pa pogleda u tom smjeru.

I tada ga ugleda.

Zaustavi sivca i nagne se. Dolje, savršeno utisnut u sivi pijesak, vidio se trag nepotkovanog konja. Razgleda i okoliš, ali ne nađe drugih tragova. Samo taj jedan jedini

otisak. Onda pogleda uz korito, koje se polako pretvaralo u brežuljkaste nakupine što su se u daljini spajale s Crackerboxom. Mršteći se, krene pješice, pažljivo gledajući.

Ništa!

Postajalo je sve tamnije. Suton se spuštao nad pustinju, praćen laganim vjetroćem sa sjevera. Ruff razgleda strmine isušenog korita.

Ništa!

A onda, iznenadno ponovno ugleda trag.

Komad crne bazaltne stijene ležao je izvrnut na rahlom tlu, a na njemu malen, nedavno odvaljen komadić. Vidjela se i sućušna brazgotina u obliku polumjeseca, što ju je načinilo konjsko kopito.

Požuri razgledati okoliš prije nego što se posve smrači. Zašao je još dublje u sjenovito korito i otkrio tragove još nekoliko konja. Slomljena grančica bjelasala se na sivom kamenu. Izvrnut kamen još je bio taman na dijelu utisnutom u tlo. Sagne se i dodirne ga. Ostaci zemlje na trbuhu kamena, sada izvrnutom u zrak, bili su vlažni.

Očima je pretraživao niske brežuljke i tamne sjene. Jahač, tko god bio, presjekao je dolinu Lawson jašući prema Crackerboxu. Sudeći po tragovima bio je sam, ali krivudavo kretanje njegova konja natjera Ruffa da pomisli kako su jahač ili konj, a možda obojica, ranjeni. Bilo je očito da je jahač vodio za sobom dva ili tri tovarna konja.

Krenuo je prema Crackerboxu, paklu u koji bi se rijetko tko uputio da zatraži pomoć liječnika ili nabavi novog konja. Osim ako nije u pitanju Mescalero, jedan od Apaša koji dobro znaju gdje se u Crackerboxu nalazi Casqualovo skrovište.

Suton se spustio, no to više nije bilo važno. Ujutro će lako opet pronaći tragove. Sada je važnije da odjuri natrag i o svemu obavijesti Tandyja. Takav trag ni on ne bi smio zanemariti.

Nakon nekog vremena daleko u daljini ugleda dvije vatre. Nije vjerovao rođenim očima. Ta se vatra mogla vidjeti s udaljenosti od barem dvadesetak milja... a vjerojatno je netko i vidio... i Tandyjeva nesmotrenost više nego začudi Ruffa. Oprezno se približi logoru.

Johnny Muledeer baš je pio ostatke kave, no kako mu nije prijala, gadljivo je istrese u vatru. Kroz razigrane crvene plamenove promatrao je Gustyja kako dvopekom čisti ostatke soka od pečenke. U logoru je vladala tišina. Povremeno se čuo samo tihi šapat vojnika.

Odjednom, iznenada, s ruba logora glasno zaori duboki bariton. Stihovi pjesme odjekivali su daleko u noć:

Moja je ljubav bila lijepa indijanska žena

Hranila me suhim mesom i pivom.

Široka i tako topla zimi,

Sjenom me štitila kad je nebo bilo čisto...

Bio je to Justice, pa Johnny ustane da ga dočeka. Dok je visoki izvidnik prilazio logorskoj vatri pjevajući iz svega glasa, hitro dojure kapetan Tandy i narednik McCarver. Ruff zaustavi sivca uz samu vatru, velikodušno pjevajući još jedan stih okupljenim momcima:

Dovedoh je s planine u dolinu,

Do prozora i vrata svoga stana

Al' nije bilo kuće koja bi je mogla izdržati.

Pa jadnica propadne kroz pod jednog dana...

– Justice! – bjesnio je kapetan Tandy. Zastao je pred izvidnikom stisnutih šaka, bez kape na glavi. – Što to, do vraga...

Svu sam snagu upro da je izvučem,

Upregnuh čak i desetak mula...

– Justice! Naređujem ti da prestaneš! – Vikne Tandy i pride sivcu, pa ga uhvati za uzde. Lice mu je bilo iskrivljeno od bijesa.

– Pa... dobro, ako je to naređenje – Ruff kimne i sjaše. Pride vatri, pa upita: – Ima li još vruće kave, momci?

– Kakva je to glupost ujahati u logor derući se punim plućima? – bjesnio je Tandy dok je Ruff ulijevao kavu u lončić. – Zar ne znaš da smo na teritoriju Apaša?

– Znam ja to vrlo dobro. – Ruff skrne gutljaj gorke kave, a onda se nasmije Tandyju u lice. – No, stvar je u tome što Apaši već odavno znaju da smo ovdje. Zar ne, kape-tane? Indijanci sigurno neće previdjeti svjetlosne signale kao što su ove logorske vatre. Kako nisam želio da me pri ulasku u logor upuca netko od naših ljudi, neki nervozni stražar koji će pomisliti da sam Apaš, došao sam na svoj način: glasno pjevajući.

– Prokleti cirkusant! – progunda Tandy. Još se tresao od uzbuđenja.

– Možda sam uistinu to što kažete, kapetane... reče Ruff, pa kao uzgred reče: – Pronašao sam Casquala.

– Ma, vraga! – usklikne Tandy ne vjerujući.

– Ili barem tragove jednog od njegovih jahača – nastavi Ruff. – Kretao se u smjeru Crackerboxa.

– Nemoguće! – suviše brzo pleto odgovori Tandy.

– Moguće je, moguće. Znam gdje se nalazi. Lako ćemo ga pronaći.

– Ne... Naređeno mi je da nastavim prema jugu, preko doline Lawson – odgovori Tandy i skrene pogled.

– Naređenje ima smisla samo onda ako ne znate gdje se nalazi Casqual. Sada vam ja kažem: tamo je.

Ruff uperi ruku prema lancu Crackerboxa i Tandy pogleda u tom smjeru, kao da može vidjeti brda kroz gustu tamu.

– Ne! – reče kratko. – Slijedit će pukovnikova naređenja i nastaviti prema jugu.

– U tom slučaju tražim dozvolu da pretražim područje Crackerboxa.

– Ne misliš to, valjda, ozbiljno.

– Tandy ga zapanjeno odmjeri. – Sam?

– Bit će mi drago pridruži li mi se nekoliko dobrovoljaca... možda Gusty ili Johnny Muledeer.

– Ne – odbije ga kapetan. – Potrebni su mi svi ljudi i nikoga od njih ne mogu ustupiti za takav nepromišljeni pothvat. Tražiš dozvolu, dakle? – Tandyjevo se lice razvedri. – Dobro, dopuštam da sam kreneš u Crackerbox, Justice, iako sam uvjeren da si ludak, pravi ludak.

Kapetan se naglo okrene na peti i udalji od vatre. McCarver krene za njim. Kad se našao na drugoj strani logora, kapetan uzdahne.

– Prokleti kućkin sin, možda ima pravo – obrati mu se McCarver.

Tandy se okrene i pogleda podređenoga.

– Savršeno dobro znam da ima pravo i to rješava jedan od naših najvećih problema, zar ne?

McCarver pogne glavu, namršten.

– Više se ne moramo mučiti pitanjem kako i kada da se riješimo gospodina Ruffina T. Justicea. Casqual će to obaviti umjesto nas i to, uvjeren sam, vrlo djelotvorno.

Uzak, zao osmijeh pojavi se na Tandyjevim usnama dok je promatrao Justicea kako nešto govori okupljenim vojnicima. Osjeti da ga obuzima gađenje prema tom čovjeku. Neprestano stvara neprilike, pomisli ali neće dugo.

I McCarver je buljio u Justicea, pitajući se: Baš me zanima kako završava ona njegova pjesma...

VI

Svi su u logoru još spavali kada je Justice izjahao. Samo su stražari bili na nogama, ali nisu ni pogledali u izvidnika kad je krenuo prema Crackerboxu, još nevidljivom u sivkastoj tami obzorja na zapadu. Iako je to bilo pomalo neobično, u tom je času razmišljao o Indijancima u rezervatu. Uхвати li Casquala, već bi danas svi mogli biti slobodni. Možda će ih tek tada moći pogledati u oči i možda će tek tada izdržati Landin optužujući pogled.

S prvim blijedim jutarnjim svjetlom Ruff nastavi slijediti trag usamljenog Indijanca. Dok je napredovao, sunce se polako dizalo ka praznom nebeskom prostanstvu. Svaki korak njegova konja dovodio ga je bliže Casqualu, bliže raširenim rukama smrti.

Korito rijeke polako je prelazilo u prilično nepristupačan kanjon. Kao da su snažne sile potisnule zemlju uvis, stisnule je i okrenule, pa presavile popola. Često je morao jahati uokolo, čak i po tri milje, da bi napredovao samo pola te dužine.

Gledajući okolo, nije vidio ništa osim crvenih stijena i blijedosivih brežuljaka. Nekoliko je puta naišao na tragove pustinskih ovaca, a onda i na nešto što je dugo očekivao: kap krvi na bijeloj stijeni pored koje je Indijanac projahao.

Iskoči iz sedla i produži pješice, kako bi se konj milju-dvije odmorio. Teren se mijenjao. Zemljište se polako izravnavalo, pretvarajući se u širok i ravan prolaz obrastao raslinjem koji se u daljini lagano uzdizao i završavao velikim ravnjakom. Malo zatim Ruff opazi zelenu travu, pa stabla cedra i bora.

Uspori konja. Vjetrić ga je ugodno hladio.

Tamo gore, tamo gdje ima vode, vjerojatno obitava i Casqual. Justice osjeti kako ga obuzima slatko uzbuđenje, svjestan da se od toga časa dalje Casqual u bilo kojem trenutku može sjuriti na njega odozgo, s brda.

Nastavio je jahati blistavih očiju i srca koje je kucalo kao ludo, osjećajući gotovo nadnaravnu spremnost osjetila da reagiraju na sve uokolo. Sitno žuto cvijeće što je brzo promicalo pored kopita konja učini mu se navjerojatno blještavim, a daleki zov prepelice prodornim i jasnim.

— Možda si ipak malo šenuo, starino — šapne sam sebi.

No nije to bilo u pitanju. I dalje ranjiv u odnosu na prirodu i Indijance podjednako, jahao je s puškom prebačenom preko sedla, dok mu je vjetar mrsio kosu. Malo će ljudi ikada imati priliku upoznati osjećaj koji ga je tada obuzeo, a on ga je obožavao. Obožavao!

Tada ponovno ugleda nekoliko tragova i prisili sam sebe da se smiri. Šest konja. Zatim tragovi još triju konja, koji su popriječko sjekli

prvi trag. Nastavio je rubom obronka, koristeći ga kao kakav-takav zaklon. Tada se gotovo iznenada pred njim prostre zelena livada ravnjaka okružena gustim borikom.

Dim!

Srce mu poskoči kad ga je ugledao, ali ipak uspori. Sada je jahao posve blizu crvenih stijena koje su dobrim dijelom okruživale ravnicu. Dim se lelujavao dizao iz udoline prema ravnjaku, jasno vidljiv na plavoj pozadini neba.

Ako je pogled na dim bio dovoljan da mu srce snažno zakuca, ono što je malo zatim ugledao bilo je dovoljno da ga zaustavi.

Indijanci! Šestorica njih, svi stasiti i svi premazani ratnim bojama. Jahali su dolinom, ravno prema njemu.

Odmah skrene s puta, krivudajući između borova i tamnih sjena koje su bacali. Vidio ih je, a i oni su njega morali vidjeti iako to ničime nisu pokazali. Nastavili su polagano kaskati.

Zašto bi i žurili, pomisli, kad znaju da im ne mogu pobjeći?

Počne se uspinjati uzanim puteljkom strme stijene. Dode li do borbe, bit će u maloj prednosti ako ih dočeka odozgo. Dovoljno da preživi nekoliko sati duže. Nije imao nikakvih iluzija o tome da bi mu netko mogao pomoći. Kad bi došlo do pucnjave, kapetan Tandy vjerojatno bi nestao u suprotnom smjeru.

Promatrao ih je kako dolaze držeći ruku preko nozdrva svoga konja, kako ne bi zanjištao kad osjeti miris indijanskih konja. Bili su stotinjak metara daleko, pedesetak metara ispod njegova zaklona.

Probijali se su kroz borik. Vidio je kako nečija ruka pokazuje

prema stijenama na kojima se nalazio, a do njega dopriješe i vjetrom izobličene riječi. Rukom čvrsto zgrabi spensericu. Zatim ih izgubi iz vida.

Kada ih je ponovno ugledao, zaprepasti se. Ulogorili su se! Jedan od Indijanaca upravo je odvodio konje dalje od vatre koju su dvojica ratnika spretno raspirivala.

Sasvim po strani stajao je visok i snažan muškarac. Ruffovi se mišići nesvjesno napeše. Casqual! Nikada prije nije vidio tog čovjeka, ali je znao kako izgleda. Oko glave uvijek nosi grimiznu vrpцу, jaše dorata, lice mu je široko, nos slomljen, a oko vrata... barem mu je tako ispričovijedao Johnny Muledeer... nosi srebrnu ogrlicu o kojoj visi amblem sunca.

Dok se plećati muškarac okrećao prema suncu koje je polako zalazilo, ogrlica zasvjetluca. Podigao je ruku, a jedan mu od ratnika nešto dovikne. Tada Casqual ponovno usmjeri pogled prema stijenama i prijede njime po niskim obroncima, pogledom tako prodornim da se činilo kako može prodrijeti kroz najdeblju stijenu, najgušću šumu.

Ruff se nije pomicao. Ruke su im bile vlažne od znoja, mišići gotovo zgrčeni od ukočena položaja. Vidio je kako Casqual pogledom polako klizi po stijenu iza kojeg se sklonio. Tada se velika Apaševa glava umiri.

Dakle, Casqual ga je otkrio! Pa ipak se Ruff sam sebi zakleo da će zarobiti tog Indijanca i povesti ga sa sobom.

Oglasi se Indijanac koji se bavio konjima i, na Ruffovo veliko iznenađenje, Casqual se okrene i zakoraćuje kroz maleni logor. Ruff osjeti kako mu koljena klecaju. Slje-

poočice su mu gotovo bolno pulsirale.

Polako i vrlo oprezno sjedne, s uzdama u jednoj ruci, i puškom u drugoj.

Noć se spuštala sve brže, obavijajući dolinu. Casqual je sjedio pored vatre i jeo.

Postajalo je sve tamnije i hladnije. Žeravica indijanske vatre tinjala je sve slabije da bi se naposlje ugasila. Tu i tamo kroz tanke bi i visoke oblake zasjala koja zvijezda. Sve je bilo u mraku.

Gdje je ostatak Casqualova plemena? To je pitanje mučilo Justicea, ali na njega nije mogao odgovoriti, pa se prisili da razmišlja o drugim stvarima.

Ponajprije, kako da se izvuče i preživi? To je bilo najvažnije.

S vremena na vrijeme jedan bi od Apaša ustao i otišao do obližnjih stabla o koja su bili privezani konji, kako bi provjerio da je sve u redu, ili jednostavno zato da bi obavio nuždu. Straža nije bila postavljena, barem je Ruff nije mogao vidjeti. Činilo se da Indijanci vjeruju osjetljivosti svojih konja i da se pouzdaju u sigurnost svoga zaklona.

Što sada? Da pobjegne? Ode po pomoć?

Zagledao se u udaljene zvijezde, prevrćući u mislima svaku mogućnost. Jedna je stvar bila gotovo posve sigurna: teško da će se izvući sa skalpom na glavi. Tada odlučio: uhvatit ću Casquala, ovako ili onako!

Čekao je, a dugački su noćni sati sporo prolazili. Malo poslije ponoći izuje čizme i ugura ih u bisage. Ugura pušku u navlaku pored sedla, znajući da bi mu samo smetala u onome što je naumio.

Bila je to budalasta kockarska igra, ali život to i jest – parada budala.

Polako se šuljao niz stijene i zašao među drveće, proučavajući svaku sjenu, pazeći da golim nogama ne nagazi na suvarke. Probi-
jao se naprijed i već je bio tamo. Dogodilo se to suviše brzo, iznenada. Ruffovo je srce htjelo iskočiti iz prsa kako je snažno tuklo. Možda je ipak zagrizao u prevelik zalogaj. Nasmiješio se na tu pomisao, a to ga malo smiri i vrati mu samopouzdanje. Oprezno počne puzati naprijed... pa se sledi na mjestu.

Ni šest metara od njega stajao je Indijanac!

Gotovo se potpuno ukočio. Bojao se i pomaknuti, a kamoli potražiti zaklon u drveću. Mescalero zije-
vne... vidio je kako mu zubi bljeskaju na mjesecini. Indijanac se okrenu i vrati u logor oko ramena zaogrnut gunjem.

Justice nastavi puzati, krećući se prema konjima. Potapše ih tiho da bi ih smirio. Da samo jedan od njih zarže ili zanjišti...

Izvuče iz korica dugački lovački nož i presiječe spojni remen između dva drveta o koji su konji bili vezani. Tada se okrene prema logoru... i zamalo se sudari s Mescalerom.

U djeliću sekunde čovjek nešto pospano promrmlja. Bio je to onaj djelić sekunde koji ga je stajao života. Ruff je znao da ne smije oklijevati. Istog je trenutka zabio lo-
vački nož duboko u Mescalerovo srce, a slobodnom je rukom čvrsto poklopio njegova usta. Pritisnuo je Indijanca uz drvo i tako držao dok je, trzajući se, umirao od oštrice njegova noža.

Zatim lagano popusti stisak i tijelo polako klizne na tlo. Ruff osjeti kako se i njegovi vlastiti mišići trzaju dok mu je niz ruku curila vruća Apaševa krv.

Stao je iza bora i ugledao Casquala. Vidio je kako mu se snažna prsa ravnomjerno dižu i spuštaju. A onda, iznenada, ugleda još nešto: odsjaj zvijezde u Casqualovim očima. Indijanac je gledao ravno u njega.

Casqual skoči na noge i njegov upozoravajući povik presiječe gluhu noćnu tišinu. Pri tom je odbacio gunj, skočivši kao mačka.

Indijanac koji se Ruffu nalazio slijeva pokušava dohvatiti pušku, ali ga on preduhitri. U ruci mu bljesne kolt. Opali i Indijanac se sruši. U tom se času još jedan od Casqualovih ljudi pokušava oprijeti, ciljajući kopljem. Ruff samo malo pomakne kolt. Bio je brži od koplja. Opalio je i Indijanac se zanese un-
azad, tresnuvši posred ugašene lo-
gorske vatre.

Sada je Casqual stajao točno ispred Ruffa s nožem u ruci. Ruff mu ponudi jedini mogući izbor:

– Ili ga baci ili pogini, Casquale!

Apaš je bio borac, nedvojbeno prekaljen, ali nije bio glup. Divljim je pogledom još gotovo punu minu-
tu proždirao Ruffa, a onda sliježe ramenima i otvori šaku. Nož padne na tlo.

– To vrijedi i za ostale – naredi Ruff i glavom pokaže prema pre-
stalim Casqualovim ratnicima.

Casqual se okrene prema toj dvojici i izgovori nekoliko riječi. Odbacili su oružje, a tada im Ruff reče:

– Sada ležite potrbuške na zemlju. Tamo!

Casqual prezirno progunda:

– Neće oni ni prst pomaknuti ako im ja to ne naredim.

– Onda požuri i ponovi što sam naredio. Upamti, još se nisi izvu- kao živ iz svega ovoga.

– Ni ti – odbrusi Casqual i ne okrećući se prenese Ruffovu naredbu momcima koji su stajali iza njega.

Apaši polijegaše, a Ruff oprezno pride njihovu oružju, pokupi ga i baci što je dalje mogao.

– Sada ćemo – obrati se zatim Casqualu – nas dvojica odjahati.

– Tim glupavim pothvatom kao da kupuješ svoju smrt, visoki čovječe.

– Pazi da se to tebi ne dogodi, Casquale. Ti i ja ćemo odjahati.

Casqual je oklijevao, a Ruff je dobro znao zašto. Pucnji su se čuli miljama uokolo, pa bi se uskoro mogli pojaviti i drugi iz njegova plemena.

– Zašto bih to morao odjahati s tobom? – nasmije se Casqual, no odmah zatim njegov se glas pretvori u ljutitu grmljavinu: – Tvoji će me ionako ubiti. Metak ili vješala, kakva je razlika?

– Imaš pravo i zato odmah odluči – odlučno će Ruff, pa uperi pištolj u Indijanca.

Casqual, proučavajući njegove oči, shvati kako je bolje da popusti. Stranac neće oklijevati da opali.

– Dobro, jahat ću s tobom, ali od toga nećeš imati nikakve koristi. Misliš da si uhvatio Casquala, zar ne? – Indijanac se gromko nasmije, kao da mu je sve to doista zabavno. – Uhvatio si vjetar...

Ruff osjeti da ga napušta strpljenje, a i vremena je bilo sve manje.

– Krenimo!

Slijedio je smrknutog Apaša prema konjima. Casqual uzjaše šarca, a Ruff mu uže tom sveže ruke, pa ostatak užeta omota oko šarčeva vrata. Onda uzjaha crnog

konja, a ostale konje otjera od logora.

Pošto je provjerio jesu li se Indijanci na zemlji pomaknuli, potjera u kas svog i Casqualovog konja.

Jurili su sve brže. Casqual je nemoćno i neudobno poskakivao na hrptu konja i Ruff je dobro znao da u njemu buja bijes. Pa ipak, morali su juriti gotovo cijeli sat. Dok se trudio da se, zbog sveza- nih ruku održi na konju, Casqual je jedva hvatao dah, teško dišući.

Nakon nekoliko milja Ruff zau- stavi konje i sjaše, kako bi Casquala drugačije svezao. Uže tom mu učvrsti noge vezavši ih oko šarčeva trbuha, a onda odreže još komad užeta i sveže Indijančeve ruke straga, iza leđa. Cijelo je to vrijeme pažljivo osluškivao, jer je znao da bi im indijanska potjera uskoro mogla biti za leđima.

– Baš si budala, visoki čovječe – zareži Casqual. – Pustiš li me sada da odem, ostavit ću te na životu.

Ruff krene ne odgovorivši. Po- veo je konje niz dugački kanjon.

Pred njima je bilo dugo jahanje. Tandy je uporno napredovao prema jugozapadu. Prema planu, cilj im je da se zaustave u gradiću La Paloma, pueblu tik uz granicu, a onda se vrate putem kojim su i došli, kroz dolinu Lawson.

Ruff se nadao da će sustići svoj konjički odred kod La Palome. Dugačka pustinja koja se prostirala pred njima, bila je ravna i prazna, bez ikakve mogućnosti da se sakrije pred Apašima koji će ... u to uopće nije sumnjao ... krenuti u potjeru kako bi oslobodili svoga poglavicu.

Nije u to sumnjao ni Casqual. Sje- dio je uspravno, a na usnama mu je titrao prezirni smiješak. Znao je

da će Mescaleri doći. A kada stignu, visoki će stranac platiti za sve.

* * *

Konjički je odred bio ulogoren na niskom brijegu odmah izvan La Palome, pored mjesta na kojem je voda izvirala iz zemlje i tvorila blatnjavo jezerce. Nakon toliko dana jahanja napokon dovoljno vode za iznurene konje.

Kapetan Tandy stajao je i zamišljeno promatrao grad ispod njih. Zgrade od nepečene opeke činile su La Palomu toplim i udobnim gnjezdašcem u malenoj dolini. Njezina su svjetla izazovno treperila, a raspoloženje u odreda polako se bližilo vrhuncu: kapetan Tandy obećao im je da sutra mogu posjetiti gradski salon.

Sve je bilo mirno i tiho.

Iznenada se svi prenu.

Glas je prvi prepoznao Tandy i tako se brzo okrenuo u smjeru iz kojeg je dopirao da je prolio kavu po ruci. Želudac mu se stegao od ljutnje koju je osjetio. McCarver se probudi i uspravi, žmirkajući očima. Glas se sve više približavao logoru, a nasmijani Muledeer već je ustajao da njegovu raspjevanu vlasniku poželi dobrodošlicu.

Moja je ljubav bila lijepa indijanska žena.

Hranila me suhim mesom i pivom...

— Prokleti kurvin sin! — promrmlja McCarver glasom u kojem su se miješali prezir i znatiželja.

Justice se vraća i nije sam. Zar je moguće? Jest! I McCarver prvi prepozna zatvorenika.

Casqual!

Justice ujaše u logor držeći u rukama uzde Casqualova konja.

Preda ih Gustyju Windsu, koji je stajao sa strane otvorenih usta i nijemo gledao kako Ruff Justice iskače iz sedla i prilazi vatri. Pošto si je natočio kavu, pride kapetanu i reče:

— Dopustite mi da raportiram, gospodine. Doveo sam jednog zarobljenika.

Ni Tandy nije mogao progovoriti. Buljio je u Justicea, ne vjerujući u ono što vidi, a zatim se okrene da pogleda ponosnog Casquala. Odsjaji plamena logorske vatre poigravali su se po Apaševim golim prsima i u njegovim očima.

— Proklet da si! — reče Tandy Justiceu, pa se okrene i udalji.

McCarver, čija je polupijana pojava izgledala prilično jadno, odveže Casqualove ruke i noge. Okupljeni su ga vojnici promatrali u mučnoj tišini.

Nitko nije rekao ni riječi i Ruff se namršti. Gusty ga samo pogleda, pa kimne. Vojnici se jedan po jedan vrata na počinak. Da ih je netko u tom času gledao sa strane, učinili bi mu se suviše blijedima i potresenima.

— Što se to, do vraga, sa svima njima događa? — upita Ruff Muledeera.

— Što se događa? — Johnny protrlja svoj vrat, duboko uzdahne pa odgovori: — Ruffe, to je isto kao da si među njih donio kugu. Sada znaju da ćemo se morati boriti. I umrijeti. Donio si u logor smrt i položio je u njihova krila.

VII

Probudivši se, Ruff stavi šešir na glavu i nagonski posegne za čizmama, ali se sjeti da ih je zajedno sa sivcem ostavio u Crackerboxu. I

njih i pušku. Nedostajat će mu ta njegova spenserica ne dobije li je natrag, a to se činilo malo vjerojatnim.

Bosonog krene prema logorskoj vatri. Pijesak bijaše već dovoljno vruć da mu Sjedne i zgrabi malo kuhane zečetine, koju je netko od momaka kuhao u oveloj posudi.

– Hej, to je moje! – uzvikne konjanik po imenu Maxwell.

– Oprosti – reče Ruff i vrati kutlaču. – Mislio sam da je to za sve nas.

– Nema zajedničkog lonca, Justice – uplete se McCarver. – O tome smo te na vrijeme obavijestili. Sam nabavi hranu.

– Moja je hrana u Crackerboxu – podsjeti ih Ruff.

Sjedili su i promatrali ga. Što žele? Tučnjavu? Da ga vide na podu?

– Pa zašto ne odjašeš do Crackerboxa i pokupiš što je tvoje? – upita Maxwell, pa se obrati naredniku: – Hoćete li malo mesa?

– Pa, mogao bih koji zalogaj.

McCarver uzme tanjur u ruke i pri tome sa strane pogleda Ruffa.

Justice samo sliježe ramenima. Casqual vezan uz obližnji drveni stup, ubojitim je pogledom pratio svaki Ruffov pokret. Sudeći po tanjuru i šalici pored njega, Apaš je odavno bio nahranjen.

Ruff sjedne na stijenu, njišući nogama. Vojnici konjičkog odreda i dalje su ga promatrali žderući halapljivo svaki svoj zajutrak. Tako će to, dakle, izgledati.

– Čovjek bi pomislio da si im ti neprijatelj – oglasi se Muledeer.

– Čini se da jesam. Sve je točno onako kako si predvidio: ja ću biti kriv što ćemo se sukobiti s Indijancima.

– Hajde, dodi da nešto pojedemo. Imam dovoljno hrane.

– Neće im se svidjeti što si stao na moju stranu, Johnny.

– Neka idu do vraga!

Jeli su u tišini. Dvopek se već bio upljesnivio, a sušeno meso bilo je tvrdo kao koža.

Nakon nekog vremena Ruff opazi da se odred iznenada uzmuva, pa upita:

– Što se događa?

– Momci idu u La Palomu – odgovori mu Gusty. – Kapetan im je obećao nekoliko piva prije nego što krenemo natrag.

– Pivo! – Ruff nije mogao vjerovati rođenim ušima. – Idu na pivo, usprkos Casqualu?

– Pretpostavljam da kapetan misli kako nekoliko sati do Fort Bowiea više ne znači bitnu razliku – odgovori Gusty. Čučnuši pored Ruffa, iskreno reče: – Mislim da je vrijeme da i ti skokneš do grada kako bi se malo opustio. Casquala će čuvati stražari. Osim toga – doda, gledajući u Ruffove noge – nećeš stići daleko ako ne kupiš nove čizme.

– Do vraga i čizme!

– Rekao sam ti da će stražari čuvati Casquala, Ruffe.

– Tko to?

– Ja sam zadužen za šestoricu ljudi – odgovori Gusty, pa upita: – Imaš li u mene dovoljno povjerenja da mi prepustiš svog zarobljenika na čuvanje sat ili dva?

– Ne želim ga izgubiti. On mnogo znači mnogim ljudima.

– Neće pobjeći. Da se ne znam što dogodi, neće pobjeći. – Gustyjeve su oči bile odlučne, iskrene.

– Hajdemo, Ruffe – ohrabri ga i Johnny. – Nemaš čizme, nemaš hranu, nemaš pušku ni plosku za vodu, a kao što si vidio ovi momci nisu voljni išta podijeliti.

– Vidiš li da se Mescaleri približavaju – napomene Ruff Gustyju – ubij ga!

Gledao je u Casquala i Indijanac je, prilično daleko od njih, čuo što je rekao, pa prezirno pljune.

– Ne brini o tome – umiri Gusty Justicea.

Oklijevajući, Ruff kimne, a onda bosonog odšepa do crnoga indijanskog konja na kojem bijaše dojahao u logor. Posudio je Gustyjevo sedlo i uskočio u nj. Do tog je vremena većina vojnika već krenula prema gradu, a šačica ljudi koju je Gusty izabrao da s njime stražare optužujući je gledala u Ruffa. Uskraćeni užitak u pivu bio je gori nego da im je odrao kožu.

La Paloma se tek budila ... točnije, ono što se u njoj uopće moglo probuditi: kantina, trgovina, sjedište katoličke misije i zatvor.

– Ti samo podi na pivo – reče Ruff Johnnyju. – Pridružit ću ti se čim sve obavim.

– Mislim da oni unutra ne bi bili suviše sretni da pijem zajedno s njima, pa ću radije ostati s tobom. Dakako, ako ti to ne smeta.

– Naprotiv, bit će mi drago. – reče Ruff.

Trgovac, snažan brkati muškarac, istrčao je pred trgovinu kad ih je vidio da dolaze, smiješeći se i zadovoljno trljajući ruke. Pogledao je Justicea od glave do pete i još se šire nasmiješio.

– Čizme, zar ne?

– Čizme.

Otišao je iza tezge i počeo mah-nito razbacivati kutije. Onda izvadi tri para i pokazujući par grubo izrađenih čizama reče:

– Ove su vrlo lijepe.

– Rado bih ove uzeo – odgovori Ruff – da su mi noge barem tri broja manje.

Pristajao mu je samo jedan par, no nije ni bilo vrijeme da razbija glavu modnim stilom. Kupio ih je, a onda izabrao novu, sjajnu pušku winchester 73.

Nekoliko ju je puta iskušao, a onda kimnuo i rekao:

– Uzet ću je. Trebam i sedlo, tri ploske za vodu i konzervirano meso. Ili voće, svejedno. Važno da je konzervirano.

– Imam samo polovno teksaško sedlo, ali kvalitetno i dobro očuvano.

– Dobro.

S vrećom od grubog platna prepunom konzervirane hrane Ruff krene prema izlazu, ali ugleda još nešto i zastane.

– Ona crvena tkanina... koliko stoji?

– Sedam centa metar – odgovori trgovac.

– Dajte mi cijeli svitak. – Ruff dobaci trgovcu još jedan dolar, a zatim zajedno s Johnnyjem izide na blještavo svjetlo dana.

Indijanac pogleda tkaninu, pa Ruffa, ali ne upita ništa.

– Hajde da i mi popijemo pivo – reče mu Ruff. – Sada će mi dobro leći.

U salunu, koji je više nalikovao kantini, bilo je mračno i malo svježije nego vani. Uz točionik su stajali vojnici. Kao po naredjenju okrenu glave prema vratima kada je Ruff ušao.

U udaljenom kutu šestorica Meksikanaca ispijale su pivo i tekilu. Za stolom do njihovog McCarver, Maxwell i još nekolicina uz piće su i kartali.

– Pogledaj – reče Maxwell, a McCarver se odmah okrene.

Justice začuje kako jedan od Meksikanaca za stolom govori nešto prigušenim glasom. Drugi se

potvrđno kimajući zagleda u Ruffa. Bio je to krupan muškarac snažnih prsa, boginjama lica i dugačkih crnih brkova. Ne osvrćući se na njega Ruff ode do suprotnog kraja točionika. Johnny ga je slijedio.

Naslonivši se o zid, Justice je polako pio pivo i proučavao lica iz njegova konjičkog odreda, od kojih su mu neka uzvraćala otvoreno neprijateljski pogled. Vojnici su živjeli prilično lagodno. Dobra hrana u tvrđavi i pokoji izlet u La Palomu na pivo. S Mescalerima su vodili samo papirnati rat. Nevini i izmasakrirani doseljenici u Arizonu jedini su znali pravu istinu. A sada je on došao i donio rat pred njih, neprestano ih podsjećajući da su vojnici, svidjelo se to njima ili ne. Ratuji ili...

– Samo jedno pivo, Johnny, ne više – reče Ruff.

– Mislim da imaš pravo – odgovori Muledeer.

Nije bilo vrijeme za neprilike, a atmosfera u kantini kao da je za to bila zrela.

Iznenada krupni Meksikanac u kutu odmakne stolac od stola i vikne:

– Hej, je li to taj veliki borac protiv Indijanaca? Čovjek koji je uhvatio Casquala? Meni izgleda prilično mekan.

Kantinom odjekne prigušeni smijeh. Justice se okrene i zagleda u Meksikanca. Bio je pijan, ali ni izdaleka toliko koliko se pretvarao. U njegovim očima Ruff nazre oprez. Izgledao je krupan onako sjedeći, a kada je ustao, Ruff ugleda snažna i nabijena prsa, široka ramena i šake, oči čovjeka naviknutog na tučnjave.

– Hej, borče protiv Indijanaca, popij još jedno piće sa mnom, ha?

Dakle, počelo je. Uvijek ista, pomalo dosadna i zamarajuća igra. Izazivanje, gnjavljenje, napad... Bila je to igra koju je Ruff često vidao u mnogim salunima i logorima. Zašto se ljudi jednostavno ne počnu odmah tući?

– Hej, borče protiv Indijanaca, čuješ li me?

Visoki je Meksikanac sada savio šake oko usta i kroz njih vikao što opet izazva smijeh u nekolicine prisutnih.

– Dovoljno mi je pića za danas – mirno odgovori Ruff. – Zahvaljujem na pozivu.

To nije bilo dovoljno da zaustavi čovjeka koji se htio divlje zabaviti. Nikada mu nije bilo dovoljno. Ruff je spremno čekao njegov sljedeći korak, promatrajući lica konjanika s kojima je bio u istom odred. Nitko od njih nije pokazao ni najmanju namjeru da se upetlja i sve to prekine. Naprotiv, uživali su, a bude li tučnjave, bit će presretni vide li na kraju Ruffa razbijene lubanje.

– Ponudio sam ti piće!

Krupni Meksikanac krene prema Ruffu. Pogledao je Justicea od glave do pete, njegovu dugačku kosu i vitko, čvrsto tijelo pa zarežao:

– Meni ne izgledaš kao nešto posebno.

Preko ramena snažnog Meksikanca Ruff je vidio McCarvera i Maxwella kako uživaju u predstavi koja je upravo počela, udobno zavaljeni na stolicima. Ruff bi se i za novac okladio da su baš oni nahuškali Meksikanca na njega.

– Hej, čovječe, rekoh Martinezu da ne izgledaš kao nešto posebno. Kako bi takav mlakonja mogao uhvatiti Casquala?

Nagnuo se naprijed, prevrćući očima i bazdeći po viskiju. A onda pogriješi i stavi ruku na sugovornika. Ruff se ukoči, a Martinez iznenada opazi u njegovim plavim očima nešto što nikada prije nije vidio: hladni, divlji bljesak. No, bijaše suviše zabrazdio da bi se mogao povući, pa zato lagano produrma Ruffa.

Istog časa Ruffova se desnica pokrene. Još je u njoj držao vrč piva, pa je zajedno s njime zabije Martinezu u glavu. Staklo se raspr-slo leteći uokolo. Ljudi u kantini se razmaknu, a od Meksikančeva stola začu se glasno odobravanje.

Međutim Justice im nije namjeravao priuštiti predstavu. Uopće nije želio iskušati borilačku nadarenost svoga protivnika, niti mu je to bilo potrebno. Namjeravao je završiti borbu što je brže moguće i izići iz saluna.

Martinez se lagano sagnuo, pridržavajući rukama raskrvavljenu glavu, a onda se bijesan kao ris naglo uspravi namjenivši snažan zamah šakom protivnikovu licu. Ruff desnicom odbije njegovu ruku i zgrabi ga za orukavlje. Snažno trznuvši, privuče Martinezu posve blizu sebi i istodobno izbacila desnu nogu. Tako se Meksikanac, koji je već bio izgubio ravnotežu, sapleo o nju i tresnuo o zid.

Uspravi se, ali ga Ruff preduhitri. Zamahne nogom i pogodi ga čizmom pod vrh brade, pa se Meksikanac strovali kao vreća i ostane nepokretan.

Cijela je borba počela i završila za samo nekoliko sekundi.

Jedan od Martinezovih prijatelja u kutu pokuša dohvatiti pušku koja je bila oslonjena o zid iza njega, ali Ruff hitro izvuče kolt i uperi ga prema stolu:

— Momci — reče — ja sada odlazim i teško da ću se ikada vratiti ovamo. Ostanite zato mirni dok ne izađem kroz ona vrata... uštedjet ćemo mnogo nepotrebnih liječničkih računa.

Uzevši šešir od Muledeera, krene natraške prema vratima, pa iziđe na ulicu. Utakne pištolj u korice, ali je i dalje budnim okom motrio ulaz u salun sve dok ih njihovi konji nisu ponijeli sjeverozapadno.

Iznenada začuše glasne povike i bjesomučan topot. Pogledavši uz ulicu, ugledaju jednog od vojnika iz konjičkog odreda kako galopira ravno prema njima, požurujući konja šeširom.

— Casqual... nestao je! — vikao je ovaj. — Jednostavno je nestao... Justice sjaše, užarenih očiju.

— Gdje je kapetan Tandy?

— Ne mogu ga pronaći... Da dignem ljude na uzbunu? — upita momak gledajući prema salunu.

— Pozovi ih — i Ruff pogleda u istom smjeru — ali ne vjerujem da će nam to koristiti. — Ruff se namršti, pa upita kaplara:

— Što je s Gustyjem?

— Svi su dobro, gospodine — odgovori mladić — Nije bilo povrijeđenih.

— Kako to misliš... nema povrijeđenih? — upita Ruff odrešito. — Banda Mescalera napadne logor, a nitko nije ranjen...

— To nije bilo tako, gospodine — dahtao je kaplar.

— Nego?

— Jednostavno, Casqual je u jednom času bio tamo, a u drugom je nestao. Gusty misli da je uza se imao skriveni nož.

— Nož?

Ruff izmijeni značajan pogled s Johnyjem, a onda obojica ponovo uzjašu i okrenu konje prema logoru.

Dok su jahali, Johnny je nekoliko puta pokušavao nešto reći visokom muškarcu, ali su Ruffove oči bile tvrde, usnice stisnute, a izraz lica tako ogorčen i odlučan da je Indijanac pomislio kako mu se ne bi volio naći na putu dok je tako raspoložen.

Nož... Gusty je znao, Johnny je znao i Ruff je znao da Casqual nije imao skriveni nož. Međutim, da ga je imao, iako to nije bilo moguće kako to da je mogao pobjeći pored straže od šestorice vojnika? Postojao je samo jedan način na koji je to mogao uraditi, a taj, bude li dokazano, vodi ravno na prijeviki vojni sud. Samo, nikada neće biti dokazan.

Pa ipak su obojica znali istinu: Gusty je oslobodio Casquala.

Kad je Ruff ujahao u logoru svi su se užurbano nekamo kretali iako se to njihovo kretanje doimalo prilično besciljno. Bio je tamo i Tandy a Gusty je stajao pored njega. Ruff im luto priđe.

Gusty svrne pogled, no Tandy je i dalje bahato promatrao izvidnika dok mu je polazio – Justice se zaustavio točno ispred kapetana.

– Što se to, do vraga, ovdje dogodilo? – vuknuo je Ruff.

– To upravo pokušavamo saznati – hladno odgovori Tandy. – Usputno, preporučio bih vam, gospodine, da pripazite na svoj jezik.

– A ja bih vama preporučio, gospodine, da pripazite na vaše zatvorenike! – bijesno će Ruff. – Ako je taj čovjek uspio pobjeći nekim tajnim, zionamjernim sporazumom...

– Odbijam takvu insinuaciju!

– Do vraga vaše odbijanje! Ako se moje pretpostavke pokažu točnima, izgubit ćete čin, gospodine!

– Kada ste to odlučili da preuzmete zapovjedništvo ovdje, gospodine? – upita Tandy zajedljivo.

– Sigurno ne bi bilo gore nego što jest – zareži Ruff i obrecne se na Gustyja. – Gusty, jednostavno te se stidim. Stidim te se!

– Bio je to nesretan slučaj, Ruffe – prōzbori ovaj, ali tiho, neuvjerljivo.

– Ako je bilo ikakvih nepravilnosti, uvjeravam te da ću... počne Tandy, ali Ruff ga prezirnom kretanjom prekine.

– Jesi li to čuo, Gusty? Ono što je time želio kazati jest to da će sve svaliti na tvoja leđa ako se slučajno nešto otkrije. – Zgrabivši uzde svoga konja, vine se u sedlo, pa: umornim glasom upita.

– Kojim je putem krenuo?

– Prema jugu – odgovori jedan od konjanika.

Tandy ga prostrijeli otrovnim pogledom, a Justice kimne.

– Dobro. Jeste li spremni za polazak, kapetane?

– Ne bez cijelog odreda. Čekam da se moji ljudi vrate iz grada.

Tandy je to uspio izgovoriti prilično uvjerljivo. Ruff kimne, u nevjerici, pa upita:

– Gusty?

Izvidnik je nastavio buljiti u zemlju.

– Ja ću s tobom – oglasi se Johnny Muledeer i izazva divlji bijes u kapetanu.

– Neka budem proklet – poviče Tandy i posegne prema sablji – ako odjašeš odavle! A ti, Muledeer, skidaj se s tog konja! Družiš se s ludakom!

– Družim se s pravim borcem, gospodine – odgovori Johnny.

– Susrest ćemo se mi u Fort Bowien.

Dva se izvidnika nisu obazirala na ono što je kapetan vikao, nego su punim trkom krenula prema jugozapadu.

– Osedlaj konje! – Tandy bijesan glasno naredi.

* * *

Casqualov je trag bilo vrlo lako slijediti po mekanom pijesku, pa su bez teškoća napredovali pod užarenim suncem. Čovjek koji bježi pješice brži je i od konja ako mu se da dovoljno prednosti, ali

Casqual neće pobjeći, kleo se Ruff. Njegov je pogled neumorno pretraživao obzorje obavijeno velovima vrućega drhtavog zraka. Slijeva su promicali vrhovi Dragonsa.

Pogledavši unazad Ruff ugleda šest plavih uniformi. Možda i više. Drhtavi zrak izobličio je i rasplinuio obrise njihovih figura.

Odjednom Ruff izgubi trag pa skrene više prema istoku i zađe u pješčani bazen obrastao suhim raslinjem i kaktusima. Čim je do njega dopro Johnnyjev zvižduk, sjurio se niz strminu pješčanog bazena. Kad je naposljetku ugledao Indijanca, ovaj je mahao šeširom i pozivao ga da mu pride.

— Još južnije — reče kratko Johnny.

Pogledali su u tom smjeru. Lagani osmijeh obasja Ruffovo lice. Ravnica koja se pred njima pružala omogućit će im prilično lako traganje. Uхватit će bjegunca za manje od sata.

Johnny preuzme vodstvo. Krenuli su preko bijele pješčane površine, na kojoj je svaki trag koji je Casqual ostavljao bio dubok i jasan. Proučavajući ga Ruff zaključi da je bjegunac sve umorniji. Otisci nogu bili su preblizu, a uokolo nije bilo raspršenog pijeska što za sobom ostavlja čovjek koji čvrsto i snažno grabi naprijed. Kad su bili krenuli u potjeru, nailazili su samo na tragove prednjih dijelova stopala, a sada je Casqual ostavljao za sobom pune otiske. Pijesak i vrućina polako su uzimali danak.

Iznenada Johnny zastane i podigne prst, pa ga uperi ispred sebe. Ruff pride... i ugleda ga.

Casqual je bježao četveronoške, glavom klonulom prema naprijed. Nije se ni pokušao okrenuti da vidi stiže li potjera. Znao je da su mu za leđima.

— Zašto nije krenuo prema planinama? — razmišljao je Ruff glasno.

— Možda ga tamo negdje čekaju njegovi ljudi — odgovori Johnny i sliježe ramenima.

— Možda. Požurimo i uhvatimo ga prije nego što stigne do njih — reče Ruff i s vinčesterkom u ruci potjera crnog konja.

Nije se čulo ništa osim muklih udaraca kopita o meko pješčano tlo i škipuckanja sedala. Na svijetu kao da nikoga nije bilo osim usamljenog Indijanca i njegovih gonitelja.

Bacivši pogled unazad, Ruff ugleda Tandyja i njegove ljude kako i dalje jašu za njima, samo mu nije bilo posve jasno koga oni love. Njegova je pažnja usredotočena na Casquala. Sada je već mogao vidjeti crvenu vrpcu oko njegova čela i snažna znojna leđa, kao i ožiljak na njima. Približavao mu se sve bliže. Spremio je vinčesterku u korice i izvukao lovački nož. Još samo malo...

Tada zrak propara salva. Nagonski Justice plegne po leđima konja. Međutim, crni konj iznenada posrne, kao da je izgubio korak, a zatim počne padati. Justice u hipu shvati da mu je konj pogoden. Crvena mrlja širila se plećima životinje, koja se zatim stumba naglavce. Justice poleti zrakom i tresne leđima o tlo. Hitro otpuže natrag prema konju, uzvitlavši iza sebe oblak prašine, kako bi izvukao vinčesterku ispod crnog konja koji se trzao u smrtnom hropcu. Tandy mu se brzo približavao. Ruff ustane da ga dočeka. Johnny je bio pored njega.

— Žao mi je, Justice. Iskreno mi je žao zbog konja — ispriča se kapetan tonom koji je zvučao prilično iskreno. — Međutim, nisi htio zaustaviti... zaletio si se naprijed kao pobješnjeli bik. Znao sam da te naše dozivanje neće zaustaviti.

— Slušaj, Tandy! Bijesan sam kao ris i vrlo loše raspoložen. Nemam vremena za tebe i ljude tebi nalik.

— Pa ni ti se baš nisi proslavio — odgovori kapetan blagim glasom. — Odbijaš poslušati narednja, radiš na svoju ruku, ignoriraš pretpostavljene...

– Ali on bježi! – vikne Ruff očajnički.

– Tada ga valja pustiti da ode.

– Tandy ravnodušno sliježe rame-nima, pa doda: – Više se ne nala-ziš na tlu Sjedinjenih Američkih Država, Justice. Još prije dvije mi-lje zašao si na područje Meksika.

– Johnny?

– To je točno, Ruffe – prizna indijanski izvidnik.

– Pa što onda? Što se to mene tiče? – reče Ruff. – Daj mi konja, Johnny. Neka mi bilo tko posudi konja! Pođe od jednog do drugog vojnika, moleći ih: – To kopile od ubojice nastaviti će tamo gdje je stalo, ako ga sada ne uhvatimo...

– Dade li tko Justiceu konja, završiti će na vojnom sudu – po- viče Tandy. – Ne želim u rat s Meksikom zbog Casquala.

– To je kukavičluk! – plane Ruff.

– To je pridržavanje međuna- rodnih zakona, gospodine Justice!

– Tandy je uspravno sjedio na konju i gledao ravno preda se. – Mi nemamo nikakvo pravo...

– Naša je dužnost da ga slije- dimo!

– Naša je dužnost da slušamo naredenja, Justice. Naredenja koja su meni dana jasno i glasno kažu da se držim podalje od meksičke granice. Zar još ne shvaćaš da i ti podliježeš vojnom sudu?

– Znam to, no kad već moram na vojni sud da barem znam zašto.

Ruff izvuče kolt. Oklijevao je ne- koliko minuta, gledajući u Tandyja. Samo načas Johnny pomisli da će Ruff to doista napraviti... da će pucati u kapetana. Međutim, Ju- stice se okrene i pride konju koji se se još trzao u mukama, prisloni kolt uz njegovo uho i okine. Zatim se uspravi i zagleda prema jugoza- padu, iako je Casqual već odavno nestao s vidika i izgubio se u rasli- njem obraslim brdima s onu stranu isušenoga riječnog korita.

– Ali još je netko bio tamo. Iza jedne od prirodnih okuka pojavila

se skupina naoružanih ljudi. Pra- tili su laku crnu kočiju na četiri kotača, koja je poskakivala i tandr- kala putem između njih.

Bilo ih je najmanje petnaest i svi su osim jednog bili Meksikanci i oboružani do zuba. U kočiji je sje- dio krupan bradati bijelac... i jedna od najljepših žena koju je Ruff ikada vidio.

Bijaše odjenuta u crnu čipkasu haljinu koja je isticala čvrste grudi, a kosa joj je bila češljana u pundu. Crnim je očima gledala što se događa. Ruff je tako uporno pi- ljio u nju da je rastvorila crnu čip- kastu lepezu i njome sakrila lice. Vidjele su se još samo oči.

Kad su stigli do Tandyjeve čete, praćeni muklim udarcima kopita i oblacima prašine prosjed jahač si- vih očiju pride Tandyju i Ruffu. O pojas mu je bio zadjenut komač, a na leđima mu je visio veliki som- brero.

– Dobar dan – obrati se čovjek Tandyju. – Senjor Aguillar želi da vas obavijesti da ste, vjerojatno greškom, duboko zašli na njegovo privatno imanje, na Rancho Aguil- lar. Ispričava vam se, ali zahtijeva da se odmah udaljite.

Čovjek je govorio polako i pri- lično uljudno, no to je umanjivao dojam koji je na prisutne ostavilo dvanaest Meksikanaca iza njega, dobro naoružanih i spremnih da reagiraju dode li do neprilike. Sta- riji gospodin u kočiji bio je, dakle, Aguillar.

– Zapravo, ja se vama moram ispričati – reče Tandy popustljivo.

– Jedan od mojih novih izvidnika previdio je i državnu granicu i gra- nicu Rancho Aguillara.

Pri tom je glavom pokazao prema Ruffu, koji iskoristi priliku da kaže koju riječ:

– Jurio sam za Casqualom i taman kad sam ga trebao uhvatiti, ubiše mi konja. Ako vam je stalo do vašeg vlasništva i do vaših ljudi – obrati se izravno Aguillaru a ne njegovu čovjeku – dopustit ćete mi da nastavim s potjerom.

Začuje se uzbuđeni žagor na španjolskom, koji Aguillar oštro prekine s nekoliko odlučnih riječi. Osam njegovih čuvara odmah galopom krene prema jugu.

– Oprostit ćete mi, gospodine...

– Aguillar se upitno obrati Ruffu.

– Justice.

– Gospodine Justice – nastavi Aguillar – ali kao građaninu SAD ne mogu vam dopustiti da nastavite potjeru. To ne bi bilo ni korisno, ni zakonito. Ne brinite, moji će ljudi već pronaći tu životinju Casquala. Prije nego što padne noć Casqual će biti samo sjećanje svome plemenu. Gospodo...

Kimne, razmijeni nekoliko riječi s predvodnikom svojih ljudi, a onda kočija krene dalje, praćena Aguillarovim privatnim vojnicima. Justice ugleda crne oči mlade žene kako ga iz daljine odmjeravaju s neskriivenom znatiželjom.

Tandyjev se konj pomakne frkajući, pa Ruff skrene pogled na kapetana.

– Trebat će mi konj da se vratim u Fort Bowie.

– Za to ćeš dobiti konja – odgovori Tandy tonom koji je pokazivao da mu se vratilo dosojanstvo, smireno i autoritativno. Znao je da će se sada Justice pokoravati njegovim naredbama.

– Još nismo s ovim završili – reče Ruff kapetanu. – Potrudit ću se da pukovnik sve sazna.

– Prirodno da će saznati sve što se dogodilo – suglasi se Tandy. – Prvo što ću uraditi kad se vratim u Fort Bowie bit će da izvijestim pukovnika. Budi siguran ga će u izvještaju biti spomenuto i tvoje ime, Justice. Ne mogu raditi s izvidnikom koji ne sluša što mu naredim.

Do tvrđave Bowie bilo je dugačko i mukotrpno. Justice je jahao sam, u tišini, na začelju kolone. I jeo je sam, a spavao odvojen od ostalih. Samo je Johnny povremeno bio raspoložen za razgovor, iako ni on nije imao bogznašto reći.

Nakon tri dana jahanja kroz užarenu pustinju ujašu u tvrđavu. Bila je nedjelja, ljudi su bili umorni, žedni i iscrpljeni. Ponajviše žedni, jer nisu razgovarali ni o čemu osim o hladnom piću.

Ruff je zastao kod nastambe za izvidnike, na brzinu se umio i odjenao čistu pamučnu košulju, a zatim odlučno krene prema pukovnikovim odajama, kako bi se slučaj odmah raščistio.

Malo je zakasnio. Tandyjev je konj već bio vezan uz pukovnikovog, a iz dnevnog je boravka dopiralo svjetlo.

Tek što je zakucao Carry mu otvori vrata, tiho šmugne na trijem i obavije ruke oko njegova vrata, pritišćući tijelo uz njegovo, usnama tražeći njegove.

Ruff je čvrsto zagrlji, ali samo načas, svjestan koliko je to opasno.

– Tandy te peče na laganoj vatri – šapne Carry.

– To sam i očekivao.

– Zašto sve to ne napustiš? – Oči boje smaragda uzbuđeno su ga gledale. – Imamo jedno drugo. Prepusti im taj njihov rat i tu njihovu pustinju!

– Vidjet ćemo – odgovori Ruff i neuvjerljivo se nasmiješi.

– Carry! – vikne glas iznutra.

– Je li netko došao?

– Da! Gospodine Justice – odgovori ona glasno.

Iza tih njezinih riječi uslijedila je najmućnija tišina koju je Ruff ikada doživio.

– Kladim se da me ovog časa obojica obožavaju – promrmlja uzdahnuvši.

– Ne zaboravi što sam ti rekla, Ruffe – prošapće Carry gladeći mu ruku dok je ulazio. – Moglo bi nam biti tako lijepo. – prošaptala je glasom koji je podrhtavao od uzbuđenja.

Ruff se nasmiješi, pa uđe.

Pukovnik Lasseman bio je okrenut leđima i gledao vatru koja je pucketala u ognjištu. Tandy ga je oholo odmjerio. U ruci je držao čašu s brendijem i cigaru.

– Zdravo, Justice. – Pukovnik se okrene s dosta napora. – Došao si da mi izneseš svoje mišljenje o svemu što se dogodilo?

– Tako je.

– Tada sjedni. Brendi?

– Ne, hvala. Vjerujem da vam je, na ovaj ili onaj način, kapetan Tandy već ispričao najvažnije.

– Oh, da! – Pukovnik odloži čašu na stol, pa ustane. – Nisi slušao Tandyjeva naredjenja, a imao si sreće što si uhvatio Casquala... zapanjujući pothvat, priznajem. Na žalost, Casqual je pobjegao. Očito je imao skriveni nož...

– Nije imao nož! – Pustili su da pobjegne! Nestao je dok je većina ljudi kapetana Tandyja ispijala pivo u La Palomi.

– Ne vidim zašto bi kapetan Tandy bio odgovoran što je Casqual pobjegao, Justice. Shvatio sam kako je jedini način da te zaustave u daljnjem prodiranju u Meksiko i tako spriječe granični incident bio je da ti gađaju u konja... Postoje trenuci u kojima valja obuzdati entuzijazam. – Lasseman neodređeno mahne rukom u kojoj je držao cigaru. – A to je bio taj trenutak. Da si krenuo dalje, odmah bih dobio službeni prigovor senjora Aguillara, a to mi se ne bi ni najmanje svidjelo, Justice.

– Kladim se da su Aguillarovi ljudi već odavno pronašli casquala – reče Tandy povišenim glasom – pa sve to možemo zaboraviti. Koliko ja poznajem Aguillara, Casqual već dugo mirno počiva pod zemljom.

– Mislim da si ne možemo priuštiti takvu vrst kladenja, pukovniče – oštro odgovori Ruff. – Imali smo tog čovjeka u rukama i umjesto da ga dovedemo ovamo, Tandyjevi su si ljudi jednostavno priuštili dopust. To graniči sa zanemarivanjem dužnosti.

– Do vraga, Justice, kako možeš i pomisliti...

– Kapetan je bio bijesan, ali ga pukovnik ušutka stavljajući ruku na njegovo rame.

– Da imam tvoju povijest u svojoj vojnoj svjedodžbi o ponašanju, bio bih posljednji čovjek na svijetu koji bi potezao pitanje disciplinske odgovornosti – reče pukovnik Justiceu. – No sve to više nije važno. Casqual je uhvaćen ili mrtav. Uvjeran sam u to.

– Što ako nije?

– Zašto ne bi bio? – upita Lasseman.

– Poznajem tog Indijanca – reče Justice. – Teško ga je uhvatiti, još teže držati zarobljenim. Baš kao što mi je on sâm kazao: uhvatiti ga isto je kao da uhvatiš vjetar...

Zašto je Casqual to kazao? Pitanje iznenada prodre u Justiceovu svijest. Zašto se Casqual predao bez borbe iako je znao da ga čeka vješanje? Možda je cijelo vrijeme dobro znao da nikada ni neće biti doveden u Fort Bowie?

Justice napusti pukovnikove odaje, i dalje izjedan pitanjima koja su navirala. Zar bi ponosni i oprezni Casqual bio tako nepromišljen da logoruje samo sa šestoricom svojih ratnika iako zna da konjanički odred pretražuje pustinju? Ima li to smisla? Što uopće ima smisla u događajima koji su tome prethodili?

Ušavši u brvnaru, skinuo je čizme i zavalio se na svoj ležaj, ruku podvučenih pod glavom.

VIII

Ako je Justice i prije povremeno osjećao da nije dobrodošao u Fort Bowieu, sada je shvatio da je postao parijski onog časa kad je odlučio da se ne prepusti struji.

Pukovnik Lasseman sve je češće prolazio pored njega a da ga nije ni pogledao, ni rekao koju riječ. Gusty Winds iselio je iz brvnare, a na njegovo je mjesto preseljen Johnny Muledeer koji je, čini se zato što je jednom izabrao da jaše s Justiceom, sada na to bio osuđen.

Dva puta toga tjedna vojne su patrola kretale u pohod, ali Justice nije bio pozvan.

Zatim mu je jednoga dana Johnny Muledeer prenio poruku: Casqual je pobjegao Aguillarovim ljudima. Bez traga. Nastavljaju se apaški razbojnički pothvati. Jučer je nedaleko od Domingo Washa pronađena mrtva četvoročlana obitelj.

Ruff je sjedio na trijemu i grančicom lijeno šarao po prljavom pijesku. Povremeno bi mu pogled zamišljeno odlutao. Johnny nesigurno upita.

– Jesi li me razumio, Ruffe?

– Dakako da jesam. Posve sam te dobro razumio, Johnny. Zar ti nije jasno?

Ustane i krene prema pukovnikovu uredu. Stigavši, naglo otvori vrata, boreći se s narednikom koji ga je pokušao spriječiti da uđe u Lassemanovu sobu. Pukovnik je bio unutra, odjeven u košulju kratkih rukava.

– U redu je, naredniče – reče pukovnik.

Vojnik sumnjičavo odmjeri Justicea, pa se povuče.

– Slutim što ćeš mi prigovoriti... Želiš akciju?

– Da, pukovniče, želim akciju. Želim saznati gdje su se sada sklonili Casqual i njegovi ljudi.

– Prema izvještajima koje sam dobio, on je još u Meksiku, a i sam znaš da...

– Prema izvještajima koje sam ja dobio – naglasio Ruff – on je u okolini Domingo Washa.

Pukovnik pocrveni, ali ništa ne odgovori. Odsiječe vršak nove cigare, pa je pripali. Ugasivši šibicu reče:

– Ta je obavijest potpuno pogrešna.

– Ipak bih volio izjahati i osobno se u to uvjeriti – uporno će Ruff.

– Ne! – Odgovor je bio kratak i jasan.

Justice oštro pogleda pukovnika u oči.

– Lasseman – još ne znam točno što se ovdje događa, ali paklenski dobro znam da je u pitanju nešto nepropisno, nešto što jako smrdi.

– Slušajte, vi...

– Slušajte vi mene minutu! Ili niste dorasli svemu ovome, ili ste kukavica.

– Pozivao sam ljude na dvoboj i za znatno manje uvrede – drekne Lasseman skačući na noge.

– Meni nećete... – prekine ga Justice. – Možda ćete me dati zatvoriti, prebiti ili ubiti... a možda ste to već i pokušali.

– Nemaam pojma o čemu to govorite. – Lasseman se zavalj u stolac dok mu je s lica polako nestajao gnjev. – Slušajte, Justice, vi i kapetan Tandy se ne slažete, a ja vam ne mogu dopustiti da sami jašete ovim krajevima. Zato se privremeno opustite.

– Kao i svi drugi? – Ruff zaniče glavom i krene prema vratima. – Nikada nisam bio dobar u opuštanju, gospodine, pa ću pronaći nešto što će me uposliti. Možete se kladiti u to!

Vrata iza visokog čovjeka se zalupe, a Lasseman ostane sjediti stisnutih šaka i zagledan ispred sebe. Uvijek netko mora sve pokvariti. Uvijek netko mora ljuljati čamac. Izvadi ugaslu cigaru iz usta i zgnječi je o stol, drobeći je i mrveći. Uvijek netko mora stvarati neprilike!

Ali Ruff neće dugo. Idući se puta neće zadržati samo na pokušaju da preplawe visokog izvidnika. Osjeti se mirnijim. Postoji samo jedan način na koji može izići na kraj s takvim ljudima... Lasseman se zavalj u naslonjač i izvadi iz kutije novu cigaru.

* * *

Bilo je vruće i suho, kao i svakog dana u protekla tri mjeseca. Johnny Muledeer stajao je oslo-
njen o stup trijema kad se Ruff pojavio iza ugla zgrade štaba.

– Što je novoga, Ruffe?
– Tamo? – Justice pokaže glavom prema pukovnikovoj kući. – Ništa. Jesi li raspoložen za jahanje? – upita.

– A što drugo da radim? Zapravo, baš sam čuo da sam otpušten. S vama sam još nekoliko dana, do kraja mjeseca.

– Žao mi je, Johnny!

– Nisi ti kriv što se to dogodilo.

Bio je, i Ruff je to dobro znao. Znao je i to koliko posao armijskog izvidnika znači Johnnyju i njegovoj obitelji. Ništa nije bilo teže dostupno nekom arizonskom Indijancu od novca, gotovine. Biti izvidnikom za Johnnyja Muledeera značilo je krenuti ljestvicom naviše, a Ruff mu je izmakao oslonac.

– Kamo ćemo? – upita Johnny.

– U rezervat.

Ruff ispod jastuka izvuče svitak crvene tkanine kupljene u La Palomi. Kad ga je Johnny pogledao, samo sliježe ramenima.

Prema rezervatu su krenuli novim smjerom. Johnny je u velikom krugu jahao prema sjeveru, držeći se zapadnih obronaka surovih planina koje su ih nadvisivale.

– Dovest ću ovamo Ruffe. Ne mnogo, jer ih zemlja ne bi izdržala, a mnogo ne bih mogao ni kupiti. Ovi bi se kanjoni mogli zagraditi propusnim branama, i to ne zato da vodu zaustave nego da je usmjeri na što šire područje. – Johnny namigne. – Doši, pokazat ću ti još nešto.

Bilo je rano popodne, pa je s te strane visokih planina vladao ugodan hlad dok su se uspinjali do malene, skrivene doline. U crvenim stijenama visokih litica bio je izduben cijeli jedan grad. Veliki kompleks stanova, red iznad reda, do kojih se uspinjalo drvenim ljestvama što su se nakon toga povlačile uvis.

Grad je bio napušten. Prazni su prozori virili u dolinu kao mnogo mrtvih očiju.

– Nitko se ne sjeća pravih početaka ovog puebla – počne Johnny s poštovanjem u glasu. – Jesu li ga sagradili moji preci? Možda, a možda i netko prije njih. Možda ih je otuda otjerala suša, ili bolest, ali najvjerojatnije su tome kumovali razbojnički napadi ljudi kao što je Casqual. Možeš pretražiti obitavalište i naći ćeš mnogo lončarije, i pletenih košara kao i nešto drvenog alata koji sada trune kao i ruke koje su ga koristile. Ali u ovim ruševinama nikada nećeš naći oružje, Ruffe!

Zamišljeno su izjahali iz dugačkog kanjona, praćeni vjetrom koji je zavijao i glasovima mrtvih što su zavijali za njima, dozivajući ih ili ih tjerajući otuda. Tko bi to znao?

S te udaljenosti rezervat je izgledao otužno malen.

– Što je sa svim tim zemljištem oko ograđenog prostora? – upita Ruff. – Ne bi li se moglo privremeno obrađivati? Indijanci bi se barem imali čime zabaviti. Zar se rezervat ne bi mogao proširiti?

Johnny bespomoćno sliježe ramenima.

– Znam sve o ovcima, pustinji i starim plemenima, ali ništa kad je u pitanju logika razmišljanja bijele vlade. Tko bi znao odgovor na sva tvoja pitanja, kad na njih ne zna odgovoriti ni vlada?

Približavajući se glavnom ulazu u rezervat, začuju galamu i bijesne povike koji su dopirali iz smjera u kojem se nalazio ured Williama Lawa. Čim ih je stražar pustio unutra, odjure do zgrade koju su opkolili gotovo svi Indijanci koji su živjeli u rezervatu, osim pripadnika Mescalerosa koji su vjerojatno iz straha stajali po strani.

– Viču nešto o Landi! – dovikne Johnny Ruffu, pokušavajući u onoj galami razumjeti pokoju riječ. – Nešto kao da je ne bi trebalo objesiti nego odlikovati...

– Objesiti? – zaprepašteno će Ruff.

Kad su se probili do zgrade, ugledaju djevojku. Landa je stajala mirno, uspravna i ponosna. Justice prođe pored nje i zakorači na trijem na koji u tom času izide William Law. Bio je blijed i gotovo izbezumljen. Ugledavši Ruffa, pogleda ga kao anđela spasitelja i uzvikne:

– Gospodine Justice!

– Čini se da ste do grla zaglibili u neprilike – reče Ruff, pa se obrati Landi: – Naredi im da prestanu galamiti. Možda ćemo tada moći mirno porazgovarati o svemu što se dogodilo.

Kad se stišalo, Law uvede Justicea u svoj ured i Ruff ugleda pored stola jednog bijelca. Civil, visok i mršav, s dugačkim zaliscima, ljutito je gundao:

– Nitko me neće odgovoriti od toga... Nitko!

– To je Daniel Ghant, gospodine Justice – predstavi ga Law. – On je ujedno i oštećena stranka.

Ruff ga pozdravi, pa zatraži da uvedu Landu, kako bi čuo i njezino objašnjenje.

– Kakvo objašnjenje! – galamio je Daniel Ghant. – Pa ona je već sve priznala...

– Hoće li mi itko napokon objasniti što je posrijedi?

– K vragu, pa to da mi je ukrala konja. Ukrala ga, zaklala, ispekla i pojela!

– Je li to točno, Law?

– Jest. S Ghantom je sklopljen ugovor za neke popravke. Dok je on radio, Landa je odvela konja i... ovaj... pojela ga.

– A kakva je kazna za to?

– Dobro znate kakva, Justice. Konjokradice vješamo.

– Zaboga, pa to nije bila krađa, gospodine Law i vi to vrlo dobro znate. Indijanci su gladni, i to zato što im niste na vrijeme osigurali hranu.

– Pa kad je ni ja nemam! – očajnički uzvikne Law.

– Ukrala je moga konja i želim je vidjeti kako visi! Po zakonu – mrmljao je ljutito Daniel Ghant, ne slušajući o čemu razgovaraju.

– Zašto jednostavno ne uzmete novac za konja i odete odavde? – upita ga Ruff. – Neka to izgleda kao da je vlada otkupila od vas određenu količinu hrane.

– Pa to mi još nitko nije ponudio – odgovori Ghant, pun nade.

– Koliko tražite za konja?

Ruff nije slušao proteste Williama Lawa koji je govorio kako ne smije izdati novac bez posebnog ovlaštenja i da bi danima potrajalo da ga dobije.

– Pedeset za konja, dvadeset za sve što sam pretrpio i pet za cipele koje ću izderati dolazeći pješice ovamo na posao – hitro odgovori Daniel Ghant.

– Možete li se prisjetiti još kakvog troška? – zajedljivo upita Ruff, a onda mu plati od svog novca... sedamdeset i pet dolara u zlatu.

Ghant zahvali i sretan izide iz Lawova ureda.

– Volite li vi taj svoj posao? – upita Justice Lawa, svjestan da taj sitni birokrat nije loš čovjek, već je samo nesposoban.

– Volim li ga? Justice, ja ga mrzim! Prezirem! Već sam mnogo puta tražio da me premjeste na neko drugo mjesto... Noćima zaredom pišem pisma Uredu za Indijance, ali odgovor ne stiže.

– A kad bih vas ja izvukao iz rezervata?

– Vi? Bilo bi to isto kao maločas, kad ste Landi spasili život! Spasili biste i moj, vjerujte. Osjećam da ću poludjeti ako dulje ostanem ovdje. Ustane, ode do prozora, pa nastavi: – Pogledajte ih! Znam zašto su ubili konja i pojeli ga. Znam zašto me mrze. Zadužen sam za prehranu, a hrana ne stiže. Naručujem redovno, ali ništa ne šalju. No oni to ne razumiju.

– Izdržite još malo, Law.

Ruff ga potapša po ramenu, pa Stražaru koji je još čuvao Landu reče:

– Pustite djevojku da se vrati u svoj satar, Gregore.

Momak sliježe ramenima i reče Indijanki. – Cini se da ti je visoki izvidnik upravo skinuo omču s glave, djevojko.

Landa šutke side s trijema i krene prema šatoru, ali Justice poviče za njom:

– Čekaj Landa, imam nešto za tebe!

– Što bi ti mogao imati za mene? – upita djevojka, ali mu ne pride.

– Ne mnogo. Samo ovu tkaninu. Kupio sam je u La Palomi, za tebe.

– Pruži joj svitak crvene tkanine, ali ona ponosno odgovori:

– Nikada ne bih nosila odjecu koju mi ti daš.

– Ne moraš, ali uzmi tkaninu i napravi pelene za djecu. Dobra je to tkanina, a bit će je još, Landa. I mnogo drugih stvari, obećajem Pokrivača, hrane.

Njezin se pogled smekšao. Šutke je uzela tkaninu pa se udaljila, pomalo zbunjena.

– Ne škrtariš obećanjima – reče Johnny dok su se približavali konjima. – E, volio bih znati kako ćeš sve to izvesti.

– I ja. Postoji li ikakav način da se sve ovo raskrinka i riješi, budi siguran da ću ga ja pronaći!

IX

Već je bilo oko osam sati navečer kad je Ruff ostavio Johnnyja u tvrđavi i krenuo prema naselju, odlučan da obavi još jedan posao. Kad je napokon pronašao maleni telegrafski ured, vidje da je zatvoren, u mraku. Nekoliko puta snažno lupne šakom po vratima, pa pričekaj. Netko unutra opsuje, a zatim se na prvom katu upali svjetlo i otvori prozor:

– Koga vraga tražiš u ovo doba? – dopre glas odozgo.

– Želio bih poslati brzojav.

– Zar ti nisi iz tvrđave?

– Jesam.

– I otamo šalju brzojave!

– Znam, ali mi se ne sviđa način na koji to čine.

Justice se povuče korak unazad, kako bi čovjek bolje vidio i njega i sjajni zlatni dolar što ga je držao između palca i kažiprsta. Bilo je to dovoljno da telegrafist odmah promijeni svu svoju životnu filozofiju. Sjurio se niz stube vičući:

– Eto me, eto me... Nemojte otići!

Brzojav bijaše dugačak i vrlo skup, ali je Ruff odjahnuo kad ga je poslao i nije žalio za novcem. Odlučio da se odmah vrati u tvrđavu i legne, jer su ga protekli događaji izmorili. Osim toga dobar će mu odmor biti i te kako potreban zbog svega što ga očekuje.

Čim se vratio, odvede konja u staju, pa sa sedlom na ramenu krene prema brvnari za izvidnike. Zaprepastio se kad je vidio da su vrata iznutra zaključana i tek se sada dosjeti da u staji nije vidio Johnnyjeva konja.

Oprezno pokuca, pažljivo pogledavajući uokolo. Onda spusti sedlo, ruka mu automatski krene prema koltu. Čim su se vrata otvorila, utrči unutra spreman na sve. Ugleđavši u tami ženski lik, spusti oružje.

– Nije ti potreban kolt. Carry zatvori vrata i spusti zasun pa mu se odmah baci u zagrljaj.

Ruff je strastveno poljubi, uživajući u njezinu jeziku koji mu je vatreno prelazio po usnama i zubima.

– Vratit će se Johnny – šapne Ruff.

– Neće – odgovori Carry, ljubeći ga u prsa, u bradu. – Pobrinula sam se za to.

– Ali tvoj suprug može... – nastavi Ruff prigovarati, zavlazeći ruku među njezina jedra bedra.

– Ni njega nema. Odjahao je s Tandyjem... Neće ih biti dva dana. Dakle? – upita i pogleda ga izazovno.

Nije znao koliko je vremena prošlo, ali kad se probudio, nje više

nije bilo. Sjećao se samo da su, posve iscrpljeni, zaspali na njegovu ležaju.

Tiho ga je napustila u rano jutro, ne ostavivši nikakvu poruku. Samo ga je slatkasti miris jasmina što je ostao iza nje podsjećao na nju. Ruff provuče ruke kroz dugačku kosu i spusti noge na hladni pod. Ustane i umije se, razgledajući podbuhlo lice bunovnim, zamagljenim pogledom.

Netko pokuca i Ruff dovikne:

– Naprijed!

Johnny Muledeer uđe, smješkajući se pozdravi Ruffa i pride svom ležaju. Još posve gol, Ruff je baš dovršavao brijanje kad u zrcalu spazi da Johnny skuplja svoje stvari.

– Što to radiš? – upita.

– Pakujem – odgovori Johnny, pa sliježe ramenima. – Plaćen sam do tridesetoga, a kako je to sutra, bilo bi glupo da se zadržavam u Fort Bowieu.

– Samo ostani u blizini – Ruff se okrene. – Ostani još nekoliko dana, Johnny!

Johnny ponovo sliježe ramenima, pa sjedne. Bilo mu je posve svejedno, dan – dva više ili manje nije značilo baš ništa. Ipak ga je kopkalo što Ruff namjerava. Na odgovor nije dugo čekao. Kad je netko pokucao na vrata on ustane, pa ih otvori.

– Što je? – dovikne Ruff, navlačeći hlače.

– Brzjav – odgovori iznenađeni Johnny.

– Odlično! Daj ga ovamo, Johnny. Možda će nam taj brzjav pomoći da ispunimo neka od obećanja koja smo dali.

Pročitavši tekst Ruff se zadovoljno nasmiješi, pa pruži brzjav Johnnyju. Glasio je:

*General-major Lewis B. Franklin,
Fort Leavenworth, Kansas.*

*Primalac: Ruffin T. Justice,
Fort Bowie, Arizona*

Ruffe, vidim da dižeš prašinu gdje se god pojaviš. Javio se pukovnik

Lasseman. Znam da je teško naći čovjeka koji bi zamijenio W. Lawa. Želiš li taj posao, odmah ga preuzmi. Slijede upute i pismo Ureda. Ovlašten si da unajmiš indijanskog pomoćnika i prevodioca kojeg želiš. Drži ruke na stolu! Bill.

Johnny polako spusti brzjav i zaprepašteno upita:

– A ti?

– Ja? Što ja?

– Bogamu, što misliš, kome ću dati posao pomoćnika i prevodioca? Zbog mene si izgubio posao, pa je u najmanju ruku pošteno da ti nađem novi. Iako ti neće biti lako, Johnny. Bit će gadno.

– Moglo bi biti vrlo gadno. Naći ćeš se u istoj situaciji kao i Law: ljudi će biti gladni, a ti ćeš za to odgovarati.

– Ljudi neće gladovati, Johnny, barem toliko mogu obećati. – Ruff se smijuljio. – Ako ništa drugo, Landa i ja ćemo u krađu konja...

Glasno se nasmijavši, Johnny upita:

– A taj general Franklin... potpisao se samo imenom. Poznaješ li ga dugo?

– Vraški dugo, Johnny. Zajedno smo ratovali. Ali dovoljno smo brbljali. Bit će vremena za priče, a sada osedlajmo konje i krenimo. Mnogo nas posla čeka.

Spakovali su sve svoje stvari, pa izišli. Carry je stajala na trijemu i čekala. Ugledavši Justiceovu prtljagu, promuca:

– Gdje... Kamo odlaziš, Ruffe?

– Selim u rezervat, Carry.

– U rezervat? Šališ se...

– Ne šalim se. Već danas preuzimam posao Williama Lawa.

– Ali to je užasan posao! Uvjeti su jezivi.

– Baš zato i idem. Potreban sam im.

– Potreban! Njima? Meni si potreban. Meni! Ovdje bi nam moglo biti tako lijepo, Ruffe – nastavi promijenivši raspoloženje.

– Naprotiv, značiš mi vrlo mnogo, ali postoji i ono što se na-

ziva dužnost i prava. Onima u rezervatu sam sada potrebniji nego tebi.

– Ali, oni su Indijanci!

– Da? Ne brini, vidjet ćemo se uskoro, Carry.

Nasmiješio se i poljubio je u lju-tito napućene, krute usne. Zatim se pridruži Johnnyju.

Dok su jahali, Indijanac se blago osmijehne i reče:

– Jednu ostavljaš, druga te čeka. Dvije vatrene žene: Carry i Landa. Nastaviš li se tako igrati vatrom, mogao bi se i opeći. Ne zaboravi što sam te upozorio!

X

Rezervat nije postao nimalo ljepši otkako su posljednji put bili u njemu. Law je sjedio za stolom i hladio se novinama. Kad je Ruff ušao, skoči, srdačno se nasmiješi i pruži ruku. Zatim mu Justice pruži brzojav.

Kako ga je čitao, tako mu je lice postojalo blistavije. Naposljetku usklikne:

– Ne vjerujem! Zar je uistinu tako?

– Uistinu! – Ruff baci šešir na Lawov stol. – Spreman sam odmah preuzeti posao. Zacijelo bi trebalo čekati službeni pismeni nalog generala Franklina o premještanju i pismo ureda za Indijance, no...

– Mislite li da je to prijeko potrebno? – zabrinute upita Law.

– Ma, nije!

Law se ponovno nasmiješi, pa oklijevajući nastavi:

– Mogu vam pokazati gdje su obrasci, spisi i drugi papiri, ali to će potrajati dva-tri dana.

– Do vraga papiri! Zgrabi šešir, spakuj stvari i nestani! Već ću naći što mi zatreba.

– Stvarno?! Law je htio vjerovati u ono što se zbiva, ali još nije mogao.

– Stvarno, Law. Odlazi!

Law zgrabi Justiceovu ruku i nekoliko je puta srdačno potrese.

– Hvala... od srca ti hvala!

U hipu je nestao. Jednostavno je stavio šešir na glavu, uzjahao konja i izjurio iz rezervata, ni ne razmišljajući o svojim stvarima. Promatrajući ga kako se gubi brže od vjetra, Johnny i Ruff slatko su se smijali.

– Taj je čovjek doista dobro upoznao svoj posao – reče Johnny.

Pride im stražar i upita:

– Vi ste preuzeli Lawov posao?

– Da, George.

Stražar iziđe, a Landa uđe.

– Preuzeo si Lawovo mjesto? Zašto? Ne razumijem te.

– Zašto? Zato što je u pitanju ozbiljan posao koji je neozbiljno obavljan. Mislim da nije Law kriv što...

– Ta lijena... – uzvikne Landa.

– Ne pričaj svašta! Koliko sam mogao utvrditi, redovno je slao narudžbe. Problem je u tome što ih nije znao progurati do kraja.

– A ti ćeš to znati?

– Možeš se kladiti da hoću! A sada da čujem kako čitaš engleski?

– Isto toliko dobro koliko i ti! – Pocrvenjela je, uvrijeđeno.

– Nisam te htio uvrijediti, nego zamoliti da mi pomogneš u sredi-
vanju papira i dokumenata. Želim točno utvrditi gdje se gubi trag hrani koju je Law naručivao. I još nešto: zašto je ovaj rezervat tako malen, skučen, i zašto Indijanci ne obrađuju zemlju izvan ograde?

– Zar je to važno? – upita Landa, pregledavajući hrpu papira koje je Raff bacio na stol.

– Dakako da je važno, Landa. Mnogo toga namjeravam promijeniti u rezervatu, ali moram znati zašto je nešto onakvo kakvo jest. Nije dovoljno kazati da je tako zato što je tako oduvijek bilo. Postoje i propisi.

– Tu propisi nisu važni – pre-kine ga Landa. – Rezervat je malen zato što naručena žica za ogradu nikada nije stigla, a što se

tiče obrade zemlje, Law je govorio da je to protupropisno.

– Zašto? Tko je to odredio? Koji zakon?

– To je zahtijevao pukovnik Lasseman, Ruff – odgovori mu Johnny. Ne želi da Indijanci počnu bježati u brda, a žali se da nema dovoljno ljudi ni za tekuće poslove.

– Da – ogorčeno će Ruff – njegovi su ljudi silno zauzeti borbom protiv Casquala.

– Pa – opet se oglasi Landa. – Znala sam da se ništa neće promijeniti.

– Slušaj ti mene, djevojko! – oštro će Ruff. – Ništa još nije odlučeno. Mnogo se toga prijavog ovdje događalo i događa se. Nikada više nemoj kazati da ja baš ništa ne mogu promijeniti. Pokušavat ću sve dok me jednog dana ne nađeš mrtva...

– Dobro, kad ti tako kažeš – ravnodušno odgovori djevojka.

– Pogledajte ovo! – uzvikne Ruff nakon nekog vremena i pokaže jedan od papira Johnnyju i Landi. – Potvrda da je roba primljena. Sve je popisano... od igala i konca do konzervirane govedine. Potpis: Samuel Pryor. Tko je on?

– Čovjek zadužen za prijevoz robe. Živi u naselju pored tvrđave – odgovori Johnny. – No čiji je ovaj drugi potpis? Nečitak je i jedino što mogu razaznati to je »Vojska SAD«.

– Znači, tako je to – zamišljeno će Ruff. – Sve što je Law naručivao stizalo je ovamo samo je robu preuzimao netko iz Fort Bowiea... i onda joj se izgubio svaki trag. Johnny, na više od dvije trećine papira Law je napisao »Nikada primljeno! Istražuje se!« Da, takav je čovjek Law. Kad ne bi stiglo ono što je naručio, počeo bi se po glavi, sjeo bi i napisao pismo u Washington, tražeći da se povede istraga.

– A ti? Zar ćeš ti uraditi drugačije – upita Landa.

– Sam ću krenuti u potragu za nestalom robom. – Više se nije smiješio. Cijelo su popodne proučavali propise i papire. Kada se smračilo, Justice i Johnny izjašu iz rezervata.

– Kako znaš da ćeš tamo išta pronaći? – upita Indijanac.

– Ne znam hoću li, ali vrijedi pokušati.

– Zašto? Ako je ta roba i bila u skladištu Pryorove trgovine na veliko, zašto bi i sada bila tamo? Ako je robu preuzeo netko iz Fort Bowiea, znači li to da ćeš pretražiti i armijsko skladište? To ne bismo smjeli.

– Ne? Zašto?

– Zato što je to gotovo nemoguće izvesti a da nas pri tome ne uhvate. – odgovori Johnny, pa upita: – Reci, javljaju li se u tvojoj glavi često samoubilački pozivi!

– S vremena na vrijeme – odgovori Justice i nasmiješi osmiješi se.

Jahali su polako, čekajući da se potpuno smrači. Justice bijaše odlučio krenuti od trgovine na veliko Samuela Pryora. Trgovac je prvi potpisao primitak robe, što znači da ju je vidio. Kad su ujahali u naselje, smješteno uz glavnu palisadu Fort Bowiea, sjahali su i nastavili pješice, vodeći konje za uzde. Tek što su prošli pored brzojavnog ureda, ugledaše na prostoru za utovar pred Pryorovom trgovinom dva dobro oboružana čuvara.

– Što li očekuju? – upita Johnny šapatom. – Već je prošla ponoć...

– Ne znam.

– Znači, odustajemo?

– Ne znam zašto bismo odustali? Bit će malo teže, i to je sve.

Ruff se zagleda u zgrade i dobro promotri krovove. Ugleda visoke ljestve kako se uspinju sve do krova skladišta građevnog materijala, oslonjenog uz trgovinu.

– Morat ćemo im nekako odvratiti pažnju – reče Ruff. – To ćeš ti uraditi.

– Dobro – odgovori Johnny. – Kako?

— Za početak raskopčaj košulju, lezi u prašinu i provaljaj se nekoliko puta. Što kažeš na to, ha?

Mace Dutton i Joey Sampson mirno su sjedili i pušili. Joey glasno zijevne.

— Bolje je da ostaneš budan — reče mu Dutton.

— Ne brini, ostat ću. Suviše je hladno da bih na straži spavao.

Iznenada začuju nekakvu buku. Uslijedi tišina. Pa opet...

— Čuo si? — upita Dutton i oprezno se ogleda.

— Jesam — reče Sampson i skoči s platforme na zemlju.

Uzanim prolazom što je vodio prema skladištu, polupijano se vuкао neki čovjek. Tek kada je sjeo na daščani trijem, shvatiše da je u pitanju Indijanac.

— Prokleti pijani Indijanci! — promrmlja Sampson. — Hej, ti, makni se otuda. Tu se ne smiješ zadržavati.

— Pa to je Johnny Muledeer! — uzvikne Dutton. — Što je, staro momče, otpustili te pa si se naljoskao?

— Da... da... — mrmljao je Johnny.

— Moramo ga udaljiti — odlučno će Sampson — jer će nam Pryor skinuti glave.

Pokušali su uspraviti Indijanca i izvesti ga iz prolaza, ali se Johnny opustio, otežavajući im posao. Ruff je sve to promatrao s krova i kad je bio siguran da su stražari svu pažnju usredotočili na Johnnija, oprezno podigne vratašca koja su vodila na tavan i sklizne unutra.

Zašto stražari čuvaju običnu trgovinu na veliko? Razmišljao je o tome dok je po podu tražio otvor kroz koji će se spustiti u skladište. Kad ga je našao, odmah shvati da ga je se naći u stupici. Ljestvi nije bilo, pa će morati izići na glavna vrata jer ako skoči dolje, na tavan se više neće moći uspeti. Nije oklijevao, pa se začas našao među brdom kutija i paketa.

Malo mjesečine koja je prodirala kroz prljavi prozor olakšala mu kretanje. Brzo je proučavao natpise na vrećama i kutijama. Pronašao je namještaj i čaše, očito namijenjene salunima, ali pošiljkama za indijanski rezervat nije bilo ni traga.

Zatim ugleda nešto što mu objasni zašto su pred skladištem stražar. Drvene kutije osebujnog oblika i dužine. Lovačkim nožem otkine nekoliko dasaka s poklopca jedne od njih i ugleda puške. Najbolje puške koje su se mogle dobiti! Nove vinčesterke i dovoljno municije za vođenje čitavog malog rata. Ruff vrati daske na mjesto i drškom kotla ponovno zabije čavle. Zatim krene prema glavnom izlazu, vjerujući da je bolje i to nego da se suoči s dvojicom stražara kod stražnjih vrata. Glavna će ga ulica brzo progutati.

Prolazeći pored buradi s jabukama iznenada ugleda još jednog stražara, ali prekasno.

Čovjek je, očito, bio spavao, ali se probudio i panično, bez ikakva upozorenja, povukao okidač na puški. Metak prozuji pored Ruffove noge i zabije se u jedno bure. Istog časa Ruff začuje korake stražara koji su čuvali zgradu izvana, pa posegne za kotlom i baci se na tlo.

Nije namjeravao niti pucati niti ubiti stražara, ali čovjek ponovno opali. Idući bi me put mogao i pogoditi, pomisli. Naglo se uspravi i dva puta opali u zid iza stražara. Ovaj plegne uz zemlju, ne mičući se, a Ruff jurne prema glavnom izlazu i izleti van baš kad su stražari provalili stražnja vrata i upali u skladište pucajući.

Ugleda Johnnija kako mu se trkom približava na svome konju vodeći iza sebe i Ruffova konja. Hitro uskoči u sedlo.

Jahali su punu milju prije nego što su zastali da osluhnu čuje li se topot konja potjere.

— Ništa? — upita Ruff.

– Ništa – odgovorni Johnny pošto je pažljivo oslušnuo.

– Nisam našao ono što sam tražio, ali sam pronašao nešto prilično neočekivano. Vojne puške spremne na isporuku, ali ne u Fort Bowie!

– To nema nikakvog smisla.

– Za nekoga očito ima. Otkrijemo li o čemu je riječ, možda ćemo otkriti i sve ostalo što nas muči. Pryor smjera nešto prljavo, a pri tome mu pomaže netko iz Fort Bowiea. I sam znaš da je gotovo nemoguće prokrijumčariti oružje iz vojnih utvrda.

– Misliš na pukovnika Lassemana?

– Ne znam, ali ta me pomisao sve više opsjeda. Neprestano se prisjećam Carrynih riječi kako će se njezin suprug uskoro obogatiti. Da će biti vrlo bogat...

– Ako je to točno, Ruffe – zabrinuto reče Johnny – tada si Lasseman neće moći priuštiti luksuz da nas ostavi na životu.

– Imaš pravo – Pokušati će nas se riješiti.

XI

Ruff je rano ustao i izišao u dvorište rezervata. Indijanci, koji su se također dizali sa suncem, već su sjedili u manjim skupinama i tiho razgovarali pušeći. Žene su krpale odjeću za djecu. Tek što se pojavio na trijemu pride mu Landa.

– Vidim da ni jutros – počne ona – nismo dobili za zajutrak ništa do pljesnive ostatke suhog mesa. Gdje su te velike promjene o kojima si govorio?

– Radim na tome, Landa – odgovori joj nervozno.

– Uvijek ista priča! – dobaci Wolf Track, koji im se u međuvremenu pridružio. – Sjećam se da je tako bilo i kada je Law stigao ovamo. Obećavao nam je mnogo robe i hrane, tvrdio da je nestašica samo privremena. Mladi Pima pljune na zemlju.

– Eto, to ja mislim o zakonima bijelih ljudi. Casqual je jedini slobodan u cijeloj Arizoni, on i njegovi jahači.

– Slobodan je – ozbiljno mu odgovori Justice – ali neće dugo. Valjda ne priželjkuješ druženje s tim prijestupnikom?

Wolf Track ga prezirno pogleda, pa ode.

– Što je? Jesam li ga pogodio u živac? – upita Ruff Landu.

– Govorka se o novom masovnom bijegu iz rezervata – tiho odgovori djevojka. – Muškarci se žele pridružiti Casqualu, barem neki od njih. Većina ih jednostavno želi pobjeći odavde.

– Još jedan bijeg?

– Događalo se to i prije. Dva puta otkad sam ja ovdje.

– Landa, zar ne vidiš da je baš to ono što nitko ne bi smio? Odmah ću narediti neka se ljudima omogući da obrađuju zemlju izvan žice. To će im istjerati kojekakve mušice iz glave.

– Ma nemoj! Misliš li da će radije sijati žito negoli biti slobodni?

– Jako će griješiti ako se pridruže Casqualu!

– Kad ti tako kažeš – reče ona ravnodušno. – Ne mogu ti pomoći. Da i porazgovaram s njima, ne bi me poslušali. Moj ti je savjet da nešto hitno poduzmeš, inače će Casqual uskoro imati više ljudi nego rezervat. I još nešto: zaključavaj noću vrata. Mnogi ne razumiju tvoje dobre namjere, kao što nisu razumjeli ni Lawove.

Ruff uđe u ured, opase revolver, pa reče Johnnyju:

– Zamijeni me nekoliko sati, možda i cijeli dan. Idem u Fort Bowie.

– U Bowie?! Čuvaj se, Ruffe, tamo te čeka čovjek s mnogo razloga da te vidi mrtvog.

* * *

Kad je Carry Lasseman kroz prozor ugledala kako se njihovoj kući približava visok muškarac na

crnom konju, uzbuđeno je rukom namjestila nekoliko uvojaka i blistavih očiju krenula prema vratima.

– Je li ti suprug kod kuće? – upita Ruff kad je otvorila vrata.

– Nije – odgovori ona glasom koji ga je pozivao, nukao da uđe.

– Kamo je otišao?

U patrolu zajedno s kapetanom Tandyjem, do La Palome sami smo... uđi! Ne moraš se dugo zadržati – šaputala je uzbuđenim glasom.

– Volio bih, ali sada ne mogu, Carry.

Okrenuo se i otišao a da je nije ni poljubio. Čuo je kako je bijesno zalupila vratima. Bilo mu je žao zbog takvog rastanka, ali nastupalo je vrijeme za akciju.

Iako nije mogao dokazati sve u što je sumnjao, već je otprilike znao što se događa u Fort Bowicu roba naručena za Indijance stizala je u tvrđavu a ne u rezervat. Indijancima se davalo tek toliko da prežive. Kamo je odlazilo ostalo? Kome? Možda je to djelo Lassemana, pa čak i kapetana Tandyja. Umjesto da brane stanovnike i doseljenike Arizone, oni su uporno odbijali da uhvate Casquala. Umjesto da brane prijateljski raspoređena indijanska plemena, oni su ih hvatali i trpali u rezervat bez razlike. Sve je to silno smrdjelo na veliku zavjeru i dokaže li svoje sumnje, pukovnik Lasseman će biti go-tov.

Zastane pored vojnog skadišta i pozdravi vojnika koji je stražario, s puškom na ramenu. Sjaše i uspne se na skladišnu platformu, pa se zamalo sudari s drugim stražarom, koji je upravo izlazio iz zgrade.

– Dobro jutro, gospodine Justice! – pozdravi ga ovaj.

– Dobro jutro! Čini se da su namirnice i roba namijenjeni rezervatu nekako zalutali ovamo. Posrijedi je greška. – Ruff se nasmiješi. – Baš su mi maločas o

tome govorili u štabu. Mogu li malo pogledati uokolo?

Stražar nije znao što bi odgovorio. Bio je to mladić s mnogo crvenih prištića na licu. Vjerojatno je iz Tennesseeja, prosudi Ruff po njegovu govoru.

– Imate li pismeno odobrenje pukovnika Lassemana ili kapetana Tandyja? – upita dečko.

– Za što? Da bih ušao u skladište – Ruff se nasmije. – Slušaj, obećaje da neću napuniti džepove, ako te to brine. Želim samo pronaći robu koja nedostaje. U redu?

– Pa... vjerujem da jest.

– Ništa od toga, boga mu! – prekine ih nečiji ljutiti glas.

Ruff se okrene i ugleda McCarvera.

– Nemaš tu što tražiti – nastavi narednik – i ne izgubiš li se odavde za dvije minute, ja ću...

– Slušaj, Mac – pokuša Ruff pomirljivim glasom – baš sam govorio ovom vojniku...

– Čuo sam što si govorio – prekine sada McCarver Justicea. – Više nisi u armiji. Ne pripadaš ovamo, jasno?

Ruff je znao da ne smije pucati jer bi se odmah strčala cijela tvrđava. Zato držeći stražara na oku, krene prema McCarveru bezvezno pričajući. Čim mu je prišao dovoljno blizu, potegne kolt i drškom ga udari po glavi. Nad sljepoočicom se pojavi krv, a onda se narednik sruši na zemlju. Ruff se istodobno okrene prema stražaru, koji ga je promatrao blijeda lica.

Čini se da je mladić dobro ocijenio situaciju jer je odmah odbacio pušku. Ruff mu naredi da sjedne pored prozora i da se ne miče, pa se vrati do McCarvera i izvuče mu kolt iz korica.

– Reći ću ti nešto, mladiću – obrati se zatim stražaru dok je ulazio u skladište. – Vojnik mora slušati naredjenja svojih nadređenih, ali ako slijepo sluša baš sva naredjenja narednika McCarvera i njemu sličnih, mogao bi se brzo naći pored njega na vješalima.

Krećući se natraške od stražara koji je sjedio s rukama za glavom, Ruff pregleda skladište. Nije bilo sumnje. Posljednja pošiljka hrane i odjeće koju je Law naručio, bila je tu u vojnom skladištu. Već je napamet znao sve brojke i sve narudžbe, pa mu nije bilo teško prepoznati pakete koji su trebali stići u rezervat.

Skine poklopac s jedne kutije i unutra nađe još jednu, na poklopcu bila je ispisana adresa Williama Lawa u rezervatu. Pronađe i mnogo pokrivača, vunениh gunjeva u raznim bojama, također adresiranih na rezervat. Uzme jedan i pokaže ga stražaru:

– Nalikuje li ti to na vojnu opremu, ha?

– Mislim da ...ne, gospodine. Međutim, ja sam samo običan vojnik i ne mogu baš ništa promijeniti.

– Nešto ipak možeš uraditi – reče mu Ruff i uzme vuneni pokrivač da ga ponese sobom. Možeš se pojaviti kao svjedok ako dođe do suđenja. Vidio si gunjeve, ali sumnjam da će još dugo biti u skladištu. Bilo bi najpametnije da mirno sjediš dok odem. To je sve, sine.

Ugleda je. Čim je izišao. Odjevena u žutu haljinu, bijesno mu je prišla i istrгла mu gunj iz ruku.

– Sve ćeš upropastiti!

– Pomišljao sam da ti sve znaš – odgovorio je i uzeo joj pokrivač.

– Zar baš ništa ne razumiješ! – Sve što moj suprug želi jest novac. Novac! – vikala je. Ti i ja mogli bismo biti slobodni!

Ruff mirno makne ruke koje su mu se obavile oko vrata.

– To se zove kupovati svoju slobodu tudim ropstvom. Žao mi je, ali u rezervatu me čekaju ljudi koji neće preživjeti zimu ne dobiju li takve pokrivače.

Svjestan da nema mnogo vremena, baci se na konja i krene prema izlazu. Tek što je izjahao iz tvrđave začuje poziv na uzbunu.

McCarver se u međuvremenu osvijestio i ustao.

– Tamo! – vikala mu je Carry izbezumljeno. – Otišao je u onom smjeru! Uхвати ga, McCarver! Naređujem ti da ga uhvatiš! Uхвати Rufina Justicea i ubij ga!

– Ne brinite, gospodo – odgovori narednik, dodirujući ranu na licu. – Upravo je potpisao svoju smrtnu presudu. Nadam se da ću biti dovoljno sretne ruke da budem njezin izvršilac.

Činilo se da Carry Lasseman uopće ne čuje McCarvera. Plakala je gledajući prema izlazu iz tvrđave, a zatim se sruši u prašinu i očajnički zajeca. Okupljena patrola, predvođena McCarverom, zbunjeno je prolazila pored nje.

Justice je bjesomučno jurio prema rezervatu i razmišljao kako je jedina razlika između čovjeka i životinje ta što čovjek ima oružje. Lasseman ima iza sebe cijelu armiju, zakonodavstvo, oružje...sve dok se ne dokaže što je uradio. Pravda nije nikada sama pobjeđivala.

Čim se približio rezervatu, shvati da nešto nije u redu. Oko južne ograde bila je okupljena velika grupa Indijanaca. Prestraši se najgoreg: još jednog bijega iz rezervata. Znao je da se to zbilo čim je ugledao prerezanu žicu na ogradi i ranjenog Indijanca pokraj nje.

Ljutito sjāše i krene prema Johnnyju Muledeeru, koji se nadvijao nad ranjenika.

– Napali su nas! – obavijesti ga stražar Gregor.

– Koliko ih je uspjelo pobjeći?

– Stotinjak.

Ranjeni je Indijanac teško disao.

– Hladno mi je – stenjao je.

Donijet ću ti pokrivač – reče Ruff glasno, da ga svi čuju, po pride svome konju. Vidio je Landu kako zapanjeno zuri u vuneni gunj.

– Nadam se da ne krivite mene što je ranjen – mucao je vojnik Gregor. – Bože, samo sam obavljao svoj posao!

– Ne krivim te – reče mu Ruff.

– Podi i skuhaj si kavu.

Nikoga nije krivio. Ni Indijance što su željeli pobjeći, ni Johnnyja što nije bio dovoljno oprezan, ni Landu što nije pokušala odgovoriti Indijance od bijega. Do vraga, glavni su krivci ljudi kao Lasseman i Casqual, moćnici koji su sve ovo zajednički smišljali a da to nisu ni znali. Jedan je potezao, drugi gurao u suprotnom smjeru sve dok negdje ne bi puklo i popustilo, kao žica oko rezervata ili Gregorovi živci.

– Uđite! – obrati se okupljenim Indijancima. – Ovo se nije smjelo dogoditi.

– Možda se ne bi dogodilo da si se prije vratio s ovim lijepim gunjem i pokazao im ga – reče Landa i zajeca nad sada već mrtvim Indijancem. – Svemu si ti kriv, Justice! Ništa osim obećanja! Ništa što bi zaustavilo očajnike da srljaju u propast. Zašto ti ne ležiš mrtav umjesto njega? – vikala je.

Okrenuo se i smrknuto krenuo prema svome uredu. Zlokobna odlučnost na njegovu licu natjera Johnnyja da ga zabrinuto upita kamo ide.

Nije mu odgovorio. Natočio je u pljoske vodu, napunio bisage konzerviranom hranom a džepove mecima kalibra 44.

– Kamo ćeš? – uporno je zapitkivao Johnny.

– Preuzmi upravljanje rezervatom, Johnny, i potrudi se da sve bude u najboljem redu dok se ne vratim – reče Ruff umjesto odgovora, a onda izade iz brvnare. Malo zatim izjaše iz rezervata.

Dugo je jahao. Nigdje ni traga vodi ili hladu, iako su pred njegovim očima bliještala cijela jezera vabila ga u daljinu, da bi nestala u užarenom zraku kao neuhvatljive prikaze kad im se približio. Osjećao je umor od cjelodnevnog jahanja, pa odluči da se ulogori na putu na kojem su se još dobro vidjeli tri dana stari tragovi Lassemanove patrola koja je jahala prema jugu i potpuno svjež, uspaničeni

tragovi Indijanaca koji su pobjegli iz rezervata, a koji su se sada odvajali u smjeru Crackerboxa, prema Casqualovu obitavalištu.

Pojeo je dvopek i malo mesa, mučen pitanjima na koja nije mogao odgovoriti. Zašto je Lasseman tako uporno izbjegavao Casquala? Kukavičluk? Vraga! Bogatio se preprodajom robe namijenjene Indijancima! Zašto Casqual nije napao Lassemana zašto radije ubija ne-dužne doseljenike i usamljene jahače, iako mu oni nisu glavni neprijatelj.

Činilo mu se kako Casqual dobro zna da ga Lasseman ne želi uhvatiti. Nakon što ga je Gusty pustio, bježao je prema granici s Meksikom a ne prema Crackerboxu, gdje mu je glavno utočište. Zašto? Casqual je morao znati koliko je opasna privatna Aguillarova vojska.

Nešto je nedostajalo, jedna karika, da sve bude jasno. Nesumnjivo je, međutim, da su zbog Lassemana i Casquala mnogi ljudi izgubili glavu.

S prvim znakom jutarnjeg svjetla na obzorju Ruff krene dalje, pažljivo zagledavajući okolinu. Iznenada mu nešto privuče pažnju, pa skrene konja na tu stranu i izvuče kolt. Oprezno je jahao rubom isušenoga riječnog korita i onda ugleda nečije tijelo. Odmah začuje i glas koji je pozivao:

– Justice...

– Bio je to mladi Wolf Track, iznuren i pretučen. Snažno je zgrabio Ruffa za rukav.

– Vode... imaš li vode?

Ruff dohvati plosku s vodom i pruži je mladiću, pa mu pomogne da se napije. Zatim ga pregleda ali ne nađe nikakvih lomova ili težih povreda.

– Što se dogodilo?

– Casqual... – dahtao je mladi Indijanac.

– Što je bilo s Casqualom?

– Sve je to bilo smiješno... – Wolf Track se histerično nasmije.

– Vrlo, vrlo smiješno!

Ruff pričekao da se momak pribere a zatim reče:

– Nastavi!

– Dojahao nam je u susret, taj vrli voda Casqual. I Manso je bio tamo. On nas je i predvodio u bijegu iz rezervata. Casqual je svakom Mescaleru dao pušku i konja i svakoga je bratski izljubio, a kada smo mi došli na red, pokazao nam je ...lance.

– Lance!? – Ruff se namršti.

– Da, lance i užad. Zarobio nas je! Tada smo saznali kakva nas sudbina očekuje i što se dogodilo s Indijancima koji su prije nas bijegli iz rezervata. Casqual ih je sve prodao u ropstvo! Navaje, Pime, Papage...sve osim pripadnika svog plemena.

– U ropstvo? – ponovi Ruff zapanjeno.

– Da... U Meksiko, vlasniku velikih rudnika srebra Aguillaru.

– Aguillar... – ponovi Ruff pa upita: – Što se zatim dogodilo?

– Zatim su neki od zarobljenih Indijanaca počeli jadikovati, neki su stajali kao skamenjeni, a neki su među njima i ja, pokušali pobjeći. Casqualovi su ljudi pucali za nama. Sve su ubili, samo sam ja preživio. Trčao sam kao izbezumljen kad je pored mene prozujao metak. Pao sam i skotrljao se u korito, gdje sam cijeli dan ležao kao da sam mrtav. Sunce me pržilo muhe nemilosrdno bole, ali se nisam ni pomakao dok nisam bio posve siguran da su otišli. Onda sam potičao. Trčao sam padao, pa ponovno trčao. Kad više nisam imao snage, zastao sam ovdje gdje si me pronašao.

– A kamo si trčao?

– Ne znam, vjeruj mi. Samo sam želio biti što dalje od Casquala!

– Wolf Track, znam da ti neće biti milo to što ću predložiti, ali vrati se u rezervat i ispričaj sve ovo Johnnyju i Landi. Sada si u istom sosu kao ja. Ubit će te ili Casqual, ili Lasseman, ili Aguillar. Potraži Johnnyja Muledeera i on će znati što valja poduzeti.

– Pa što se može poduzeti? – Mladi se Indijanac grčevito nasmije. – Što se može? Ništa! Sudbina nam je zapečaćena.

Ruff mu pruži jednu od ploski s vodom i dio hrane.

– Ne zaboravi ispričati sve ovo Johnnyju Mulederu! – reče, pa užaše i pojuri prema jugozapadu.

Sada je sve jasno, sve se poklapa. Casqual prodaje robove a Lassemana robu kojom se hrani indijansko roblje u rudnicima. Krug je zatvoren! Lasseman ne bi davao hranu Indijancima u rezervatu. Oni bi se razljutili i pokušali pobjeći, a Casqual je hvatao one kojima je to uspjelo i prodavao ih Augillaru.

XII

Jahao je sve dok u daljini nije ugledao La Palomu. Zatim sjaše i krene dalje pješice. Kad s se približio vojnom logoru na rubu grada, osjeti kako ga obuzima silan bijes. Nije bilo vrijeme za nepromišljene poteze. Zato krene prema kantini. Ude s puškom u rukama.

Nitko se nije ni pokrenuo pokrenuo, ali kad je napeo kokot sve se glave okrenu kao jedna prema njemu. Svi su znali što znači taj teški, metalni zvuk. Među prisutnima bio je i narednik Maxwell, koji mu je prilikom njegova posljednjeg posjeta La Palomi namjestio onu tučnjavu s Meksikancem.

Maxwell posegne za puškom, ali ga Ruff opali kundakom po glavi.

– Dobro, što je to? – drekne kapetan Tandy i ustane. – Što si ti umišljaš? Da naćeš preuzeti upravu nad cjelokupnom američkom vojskom?

– Ja sam andeo osvetnik – odgovori mu podrugljivo Ruff i doletio sam da bih se osvetio.

– Slušaj ti, kopile! – vikne kapetan.

– Slušaj ti mene! – prekine ga Ruff tako odlučno i oštro da je

svima zastao dah. – Tražim Lassemana. Gdje je?

– Nije ovdje.

– To vidim, ali zanima me gdje je?

– Na Aguillarom ranču – dogovori Tandy.

– Fino. Hajde, kreći!

– Ja?

– Da. Ne znam gdje je taj ranč, pa ćeš mi ti pokazati put.

– Ali ja...

– Kreći kad ti kažem ili ću pucati! – razjreno drkne Ruff i turne mu pušku pod nos – Kad je Tandy bez riječi krenuo iz saluna, doda:

– Ne pokušavaj ništa! I ne slutiš kako lako okida obarač ove puške.

Poslije sata jahanja Tandy ga je doveo nadomak hacijendi koja je pripadala Aguillaru. Bila je to goleme zgrada pokrivena crvenim crijepovima i okružena uređenim travnjacima.

– Tamo! – kratko reče Tandy.

– Misliš li da će me uhvatiti?

– Kladim se da hoće! – uzvikne kapetan. – Plesat ću na tvome grobu!

– Ipak još nemoj kupiti nove plesne cipele – odgovori Ruff, pa mu naredi neka sjaše. – A sada se pješice vrati u La Palomu. Vidim li te još samo jednom, Tandy, ubit ću te! Nikada nisam cijenio kukavice, još manje one koje se hvale hrabrošću. Odlazi! Nestani prije nego što te zdrobim!

Jahao je još oko pola milje prije nego što je zastao da razgleda okolinu. Zdesna, podalje od hacijende, ugleda treperava svjetla. Rudnik srebra? Sjaše pa sjedne kako bi pričekao da zanoći.

Izmaglica je polako obavijala Aguillarovu kuću kada je Ruff odlučio da krene.

Kroz rasvijetljene prozore zaštićene rešetkama iz kuće su dopirali glasna glazba i veseli ženski smijeh. Jedini način da stigne do prozora na prvom katu, na kojima nije bilo rešetaka i tako uđe u Casu Aguillar, bio je da se uspne

uz oluk onize zgrade prislonjene uz glavnu i otud preko visokog zida do jednog od prozora.

Dva su stražara polako šetala i tiho razgovarala na španjolskom. Iako je bio udaljen od njih gotovo pedeset metara, razgovjetno je čuo njihove glasove. Kad su krenuli u suprotnom smjeru, Ruff potrči i gotovo bešumno stigne do oluka. Odmah se uzvere.

U posljednji čas! Stražari su se okrenuli i istim putom krenuli na trag.

Kad su odmakli, baci se s visokog zida prema velikom balkonu i spretno uzvere. Pokuša otvoriti vrata koja su vodila u sobu i uspije. Tiho sklizne unutra i ugleda je.

Mirno je sjedila na krevetu i hladno ga proučavala. Odmah je prepoznao ženu koja se vozila s Aguillarom u kočiji onoga dana kad je Casqual pobjegao. Odjevena u lijepu crvenu svilenu haljinu aristokratskim je očima, gotovo zabavljajući se, promatrala Ruffa.

– Vi ste gost? – upita ga.

– Ne. Jedan sam od zabavljača.

– Zovem se Elena Delgado, a zaručnica sam dona Aguillara. Stigli ste točno na našu zaručničku svečanost. – Bolje pogleda Ruffa i doda: – treba vam čista košulja. Ta na vama je prljava i poderana. – Ode do ormara i izvadi lijepu košulju. – Mislim da će vam ova pristajati – reče, pa upita: – Kažete da ste zabavljač, gospodine...?

– Justice.

U tom se času vrata otvore uz veliki tresak i u sobu upadnu tri snažna Meksikanca.

Elena se iste sekunde snašla. Vrišteći potrči prema njima, rukama prekrivši lice.

– Došao je kroz prozor! – vikala je.

– Ispričavam se, senjorita – hladno će Ruff. – Htio sam samo ukrasti košulju.

Zahvalno ga je pogledala.

Jedan od čuvara pride Ruffu straga i izvuče mu kolt iz korica. Zatim ga odvedu u prostoriju pored te. Tu je čekao dugih pet minuta, a onda se vrata otvore i u sobu uleti Aguillar:

– Ti – povikao je bijesno. – Ti da uđeš u sobu moje Elene na dan naših zaruka! Ti da mi obeščastiš ženu i uništiš jedan od najljepših dana u mom životu! Zašto? Zašto?!

Zamahnuo je rukom i šakom tresnuo Ruffa po licu. Ruff osjeti kako mu iz nosa curi krv.

– Zašto? – vikao je Aguillar.

Ruff ugleda na vratima čovjeka u plavoj uniformi i odmah odgovori vlasniku hacijende:

– Zbog onog čovjeka tamo!

Aguillar sumnjičavo pogleda prema vratima, gdje je stajao pukovnik Lasseman bezbrižno pušeći cigaru. Tek kada se Aguillar okrenuo, pukovnik ugleda Ruffa iza njega i odmah pobjesni:

– Justice! Kopile, što ti tu radiš?

– Ti poznaješ toga čovjeka? – obrati mu se Aguillar. – Zašto je on ovdje?

– Došao je ovamo da me ubije. Nije li tako, Justice?

– Pogodili ste.

– Pukovniče – raspitkivao se znatiželjno Aguillar – kažete da bi vas taj čovjek ubio. A vi njega?

– Dajte mi pušku i pokazat ću vam!

– Ali zašto? – htjede saznati Aguillar.

– Zato... zato što me osramotio.

– U pitanju je, dakle, čast – nastavi Aguillar.

– Čast? Taj čovjek nema u sebi ni truna časti! – vikao je Lasseman.

– Ne? – upita zamišljeno Aguillar i sjedne za stol.

Lassemanu se nije ni najmanje svidao smjer kojim je slučaj iznenada krenuo.

– Dobro – nastavi Aguillar. – Procjenjujem da je doista u pitanju čast, pa to tako valja i riješiti.

– Govorite li vi to o dvoboju? – upita Lasseman ne vjerujući rodnim ušima.

– Dakako. Pristajete li? – upita Aguillar Ruffa.

– Razumljivo da pristajem – odgovori Ruff.

Pitao se zašto mu Aguillar pruža priliku da se oslobodi. Isto je pitanje mučilo i Lassemana, koji još nije vjerovao u sve što je čuo.

– Ne želim se boriti protiv toga kriminalca u časnom dvoboju! – pobuni se.

– Morate! – uzvikne Aguillar, gledajući ga suženih očiju.

Lasseman odjednom shvati što ga čeka. I Ruff je sada znao što smjera Aguillar: upravo je raskinuo ortaštvo s Lassemanom. Očigledno nije želio platiti posljednju pošiljku robe koju mu je pukovnik isporučio.

Ruff je znao da će pobijediti Lassemana, ali je isto tako bio svjestan da će ga Aguillar ubiti čim završi dvoboj.

U tom času u sobu upadne Elena Delgado i uznemireno potrči u Aguillarov zagrljaj.

– Što se to događa? – upita ona.

– Ništa, zlato moje. Ništa. Malena muška zabava. Samo ti idi i pridruži se gostima.

Poljubio ju je u čelo i nježno ali odlučno gurnuo prema vratima.

– Gospodo! – objavi Aguillar početak dvoboja. Pride stolu i otvori ukrašenu kutiju s dva prekrasna španjolska kratka mača.

Ruff pride i izabere jedan, Lasseman učini isto. Dugo se nije borio takvim oružjem pa osjeti kako ga obuzima nelagoda.

Justice se pitao kakve su Lassemanove mačevalačke odlike, ali ga to nije posebno brinulo. Nije bio osobito vičan tom oružju, ali se njime koristio isto toliko spretno koliko i dugačkim nožem.

– Gospodo, izvolite! – reče Aguillar i povuče se, zaštićen tijelima svojih čuvara.

Ruff podigne mačetu, s namjerom da oštricom dotakne Lassemanovu kako to nalažu pravila, no pukovnik naglo sjuri ruku s oružjem prema naprijed, nastojeći proburaziti Ruffa i odmah završiti dvoboj. Ruff vješto odskoči, ali već Lassemanova oštrica ipak zahvati košulju i rasijače je. Tada Ruff krene u napad, odbijajući protivnikove udarce, i potiskujući ga lagano prema zidu.

Lasseman shvati da će upasti u klopku i očajnički skoči u stranu dok mu se licem razlijevao užas. Prekasno! Snažni Ruffovi napadi potpuno ga prikliješte uza zid, oružje je zveckalo, a Aguillar i njegovi stražari pomno su pratili što se događa.

Pukovnik se divljački borio, mašući mačedom lijevo-desno, sijevajući njome po zraku, odbijajući Ruffove nasrtaje. Srce mu je divlje tuklo, a niz prsa mu je tekla krv. Već je bio načet... Prokleti Justice! Čim ga je vidio, znao je da će s njime imati samo nepravilike.

Iskoristivši trenutak pukovnikove nepažnje, Ruffova oštrica okrzne dugne na svečanoj Lassemanovoj uniformi i zarije se u njegovu tijelo. Ruff upre u taj udarac svu svoju snagu znajući da je pukovnik gotov. Kad je izvukao mačetu natopljenu krvlju, uzmakne korak gledajući Lassemana kako posreće i zatim se ruši na pod. Pri tome je lupio glavom o zid i ostao nepomičan dok je njegova krv natopala crveni snag.

Iste sekunde Ruff se okrene Aguillaru:

— A vi, senjor? — upita. — Želite li se i vi boriti?

— Ne budite glupi! — hladno odgovori Aguillar. — Odbacite mačetu.

Ruff je zadrži u rukama još nekoliko sekundi, razmišljajući bi li riskirao. Odbaci oružje i upita:

— Znači, sada ćete ubiti i mene?

— Bila bi to velika šteta, gospodine Justice. Ne, neću vas ubiti. Vi

ste jak muškarac i sigurno ćete biti dobar radnik u mojim rudnicima. Barem privremeno. Dakako, nakon određenog vremena vaša snaga počet će kopniti. Umrijet ćete. I ne slutite kako može biti nemilosrdno naše sunce, kako je težak naš rad...

— Ti si prijavio kopile, Aguillare!
— mirno reče Ruff.

— Ostavio sam te na životu — ravnodušno mu odgovori Aguillar — pa makar i nekoliko tjedana duže. To je tvoj izbor, Justice. Ako baš želiš možeš odmah umrijeti. Budeš li ponovno tako govorio samnom, uvjeravam te da će se to i dogoditi.

Ruff je šutio i pokušavao smiriti disanje. Boljela ga je ruka, u glavi mu se vrtjelo. Nije se želio boriti, ni prepirati, ni tući, ni raditi. Htio se samo malo odmoriti, iako je znao da to nije moguće.

— Odvedite ga! — naredi Aguillar čuvarima i doda: — Javite gostima da ću im se odmah pridružiti.

Stajao je iznad Lassemanovog tijela i promatrao ga. Onda se zadovoljno nasmiješi i vrati u dvoranu za primanje, gdje je glazba i dalje odjekivala kao da se baš ništa nije dogodilo. Uz zveckanje srebrnog pribora i kristalnih čaša, zabava se bližila vrhuncu.

XIII

Probudio se i u tami koja ga je okruživala pokušao se dosjetiti odakle mu bol u rukama i nogama. Gdje... Sjeti se Aguillarovih ljudi. Svezali su ga i ubacili u kola, koja su drndala do nekog udaljenog mjesta. Prije nego što su ga strpali unutra uspio je samo vidjeti ograđeni prostor i stražare s puškama u rukama.

Sjećao se da je dva puta te noći padao u nesvijest. Potmula bol u glavi natjera ga da pažljivo pipne veliku čvorugu. Gdje ju je zaradio?

Nije se sjećao da ga je netko udario. Prostorija u kojoj se nalazio mirisala je po staji i po ... nije mogao razaznati po čemu.

Zavali se i okrene na drugu stranu, pa se zamalo sledi. Dodirnuo je nečije tijelo. Onda ugleda kako ga dva crna oka tupo promatraju kroz tamu. Odmah se uspravi i opet u glavi osjeti snažnu bol.

Nije bio sam. Čuo je kako netko otključava lokot na vanjskim vratima, zatim užurbano korakne niz stupbe, pa zvuk lokota na drugim vratima... Netko uđe i zapali svjetiljku. Napokon je mogao vidjeti gdje se nalazi. Istog časa poželi da ponovo zavlada mrak.

Ležali su uokolo njega na tvrdim, golim daskama ili prljavim hrpama slame: iznureni, mršavi i bolesni Indijanci upalih očiju i bezvoljna pogleda. Prljava im je kosa padala do ramena i više su nalikovali kosturima negoli ljudskim bićima.

— Marš van! — drekne čovjek na vratima.

Nitko nije oklijevao ni časa. Jedan od Indijanaca zatetura i Ruff ugleda stražara kako mu hitro prilazi i mlati po prsima. To nije ni malo ubrzalo iscrpljenog jadnika. Srušio se na pod mrtav, Ruff je odmah skočio na noge, kao i drugi, svjestan kako je to najdjelotvorniji način da izbjegne batine, ali je odmah izgubio ravnotežu i pao na kameni pod čelije.

U glavi mu je zvonilo. Kad je zaprepašteno pogledao svoje noge, vidje da su okovane lancima. Ali kada... Ničega se nije sjećao.

Sjedne i pogleda uokolo. Približavao mu se jedan od stražara i Ruff pokuša ustati. Meksikanac ga odmah udari kundakom puške u rame, tako snažno da je mislio da će mu ga odvaliti. Otkotrljao se na stranu i skočio na noge. Osjeti kako ga obuzima silan bijes, ali ništa nije mogao napraviti. Pred njim — su stajala dva stražara s uperenim puškama. Zato odšepesa

do vrata, praćen gromoglasnim prezirnim smijehom.

Zatim su jeli nešto što bi se teško moglo nazvati hranom. Usta-jalu palentu i grah kuhan u juhi od mesa, od koje se Ruffu okrenulo u želucu. Ipak se prisili da sve pojede. Snaga mu može pomoći da preživi.

Dok je gadljivo trpao hranu u usta, slučajno ugleda jednog Indijanca iz rezervata. Bio je to Black Oak. I ovaj opazi Ruffa, zagrcne se i glasno nasmije. Upirući u njega prste, poviče:

— Gledajte! Čovjek koji je namjeravao spasiti Indijance! Čovjek koji ih je htio izvesti iz pustinje!

Black Oak histerično se smijao sve dok mu nije prišao jedan stražar i kundakom ga tresnuo po glavi. Srušio se kao vreća na pod, a kad se osvijestio i pokušao dignuti, ispljune krv i slomljeni zub.

Sunce je već žarilo kada su krenuli prema rudniku. Bio je to krivudavi od deset do trideset metara široki prokop koji je slijedio srebrnu žicu — žilu rudače na kojoj je don Aguillar podigao svoje bogatstvo. Sve se radilo rukama, a Ruffa je dopalo raščišćavanje bezvrijednog stijena i kamenja. Ispred njega kopala su četvorica Indijanaca i on je odvlačio odbačeno kamenje do duboke jame na kraju prokopa.

Dva puta su ga toga dana oborili na zemlju. Prvi put zato što je nešto glasno prigovorio, drugi put ni za što. Odmah je prepoznao napadača kroz znoj, krv i sumaglicu. Bio je to Manso iz rezervata.

— Umrijet ćeš, Justice! — obećao mu je Mescalero, pa ga prisili da podigne pogled.

Casqual! Stajao je pored Mansoa i promatrao Ruffa, zatim je prezirno pljunuo i otišao. Manso ga je koljenom opalio u bradu govoreći:

— Vidiš, sada si naučio nešto što ti je već prije trebalo sjesti u glavu!

Prve je noći Ruff bio tako iscrpljen i spaljen od neumoljivog

sunca da uopće nije mogao spavati, druge se noći pobojavao da će umrijeti, treće je u to bio siguran.

Ipak je preživio. Preživio je zato što je takav kakav je bio. Uporan. Jeo je pljesnivu hranu koju su donosili i pio vodu punu mulja i algi. I radio je da preživi. Vukao je i raščišćavao kamenje. Često je brojao svoje korake ili zbrajao i oduzimao, samo da bi nečim zaokupio misli. Pokušavao se koncentrirati, usredotočiti misli u određenom smjeru. Često je promatrao crveni vrh Davolje Svijeće na sjeverozapadu, prastare cilindrične formacije visoke dvije stotine metara, od koje su eonima otpadale stijene i kamenje, da bi na kraju valjkasti oblik zavladao okolicom, dižući se strmo uvis. U predvečerja, kada je sve uokolo obavijala tama, na posljednjim bi zrakama zalazećeg sunca plamtio samo vrh Davolje Svijeće – otuda mu i ime.

Davolja Svijeća... Dani su se sporo vukli... Svijeća davola... Ponašao je to u svojoj glavi, praveći razne kombinacije, vukao je, raščišćavao brojao korake... Kada će odmor? Kada se dijeli voda? Davolja Svijeća... Gdje je njegov konj? Je li ga itko pronašao? Trinaest puta četiri iznosi pedeset i dva...

Sunce je pržilo, spaljujući mu dušu. Sjećao se djetinjstva, djevojke, psa... Sjećao se života. I radio. Mnogi su Indijanci iz rezervata već poklekli, nisu izdržali. Stražari Mescaleri, ili su ih brutalno tukli, pa su podlegli ranama, ili prisiljavali toliko da rade bez i sekunde zastoja da su jednostavno umirali od iscrpljenosti gladi i slabosti. Preživjeli su dijelili porcije onih koji su umirali za objedom, samo da duže izdrže. Umro je i Black Oak, pa Chiga...

Jedini način da pobjegneš od rada bio je da radiš, da mu se posvetiš toliko duboko da ga jednostavno zaboraviš da ga pretvoriš u automatski pokret. Ruffovi su osjećaji toliko otupjeli da nije znao

hoće li uopće shvatiti da se nešto događa, ako se ikada dogodi.

Jednoga dana, do njegovih ušiju dopre udaljena pucnjava, ali mu ne prodre u svijest. I vukao je kamenje sve dok nije ugledao čovjeka kako leži na zemlji. Jednostavno leži, očiju uprtih u sunce. Namrštio se, ali nije usporio, sve dok nije ugledao ranu u grlu, koja je zjapila. Bio je to stražar Manso!

Jedan od stražara je mrtav! Iznenada se cijeli svijet vratio u njegovu svijest i on se hitro pokrene, gledajući oko sebe. Svi su trčali u raznim smjerovima, gotovo obezglavljeno, s lancima u rukama i oko nogu, posrćući, padajući, dižući se da nastave. I Ruff potrči ravno prema izlazu iz prokopa.

Odmah ju je ugledao. Landa!

Odmahnuo je glavom, ne vjerujući, pa ponovo pogledao.

Tamo je uistinu stajala Landa s puškom u rukama a pored nje Wolf Track. Uokolo vidio je mnogo mrtvih – Navaja i Mescalera.

– Justice! – uzviknula je, zadihana.

– Landa!

– Nisi valjda mislio da ćemo te zaboraviti?

Dojurio je i Johnny Muledeer, dižući oblake prašine. Namrštio se kad je vidio u kakvom je stanju Ruff, ali nije oklijevao. Skočio je s konja, zagrlio Ruffa i poljubio ga, a onda ga odveo do nakovnja i oslobodio i lanaca.

Još se čula pucnjava s okolnih kao i iz smjera Aguileroove kuće.

– Rekao si mi da preuzmem sve u svoje ruke – počne Johnny. – Do vraga, kada je stigao Wolf Track i ispričao što se sve dogodilo, nitko nas nije mogao zadržati.

– Landa! – Ruff je gledao u nju. Lijepo je izgledala ponosna i jaka kao i uvijek. – I ti si tu!

Dakako! Ja se borim za svoje ljude, kao što si se i ti borio.

– Čini se da je vaša borba ipak bila malo djelotvornija od moje – reče Ruff sa smiješkom na licu. A tada se sjeti. – Casqual?

— Pobjegao je — odgovori Johnny — ali bez svojih ljudi više ne može.

— U kojem je smjeru nestao? — prekine ga Ruff.

— Prema sjeveroistoku. Zaboga, Ruffe, ti sada nisi sposoban!

— Posudi mi svoga konja! I ovo!

— Ruff pokaže na Johnnyjevu pušku.

S vinčesterkom u ruci odmah uskoči u sedlo. Iznenadi se koliko mu je napora bilo potrebno da to izvede. Zatim potjera konja. Vjetar je ponovno slobodno mrsio njegovu kosu.

Još je čuo pucnje koji su dopirali iz Aguillarove hacijende. Ugleda Elenu Delgado, kako užasnuta sjedi na kočiji ispred kuće i Aguillarovo tijelo nedaleko od nje, ali se nije zaustavljao.

Samo mu je jedina misao bila na pameti: pronaći i ubiti čovjeka koji je sve ovo prvi započeo.

XIV

Casqual je brzo jahao. Ruff mu pronađe trag nakon nešto više od milje. Indijanac se nije ni trudio da ga prikrije. Sunce je žarilo spaljenu zemlju. Ruff malo uspori konja, jer ga nije želio ubiti naporom jurnjavom po pješčanim brežuljcima i dinamama. Casqual nije usporavao.

Ubrza: kada je ponovno dospio do čvrstog, crnocrvenog tla, ispresjecanog vulkanskim stijenama. Znoj mu se slijevao u oči, a u rukama je osjećao vruću vinčesterku. Konj je grabio.

Onda ga ugleda.

Usporio je konja i pažljivo zagledao niske stjenovite brežuljke. Casqualov je konj ležao mrtav. Slabine su mu bile prekrivene solju, a njuška još zapjenjena. Uginuo je iscrpljen do smrti.

Casqual je, dakle, morao nastaviti pješice. Ruff čvršće stegne vinčesterku i nastavi laganim kasom

štedeći konja. Osjeti žed, ali ne pronađe plosku na Johnnyjevu konju. Grlo mu je bilo suho, peklo ga.

Iznenada ugleda trag Apaševe čizme, pa još jedan. Odjekne pucanj iz puške i Ruffov konj posrne, a zatim se ritajući prevali na zemlju. Ruff bijaše odbačen, ali se pokrene s puškom u rukama čim je dotakao zemlju. Tri su ga metka slijedila po pješčanom nagibu, muklo se zabijajući u pjesak. Ipak se uspio skloniti iza jedne crvenkaste stijene. Ležao je dašćući. Još jedan metak prozuji i zabije se u stijenu.

Konj je ležao mrtav.

Zavlada tišina. U jednom času Ruff osjeti kako mu rame krvari. Nije bio siguran je li ranu dobio padom, ili je od metka, ali osjeti kako gubi svijest. Padne udarivši glavom o stijenu.

Kada se osvijestio, uokolo je još vladala tišina. Koliko dugo tako leži? Gdje je Casqual? Je li iskoristio taj prekid da mu se približi ili da se udalji? Oprezno se pokrene puzajući, zatim odluči riskirati. Usrpavi se. Istog časa odjekne još jedan hitac, pa se odmah baci u pijesak. Sada je barem znao gdje je Casqual.

Kad je ponovno oprezno provirio, ugleda Casquala kako se uspravlja i bježi. Odmah klekne, nanišani i opali. Osjeti udar vinčesterke. Ugleda Casquala kako se hvata za rame, pada, a onda odmah diže i trči dalje. Ili je gađao previsoko a to znači da ga polako izdaju drhtave ruke, ili je baš u času kada je opalio, Casqual zakoračio u kakvu rupu ili udubinu.

Obriše znoj sa čela i potrči za Indijancem. Sunce je ubijalo svojom vrelinom. Usporio je, pa opet usporio. Jedva je pomicao ukočene noge. Začuje hitac i metak prozuji pored njega. Casqual je klečao i nišanio, ali Ruff nije više mario. Bilo mu je važno da ga vidi, da mu se približava. Apaš još jednom opali, ali promaši. Onda skoči i nastavi trčati. Iz ramena niz leđa mu je tekla krv.

Ruff podigne pogled i shvati.

Pred njima se uzdizala Davolja Svijeća. Golemi crveni stup, komadić prirode iz prethistorije. Relikvija koja se polako mrvila, smanjujući se stoljećima. Casqual je trčao prema njoj. Ruff nanišan, ali ni sada ne pogodi. Razljuti se na Johnnija i njegovu pušku.

Nastavi trčati i iznenada osjeti da postaje hladnije. Zaprepašteno pogleda uokolo i shvati da se sjena Davolje Svijeće po žutocrvenom pustinjskom tlu kao golema crna četka.

Gdje je sada Casqual?

Punih pet minuta nije pronašao nikakav trag. Gundao je dok se sve više približavao Davoljoj Svijeći. Bio je iznenađen Njezinom širinom. Iz daleka se činila uskom, krhkom. Ugleda vodu. Voda! jednostavno je isticala iz podnožja goleme stijene. Legao je uz izvor i pio, pio...

Tada shvati.

Casqual bježi gore, uz strminu Davolje Svijeće. Podiže pogled uvis. Činilo se nevjerojatnim da bi se itko mogao popeti do njezina vrha. Dvije stotine metara uz голу stijenu! Onda ugleda Casquala samo načas, jer se Indijanac odmah izgubio u stijenu.

Nova misao bljesne u Ruffovoj svijesti. Koliko mu je metaka preostalo? Samo tri. Dakle, ne smije više gadati iz daljine. Odsad mora biti siguran da će pogoditi. Koliko je još metaka ostalo Casqualu? Možda više nema nijednog.

Počne se uspinjati. Do vrha, pomisli nakon petnaestak metara penjanja po strmoj kosini, gdje li je samo izbočina po kojoj se kreće Casqual? Stisne se uz strmu stijenu, napredujući centimetar po centimetar.

Onda pod rukama osjeti izbočinu, dovoljnu široku da se na nju uspne, pa prebaci nogu preko nje-

zina ruba. Odjekne hitac. Skotrljao se prema žljebastoj udubini između izbočine i zida stijene, koji se dalje penjao gotovo okomito uvis.

Tišina. Casqualov posljednji metak?

Što dalje? Mora pronaći put kojim je napredovao Casqual.

Indijanac mu je pomogao a da toga nije ni bio svjestan. Ruff ugleda tragove njegove krvi i oprezno krene naprijed. Ništa! Nastavi priljubljen uz stijenu i opazi pred sobom oštar rub ravnjaka iznad njega. Pruži ruku i zgrabi ga... a onda osjeti snažan udar Casqualove čizme i gotovo neizdrživu bol u šaci i prstima.

Mahnito zgrabi Casquala za nogu desnom rukom i snažno povuče. Indijanac padne na leđa, a Ruff se posljednjim snagama uspenatra, pokušavajući skinuti vinčesterku s ramena. Casqual je bio brži. Navali na njega s nožem u ruci. Ruff osjeti oštar bol u rebrima i toplu krv koja se polako slijevala prema struku. Ljutito opali Apaša po nosu. Ovaj se zanesse unatrag. Baš kad je mislio da će stići pripremiti vinčesterku, Ruff ugleda Casquala kako se baca prema njemu, ravno u koljena.

Obojica padnu, a puška kliznu niz strminu. Ruff skoči. Casqual je još imao nož u ruci. Podrugljivo je promatrao protivnika, a onda napadne.

Bacio se na njega, ali je Ruff imao točno toliko prostora da izvine tijelo i pesnicom zamahne prema Apašu. Pogodio je u glavu, pa ovaj izgubi ravnotežu. Užasnuta pogleda strovali se niz Davolju Svijeću.

Zavlada tišina.

Visoki izvidnik pride rubu rav-
njaka i zagleda se u daljinu. Sve je
gotovo. Lassemanovi planovi, Aguil-
larovi rudnici, Casqualova nedjela.
Bez Casquala ni Mescaleri neće
više biti što su nekad bili. Preživ-
jeli su svoj dan. Sada za njih na-
stupa noć.

Postalo je hladnije. I tamnije.
Uokolo tišina. A zatim praznim
prostorom odjekne glas, koji se po-
lako pretvarao u pjesmu: *Moja je
ljubav bila lijepa indijanska žena.
Hranila me suhim mesom i pi-
vom...*

KRAJ

U PRIPREMI:

Lee Floren:
JAHAČI S GRANICE

Erotski roman-
posebno izdanje edicije

ZIVOT

cijena 40 d broj 12

Adrijana Marin
**Pansion
„Mimoza“**

... i kod vašeg prodavača
novina!